

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Paulsen, John.

Brose fra Bergen udenlands.

København : Andr. Schou, 1891

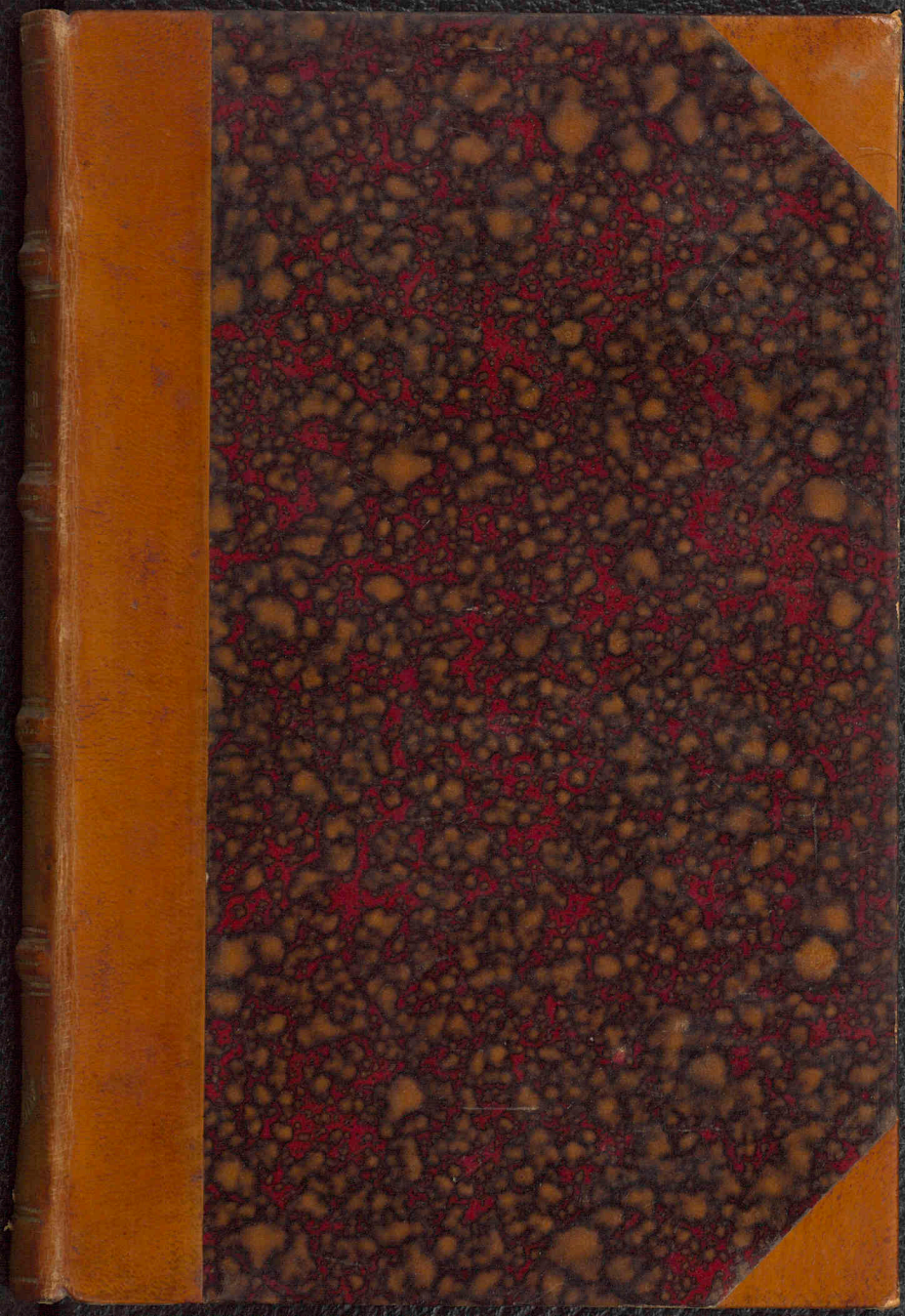
254 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

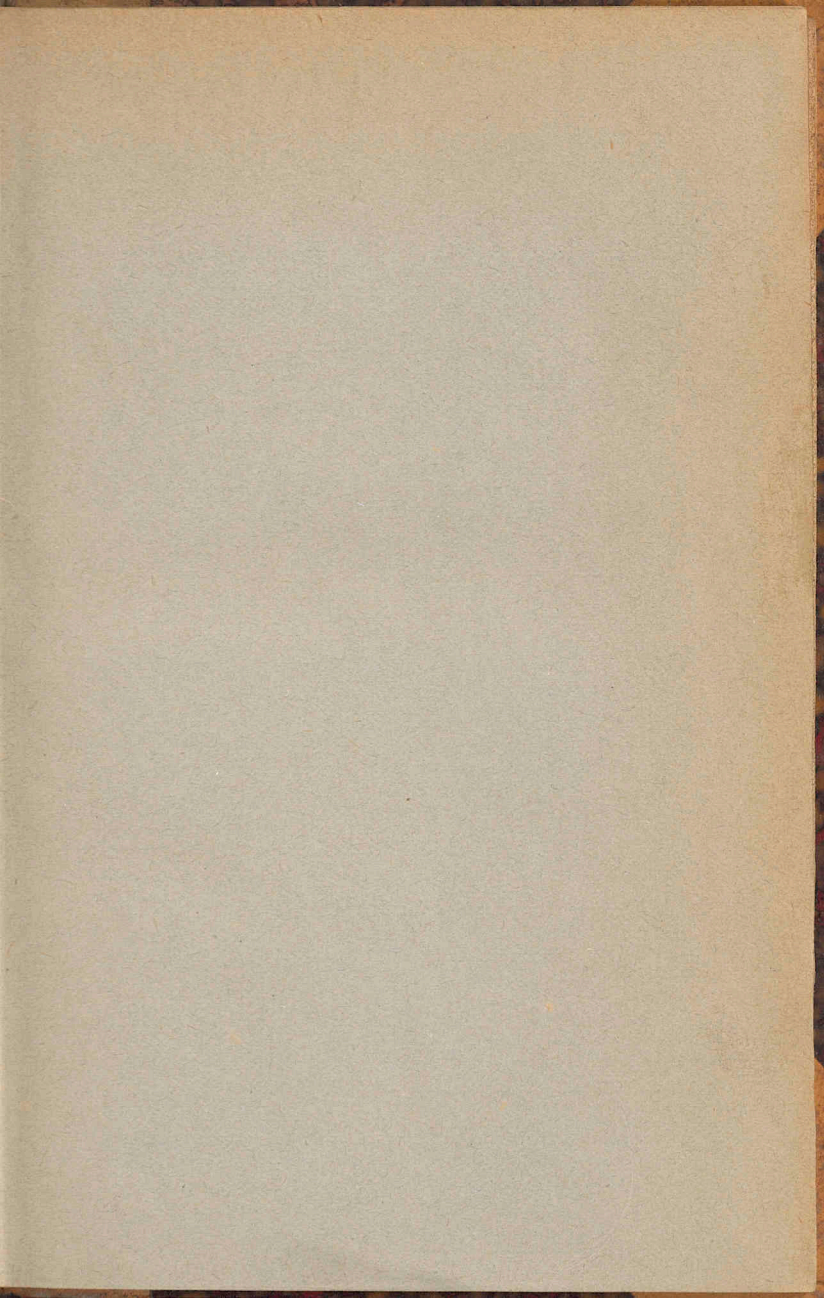
57.-236.

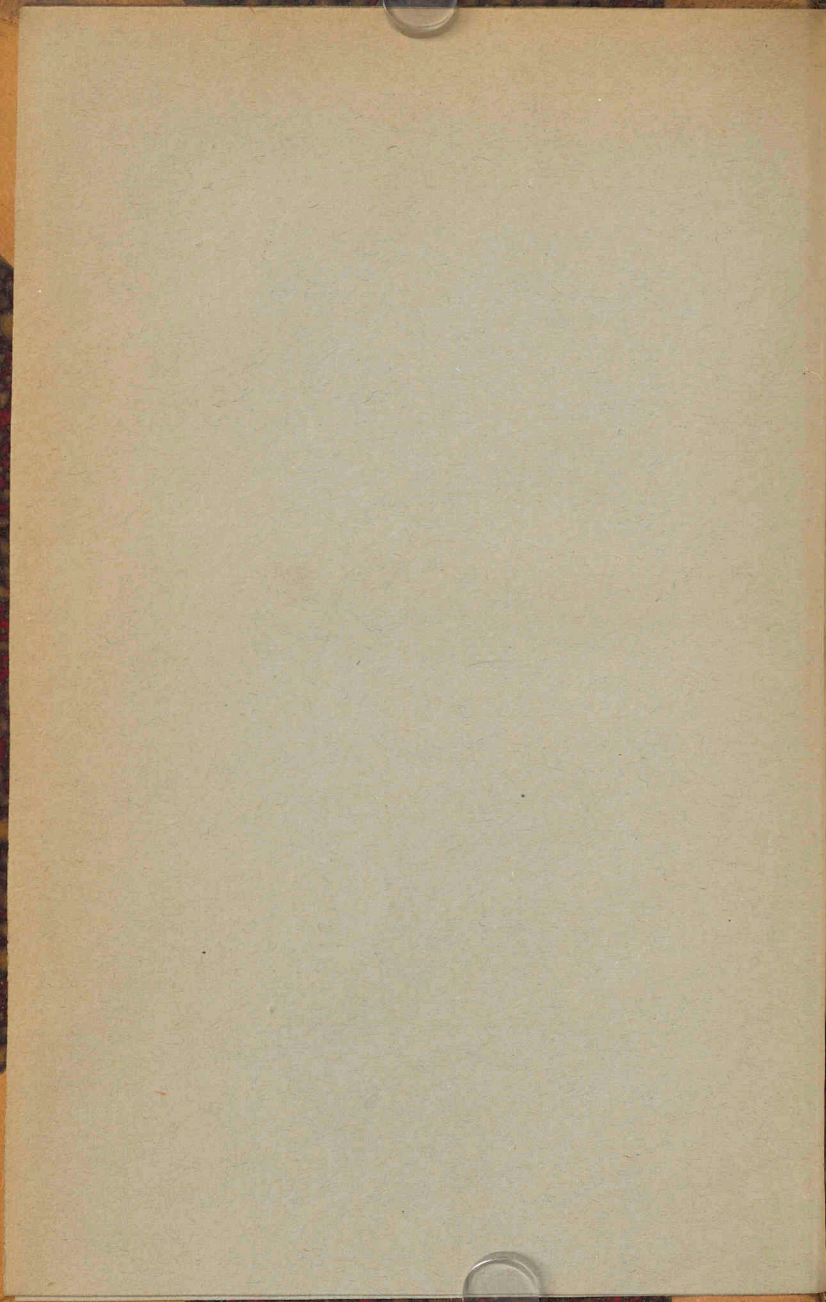
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

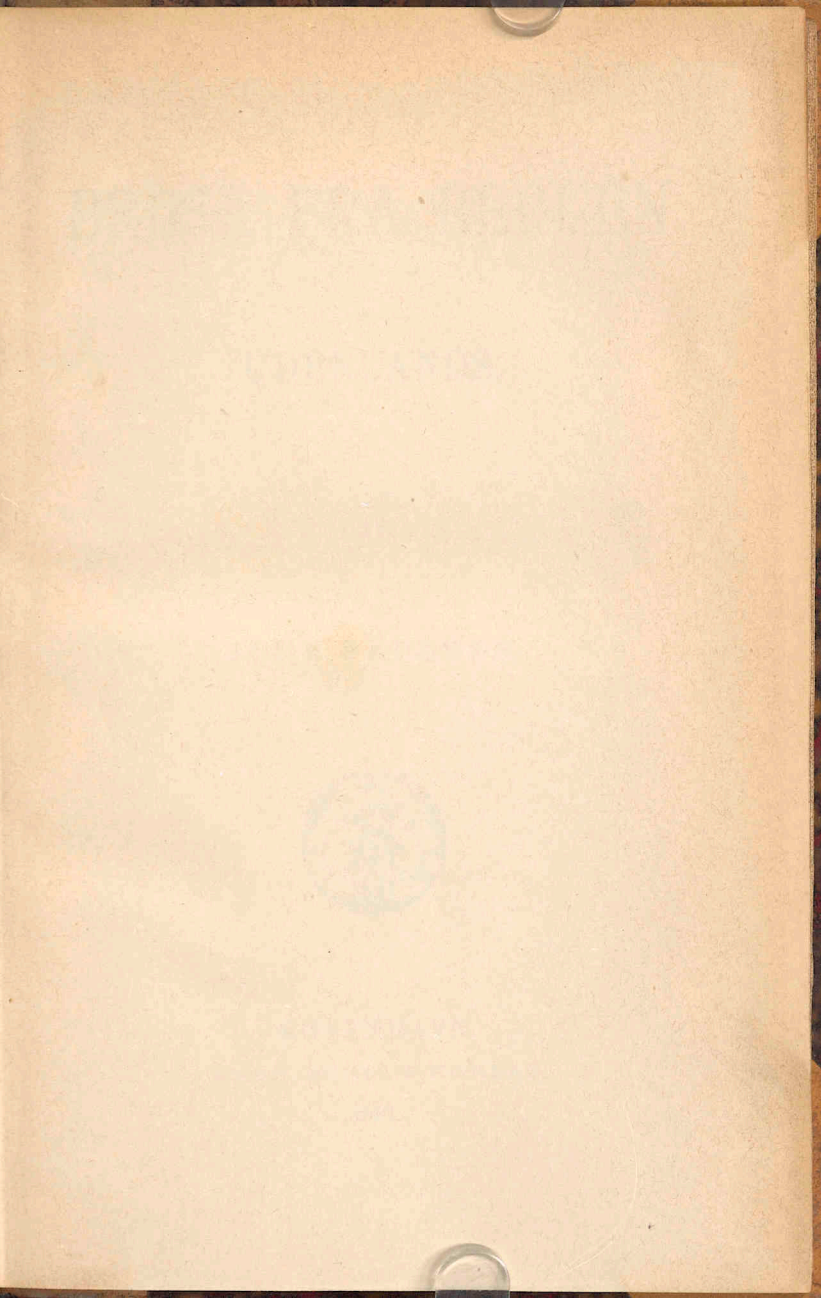

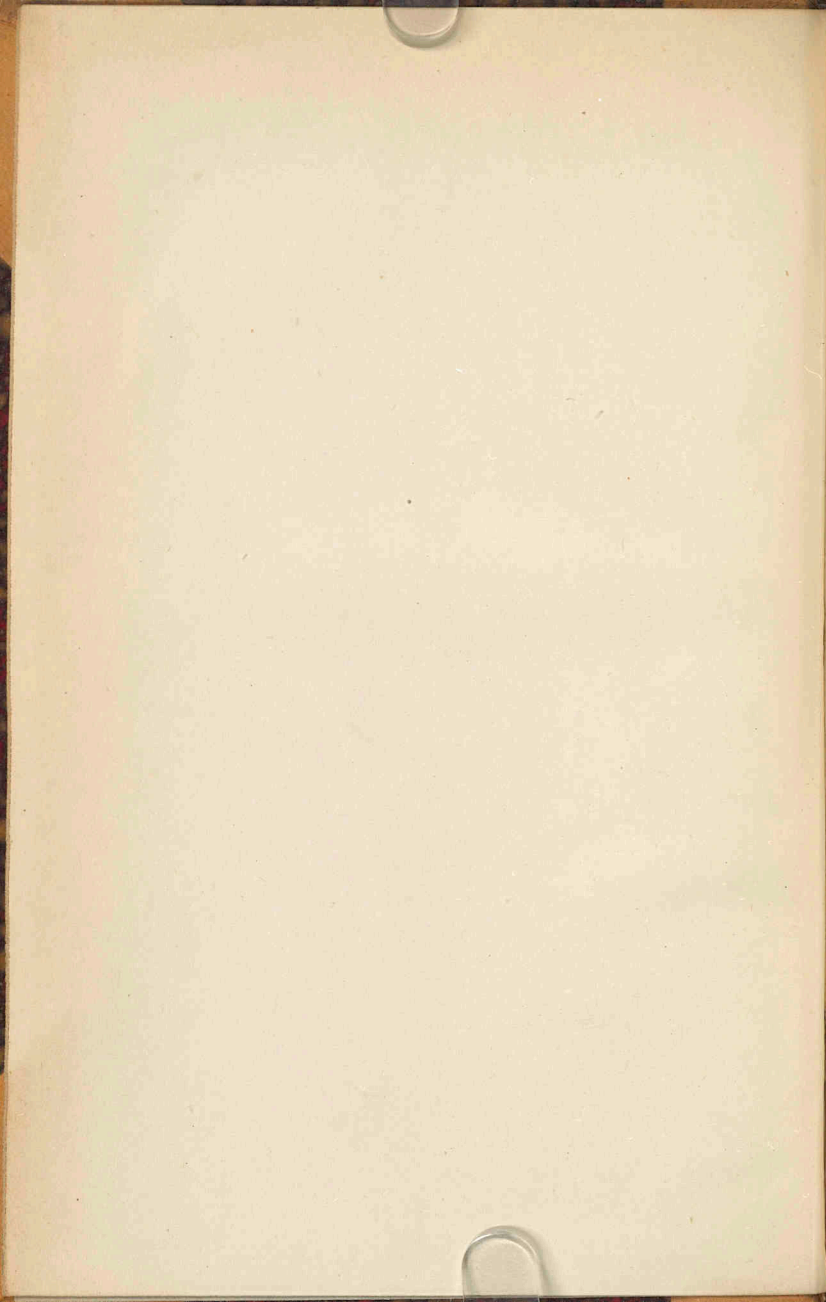
130024223214

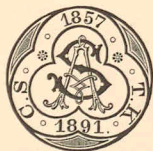

BROSE FRA BERGEN

UDENLANDS.

AF

JOHN PAULSEN.

KØBENHAVN.

ANDR. SCHOUS FORLAG.

1891.

BROSE FRA BERGEN

UDENLANDS

JOHN PAULSEN

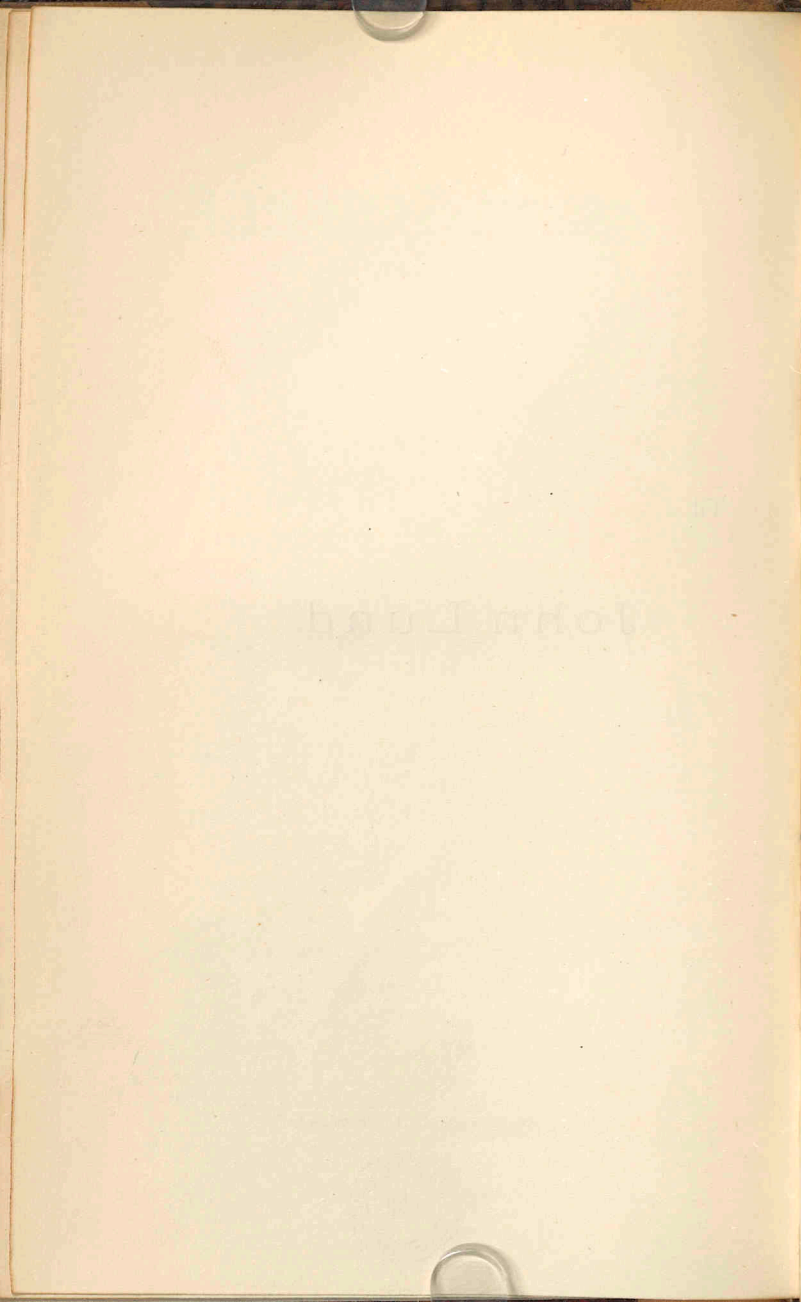

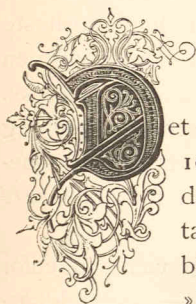
København. I. Cohens Bogtrykkeri.

Til

John Lund.

Det var en søndagskvæld mellem kl. 10—11. Toldkasserer Siewertsen, den gamle husven, havde netop taget afsked. Brose sad alene tilbage med sin hustru, sin trofaste »Jettemor« i den store, hyggelige dagligstue, hvorfra man kunde se både Ulriken og Lungegårdsvandet. Brose stopped sig med en gnaven mine en ny pibe, Jettemor satte toddyglassene til side, idet hun ængsteligt skotted til sin herre og husbond. Siewertsen havde ved sin disput-syge bragt ham i dårligt humør, hun mærked det bare af måden, hvorpå han førte piben til munden.

Gamle toldkasserer Siewertsen var et prægtigt menneske, trofast som guld, men han havde i lighed med Gert Westphaler den svaghed altid at tale om en Reise, han engang havde foretaget.

I sin ungdom, for en tredive år tilbage, havde han opholdt sig fjorten dage i Paris — og han leved nu af denne pariser-reise. Ved hver leilighed fik man høre: »Dengang jeg var i Paris« eller »Når man har været så lykkelig at gæste Frankrigs skønne hoved-stad« etc. Og han besad en egen evne til på den mest hårtrukne måde at drage sin pariser-tur ind i den hverdagsligste samtale. Bød Jettemor ham ved bordet af den gode, bergenske gammelost, kunde han for eks. svare: »Tak, frue! Den er udmærket, men jeg må dog oprigtig tilstå, at jeg foretrækker Roquefort, som jeg hver dag fik den til frokost i *café Riche*.«

Brose havde derimod aldrig været udenfor sin fødeby, det gamle Bergen, — og toldkassererens evige snakken om Paris ærgred ham frygteligt, ikke mindst derved, at toldkassereren på grund af sin trip fra »Kiel til Haderslev« prætendered en overlegenhed, som Brose umulig kunde indrømme ham. Når toldkassereren vigtigt sa': »Man må ha' været i Paris, for ret at kunne dømme om den sag,« var han nærvædet at flyve i flint af sinne.

Dette fordømte Paris!

Man var da, ved gud, et dannet menneske, der havde ret at tale med, skønt man aldrig havde sat sin fod hverken på boulevarderne eller

i théâtre français, eller havde gjort sin opvarntning hos madame Evremond.

»Ikvæld var han spikegal,« sagde Brose og tog et stærkt drag af piben. »Gid fanden ta' hans Paris!«

»Jamen du e' osså lidt heftig, kære Brose. — Når de' morer Siewertsen så, at prate om den relevusion i 48, så —«.

. »Revolution,« retted Brose, idet han bebrejdende så på sin ægtefælle. Hans fyldige dobbelt-hage svulmede af blid krænkelser.

»Tar nu du også hans parti, Jettemor? — Hm! — For mig må han gerne vrøvle om revolutionen, så meget han lyster, men hvad jeg ikke på nogen måde tillader, er dette, at han altid vil korrekse mig som om jeg var en skolegut. Jeg får jo knapt lov at åbne min mund. For eks. om Vendôme-søilen nu iaften! Alt, hvad jeg bemærked om den, var aldeles korrekt — hentet fra nøiagtige historiske kilder. Den er lavet af Napoleons erobrede kanoner, er den ikke? Alligevel modså' han mig,« — Han tog atter et drag af piben. »Vel har jeg ikke havt den fordel at være i Paris som toldkassereren, men man har da sin læsning, for pokker — en udbredt læsning. Jeg har studeret både Guizot og Thiers, jeg. Keiserdømmets historie vil du finde derinde i bogskabet. Napoleon og alle hans marschaller kan jeg

udenad på mine fingre. Der er nu Junot, kaldet »Stormen« paa grund af sin tapperhed, og Bernadotte, og Ney og —«

Jettemor gaved i smug, — hun var så lei af alle hans marchaller — men hendes mand blev mere og mere ophidset. Han drev frem og tilbage paa gulvet saa voldsomt, at de smaa nips-sager paa konsollen begyndte at indtage faretruende stillinger. At han i øieblikket, trods al møie, ikke kunde erindre marchallernes navne, bidrog heller ikke til at forbedre humøret.

»Men Siewertsen e' da så skikkelig — og han sætter deg så høgt, Brose, de' vet gud. Petronelle fortalte meg nylig, at Siewertsen hadde sagt i »Athenæum« om deg, at du var en af de få handelsmænder i Bergen, som en akedemisk dannet mand, som var født i Kristiania, kunde tale me' og lære nokke a'. Du va' mærkelig inne på alt, hadde han sagt.«

»Hm!« sagde Brose synlig formildet, idet han pusted ud en lang røgsky over Jettemors hoved. »Så han sa' det, du? — Lære noget af! Hm!« Hans ansigt opklaredes mere og mere.

»Men jeg må finde på et middel til at forhindre fremtidige rivninger. — Aandelig talt, er jeg toldkassererens ligemand. Jeg har læst ligesåmeget som han og tænkt dybere, ikke sandt, Jettemor? Hvis du tror, han har studeret sin

Guizot, tar du feil . . . Det er bare denne hans parisertur, som gi'er ham et præ foran mig. Men denne lille mangel ved min opdragelse kunde vel rettes? — hva'?«

Han knipsed med fingrene som om han havde fået en lys idé.

»Så må det være! — Paris står heldigvis åben for hele verden, ikke alene for gamle, indbildske toldkasserere fra Kristiania. Vi må rive ham ud af hans overlegne forskansninger, Jette-mor, vi må slå ham på hans eget terrain, dette vidunderlige Paris. — Aner du min krigsplan, Jette-mor? — Hahaha! — Om man så engang i egenskab af moderne, erfaren turist kunde stoppe munden paa ham?«

Og han gned sine hænder i drømme om fremtidige triumfer i disputen.

Men Jette-mor gaved ikke mere, hun var af skræk bleven lysvågen. Hun spille vidt op de små, milde øine og så angstfuldt på ham.

»Men ka' i herrens navn tænker du på, Brose? Du vil da ikke reise bort — no på dine gamle dager?«

Han svarte ikke, men kneb det venstre øie fifftigt sammen, idet han smilte og strøg sine grå whiskers.

Det gamle taffel-ur slog elleve.

Ikke et ord mere idag, Jette-mor,« sagde han

hemmelighedsfuldt. »Nu er det tid at gå til sengs.«

Han stødte asken ud af piben, Jette-mor tog med et suk lampen, og gik foran ham ind i soveværelset.

En stund efter lå det lille, hvidmalte hus på Kalfaret i dyb slummer. Over hus og have var den samme fred. I den store dobbeltseng lå de to gamle ægtefæller rolig ved hinandens side. Hans røde, strikkede nathue dannede en pikant kontrast til fruens lille, hvide, med strimler forsynede kappe. Brose snorked blidt, mens Jette-mor drog ånde, let og regelmæssigt, som en ung pige.

Marius Brose havde hele sit liv stået bag en disk i den krydrede atmosfære af rosiner, ost, appelsiner, anchovis, m. m. —, men denne livsstilling var just ikke efter hans ønske.

I skolen havde han udmærket sig ved sin deklamation, og ved at skrive vers, hvoraf et enkelt, hvis thema var 17de mais forherligelse, vandt megen påskønnelse. Det nød endog den ære at blive trykt i »Adresseavisen«, hvortil det var indsendt under mærket »Marius«.

For scene-kunsten banked hans unge hjerte ligeså varmt som for skøn-literaturen. Når han var alene på sit værelse, drapered han sig med nogle gamle maskerade-stykker, han havde fundet i sin afdøde moders skuffer og deklamerte med megen følelse foran spejlet sin Øhlenschläger. »Olaf« i »Dronning Margrete« var hans yndlings-

rolle — den, han engang agted at debutere i og henrykke de byesbørn, der nu miskendte hans talent.

Når primadonnaen, frøken Jensen, på sin vei fra theatret passerte »Engen«, hvor han boede, forlod han sit kammer og fulgte i stilhed efter hende. Han beundred hendes holdning og snittet på hendes kjole og indåndet med ubeskrivelig vellyst den ejendommelige parfume, — var det jasmin eller viol? — der bølged omkring hende. Den lykke engang personlig at tale med hende, stod for ham som noget fjernt og uopnåeligt. Hun var for ham gudinden i skyen.

»Die sterne, die begehrt man nicht,
man freut sich ihrer pracht« —

Også musikken tiltrak hans følsomme sind. Ole Bull var hans ideal. Han havde engang, en eneste, hørt ham spille — det var efter koncerten, fra hotellets balkon, hvorunder en hurraråbende menneskemasse havde samlet sig — og denne aften glemte han aldrig. For sine spareskillinger købte han et portræt af mesteren, og de deilige toner med den nationale klang fulgte ham lang tid efter i hans drømme.

Hans faders død rev ham voldsomt ud af alle disse kunstnerfantasier. Virkeligheden presenterte ham sin veksel — den eneste veksel som

ikke kan protesteres. Der var ikke en skilling efter faderen, kun gæld — og så blev vor lille, sværmeriske Marius af sine uforstående slægtinge uden videre puttet ind i butikken hos Irgens & comp., den store kolonialhandler. Han var dengang 14—15 år og skulde netop konfirmeres.

Marius gråt i begyndelsen, når han var alene; slaget kom for uventet, han kunde endnu ikke glemme Øhlenschläger og theatret og Ole Bull og frøken Jensen, og hvor smukt han vilde taget sig ud bag lamperækken som det norske kongs-emne i benklæder af fløjl eller silke og med en kårde ved siden. Men efterhånden forsonte han sig med det jævne, udramatiske forretningsliv, som det endog lykkedes ham at afvinde visse smukke sider. De fine syd-frugter, de vellugtende krydderier vakte hos ham poetiske idéassociationer . . . Kunde han vel udlevere den forslugne Per Kristian disse rødmende appelsiner, uden at mindes det solvarme Sorrent, hvor de måske havde vokset, og Tassos hus dernede, som endnu vises de fremmede? Og når han stak et pund ris i en trivelig kokkepiges hænder, var det da ikke naturligt, at der i hans kunstnersjæl fremkaldtes billeder af Ganges, hvor smægtende hinduer, der aldrig spiser kød, bøier sig tankefuldt over Lotusblomstens hellige blade? — Eller kunde han veie dette pudder-sukker og fylde

det i sirlige papirtutter, uden at hans fantasi fremmante svarte, nøgne neger-flokke, der i deres ansigts sved trælled på Vestindiens fjerne marker?

Hans skikkelige principal, der bag brillerne strengt betragtede Marius under hans arbejde ved disken, anede lidet det dobbelt-liv, hans butiksvend førte.

Han kaldte ham en »klods-major« eller spurgte ham hånligt, om han gik i gifte-tanker. Da rødmed Marius med krænket blufærdighed, og førte hånden op til overlæben, hvor de første dun holdt på at springe frem.

Kunderne fandt, at han var lidt kejtet og upraktisk, men likte ham alligevel godt, på grund af hans venlige, elskværdige væsen. Marius glemte heller aldrig at bukke for kokkepigerne eller stikke nogle rosiner og mandler i lommen på de børn, der bærede butikken med sin søgning.

I sine ledige timer læste han alt, hvad han kunde overkomme af digte, skuespil og historiske romaner. Og i denne trylle-ring glemte han butikken og principalen — hele hverdagens slid og slæb. Hans lille lampe deroppe på kvisten blev først slukket efter midnat. — Søndagen var hans store festdag. Da var han fri — og kunde uhindret leve sit eget ideale liv.

Årene gik. Han blev mere og mere »praktisk«, vanen sløved, han blev en hrugbar torret-

ningsmand, nøie indviet i alle principalens affairer. Tilsidst tog principalen ham op i firmaet. Og efter principalens død blev forretningen hans. Formuende venner hjalp ham med lån og garantier. Forretningen gik udmærket, hvert nytårsopgør viste stigende indtægter.

I sit 60de år trak Brose sig tilbage fra handelen med en pen, liden formue. Paa sit landsted på Kalfaret leved han så udelukkende for de »høiere interesser«, som han forresten i stilhed havde pleiet i sin lange købmands-tid. Han var bleven et stykke af en mæcen, han købte malerier og bøger, abonnerede i theatret og protegerede gerne unge, fremadstræbende talenter. Og hvad hans omgang angik, så bestod den ikke af »tranbrænderne og tørfiskene på bryggen«, men af »akademisk dannede« mænd som toldkasserer Siewertsen, der havde fået et non til artium. Det hjalp ikke, hvad godtfolk sagde, de klassiske studier havde dog sin store, uberegnelige nytte.

At en mand med Broses ridderlige, let opblussende gemyt ikke kunde være ufølsom for damerne, falder af sig selv. Den lille skuespillerinde glemte han snart — det var kun en børnesygdom — men hvordan kunde han nogensinde slette ud af sin erindring Wenche Konow, den unge, mørkøiede, deilige pige, der glimred på alle logeballer og engang havde ført op med den

hollandske prins, der gæsted byen. Han elsked hende i frastand, ydmygt og beundrende, og skrev i smug mange haltende vers til hendes ære — og da Wenche pludselig forloved sig med en fremmed sjø-løitnant, var det en virkelig sorg for ham, en sorg uden måde.

Han vilde aldrig siden høre tale om giftermål — og stille gled han ind i pebersvende-livets mæglige og egoistiske velvære . . . Han skrantede i denne periode — han var meget sentimental — og klagede over et »knust hjerte«. Hos vennerne fandt han desværre liden sympathi for sin ulykke, de var ondskabsfulde nok til at påstå, at han spiste for meget, at det var maven, og ikke hjertet, der var i uorden. Et faktum er, at Brose ved siden af alle sine romantiske tilbøieligheder besad en misundelsesværdig appetit, der ikke svigtede ham i livets mest tragiske forhold. Hans husholderske, jomfru Hermansen, klagede over, at han var »så kræsen på det«, og hver dag vilde have nye delikatesser — desværre »forstod« ikke denne værdige dame ham dengang, og lærte heller aldrig siden at forstå ham trods al Broses usigelige møie med hende.

Og dog blev hun redskabet til at udrive ham af den skrækkelige pebersvende-stand. Jomfru Hermansen var dengang vel 40, Brose over de 50. Jomfru Hermansen, der saa udmærket styred

hans hus og med sandt mesterskab laved hans yndlings-retter, sagde pludselig op sin tjeneste. Hun vilde tage til sin bror, glasmagermesteren i Kortpilsmuget, hvis hustru var død, og stille for hans forladte små.

Brose blev aldeles bestyrtet ved denne efterretning — han havde nu engang vænnet sig så til jomfru Hermansen og hendes mad, hun var som en del af ham selv. Han modtog opsigelsen ved middagsbordet, idet han uden spor af onde anelser, med velbehag fortæred et lidet kunstværk af en fiske-filet, tilberedt af jomfruens egne hænder. Hvorledes kunde han dog skille sig fra én, der lavede slige filets? Hun var jo et rent geni.

Men alle bønner var forgæves, jomfru Hermansen var fast som en klippe og svarte, at det var hendes »plikt« at reise — og »plikten gik fremfor alt.« Brose mærked dog af flere småhændelser, at denne pligtfølelse ikke var så uangribelig endda, at han kunde beholde sin husholderske på én betingelse. Men netop denne betingelse var så svær at opfylde, især når man i hjertet endnu gemte på en drøm om en svunden kærlighed . . . Dog der var intet andet valg — og en vakker dag tilbød den gamle, sværmeriske pebersvend husholdersken sin hånd. Fra det øieblik af gik alt i den gode gamle gang i Broses hus. Kun var jomfru Hermansen nu avanceret til fru Brose.

Og hun var en snil, liden fru Brose, god, kærlig, opofrende. Små svagheder havde hun nok, mente ægtemanden, hun gik altfor meget op i køkkenstrævet istedetfor at dele hans »ideelle syn på livet«, hun var »sjælløs«, når han selv skulde sige det, aldeles sjælløs, uden ånd, uden viden, uden poesi. Hendes kundskaber udenfor de gastronomiske var latterlig ringe, og hendes sprog, der i sin brede dialekt lignede de bergenske gadegutters, trængte høilig til at korrigeres. I begyndelsen af deres samliv søgte Brose at »løfte hende« op til sig, men med et godmodigt suk opgav han det snart, indseende det unyttige i bestræbelsen. Jetteemor fik lov til i ro at sige: »eg«, »meg« og »dokker«, og til at stoppe sine strømper i mandens nærværelse istedetfor at studere Øhlenschlägers »Dronning Margrethe«, som han havde foræret hende. For »poesiens skønhed« havde hun, mærkeligt nok, ikke den mindste forståelse. Når han, i håb om at vække den literære sans hos hende, læste høit en eller anden klassiker, rasled hun protesterende med strikkepindene, eller, hvad der var værre, hun faldt i blid slummer. Med al sin elskværdighed var hun så hverdagslig, så hjemmebagt og snusfornuftig. »En Sancho Pansa-natur« kaldte toldkassereren hende.

Vel var Marius Brose ingen digter — bare et kunst- og poesi-elskende menneske — men

alligevel måtte han ofte på sit eiendommelige ægteskab anvende et lidet vers, han engang havde læst.

»Tung og tornefuld er den vei,
digteren her må vandre;
ak, thi verden forstår ham ei,
— og hans kone mindre end andre.«

agen efter Siewertsens siste besøg blev en mærkedag i Broses hus. Brose var så underlig. Jette­mor kunde slet ikke blive klok på ham. Om morgenen, inden han endnu havde gjort sit toilette, spanked han om i underbukser og flonels trøie og sang af alle livsens kræfter.

»*Allons enfants de la patrie*«

lød det fra sovekammeret lige ud i køkkenet, hvor Karen fniste.

»Ska' du ikke gå på børsen idag?« spurte Jette­mor ham ved frokostbordet. Af gammel vane besøgte han daglig dette sted, skønt han ingen forretninger havde at afgøre. Han samlede bare nyt og pikante småhistorier, der var Jette­mors faste dessert til middagen.

»Ikke idag!« nynnede han, satte sig i læne­stolen og læste i en fransk parleur. Og franske

fraser, som han mumled halvhøit, trængte hele tiden ud i køkkenet, til fru Brose og Karens store forbauselse. »Han præker liksom en præst,« sagde Karen, der stod på en meget kammeratlig fod med sin husmoder.

»Vi må idag lage nokke riktigt godt te Brose,« sagde fruén. »Ovenpå al denne kommers og anstrengelse behøver han nokke solidt at styrke seg på. — Du må ha' flere æg i puddingen, tøs!«

Ved middagsbordet overraskede han Jette-mor ved et par gange at sige »*Mer-ci*«, når hun rakte ham en af retterne. Men hendes overraskelse skulde stige endnu mere, da han ved desserten, der var så vellykket — han tog to portioner af buddingen — galant bukkede sig og sagde: »*Tous mes compliments, madame!*«

Jette-mor blev ganske urolig for ham. »Nu skælder han meg såmen ut for madam,« tænkte hun, »som om eg va' kone te en simpel matros. Men eg é da fru Brose med gud og æren. — Bare han ikke blir gal liksom gamle Meyer på bryggesporen. Denne læsning og grublisering kan umulig være a' det gode.«

Hun foresatte sig den dag imorgen at besøge tante Petronelle og tale med hende om de mærkelige symptomer på momentan sindsforvirring, der åbenbared sig hos hendes ægteherre.

Om aftenen læste Brose højt for hende af Thiers — hun var nærvæd at gabe sig ihjel derover — hvad angik dette fordømte kejserdømme hende? Den mand, som havde skrevet disse afskyelige, kedelige bøger fortjente at hænges, det var Jettemors inderlige overbevisning. Bare nu Karen husked på at lægge fisken i vand — det var langt vigtigere end hele Napoleon. Og Skorstensfeieren, som ventedes imorgen tidlig. Han svinte altid så skrækkeligt til. — Hun vilde dog være forsigtig og dække over alle møblerne og sofapuderne. Der var en pude af hvidt atlask med rødt blomsterbroderi, der var så tendre. Den tålte ikke et støvgran.

Da de gik tilsæns om aftenen, og Brose pusted ud lampen, sagde han pludseligt: »*Bon soir, madame!*« og en frase til, som Jettemor ikke kunde fatte.

Igen kaldte han hende for madam!

Jettemor sukked bekymret, med skræk for fremtiden, idet hun putted sig langt ned under dynen. Man var allerede i November og det var meget køligt.

Næste dag blev Broses adfærd endnu mærkeligere. Han gik tidligt ud, kom til Jettemors store uro ikke tilbage til frokosten (hvad der ikke var hændt i mange år, for Brose var et klokkeslets-menneske) og da han endelig kom, havde han

med sig en Bådecker, en masse korter og reiseruter, en ulden plaid, en turist-stok med et kolossal håndgreb i form af et negerhoved og en umulig hue af skotsk façon med lange, flagrende bånd som en skoleguts.

»Gud, Brose, kor du skræmte live' a' meg! — Og kåteletten é blit ganske kold. — De' é det værste.«

Han svarte ikke, men stilled sig op foran speilet, idet han satte den nye hue på og drapered sig med det ternede plaid. I dette kostume så han med sine lange grå whiskers ud som en rigtig høiskotlænder.

Jettemor slog med et »Korsbevares!« hænderne sammen. At han ikke tog hensyn til koteletterne, var et høist foruroligende tegn. Der måtte være skeet noget aparte.

»Synes madame, det klær mig?« spurgte Brose nynnende.

»Du ser ut som om du skulde gå på masquerade. — Men du vil då vel aldrig vise deg slik på gaten for folk? — Ka é de' for en hue?«

»En reise-hue, Jettemor. — Nyeste façon!«

»Men ka' ska' du med den?«

Majestætisk vendte han sig imod hende.

»Vi reiser, Jettemor. Til Paris. — Dampskibet går i næste Uge.«

Hvis Brose havde smigret sig med at vække

stormende glæde ved dette budskab, så tog han fejl. Jettemor sank ned på en stol og stønede som en syg . . . Hun havde en sand skræk for udlandet, hvor der hændte alt det stygge, som hun læste om i aviserne, mord, dueller, jernbaneulykker og striker . . . Og hvad skulde de derude i den vide, fremmede verden, de to gamle, der eiede sin egen rede, og havde det så rigtigt lunt og koseligt herhjemme . . . Hun så gennem tårer på dagligstuen, hvor der ikke fandtes en skarp linie, en tom krog, — overalt fine tæpper og møbler, og hver sofa og lænestol var forsynet med broderier, trøstere, antimakassars, slummerpuder, kniplings-duge, forfærdigede af hendes egne arbeidsomme, flittige hænder . . . Solen faldt netop ind i stuen og gav glans og farve til hver genstand . . . Aldrig havde hjemmet forekommet hende så hyggeligt som i dette øieblik . . . Gennem det store hjørnevindue så hun Ulriken, der reiste sig som en kæmpe, i en henrivende violet tone, og på den anden side havde hun udsigt til Lungegårdsvandet, hvis blanke flade netop gennemskares af en lille, rap damper . . . Og histover lå Nygård med sin lange allé! — Hvorfor vilde Brose være så grusom og rive hendes hjerte bort fra føde-egnen, som det så trofast havde klynget sig til? Derude kunde hun aldrig blive glad i sind, det følte hun. Mons, den sorte, fede kat,

gned sig snurrende opad hendes kjole som om den aned, hvad hun følte, og led med hende . . .

»Du e' tussete, Brose,« sagde hun endelig. »Husk, vi har snart julen! De' e' umuligt at reise no. Her ska' gøres rent te helgen, og her ska' bakes og syes presanger.« —

Hun var allerede begyndt at lave sine juleklapper. Brose skulde have et par fine, broderede sæler, tante Petronelle en sofapude af hørød silke — og til tante Mine vilde hun, hvis tiden slog til, hække et lidet bordtæppe. — Men nu gik alt overstyr. —

Brose, der var så uvant til opposition fra sin skikkelige og eftergivende hustrues side, så overasket på hende med et blik som dyretæmmeren, der vil imponere et oprørsk medlem af menageriet.

Jettemor holdt heller ikke dette blik ud; hun sænkede i taushed sit.

»Julen er netop den beste tid til at reise bort i. — Da er her så fordømt kedeligt herhjemme. — Jeg slipper for hovedrengøren, for bagning og selskabeligt vrøvl — og du slipper for at ødelægge dine øine med at brodere presenter til hele familien. — Siste jul sad du jo oppe halve natten og arbeided. — Vi har jo slet ingen ting, der binder os til huset. Vi har jo ingen børn, Jettemor, ingen forretninger. Og reisen vil gøre os så godt — dig især. Du trænger til

vide horisonter, Jettemor . . . Reisen vil udvikle dig og gøre dig til et nyt menneske . . . Der slumrer muligheder i dig, Jettemor, som du ikke selv aner . . . Derude vil du få en sjæl — hm — jeg mener, du vil få et friere syn på forholdene, du vil beriges med skønheds-indtryk —«

Jettemor sukked og så påny mod Ulriken. Der svævede netop en liden sky over dens tinde.

»Ka ska' eg med nokken sjæl? — Eg har det godt som eg har det. — Ka e' det forresten for en sjæl, som du altid præker om? Eg e' da et menneske, skapt i guds billed, eg og, skulde eg mene, skønt eg ikje har læst i så mange bøger som du.«

Brose følte, at han havde forløbet sig, og gav behændigt samtalen et andet sving.

»Og så har vi penge, Jettemor, mange penge. Hvorfor skal vi ikke bruge dem? — Og hvorfor skal Siewertsen være den eneste, som har set Paris? — Den frase-mager! — For fremtiden skal han ingenting ha at prale af. Og du, Jettemor, blir, som sagt, et nyt menneske. — Om moderne derude vil jeg nu slet ikke tale . . . Du skal få nye kjoler, Jettemor. — Du skal bli' en dame *comme il faut*, både udvendig og indvendig.« —

»Ja, Jettemor vil få en sjæl,« tænkte han og smilte lunt,« den poesifulde sjæl, som jeg i vort ægteskab så bitterlig har savnet. — Gamle madam

Erpekam reiste til Paris for at få sig et nyt gebis — min Jetteemor reiser ud for at få sig en sjæl.«

»Men vi kan jo slet ikke fransk, Brose. — Kor ska' vi klare os?«

»Jeg kan,« svarte han med værdighed. Ialfald såmeget, at vi ikke kommer i forlegenhed. »*Un, deux, trois, quatre.*« — Jo, jo, jeg husker nok min grammatik.«

Jetteemor havde endnu mange indvendinger at gøre, men hun følte, at al modstand var unyttig, og taug viselig, mens Brose for anden gang prøved foran speilet, om den skotske hue passed ham.

Men Jetteemor tog Mons op på fanget og lod som om hun kærtegned den for at skjule sine tårer. Mons var hendes favorit. Hun holdt af alle dyr, af katte især.

ra børsen, dette store sladder-kompagni, løb efterretningen om Broses påtænkte udenlands-reise ud over hele byen. Ved de respektive bergenske middagsborde blev nyheden så grundigt debatteret som en begivenhed af denne rang fortjente.

Og da i regelen et rygte, der går fra mund til mund, forvanskes, hed det tilslut: Brose skal reise til Jerusalem for at knæle ved den hellige grav. Brose har længe været forskruet, nu vil han gå over til catholicismen.

Men Jettemor iførte sig sin beste pynt og iled til byen for at hilse på tante Petronelle, der boed paa Øvregaden. Denne gamle, pligtstrenge frøken, der i sin ungdom havde været guvernante, holdt nu pension for nogle latinskolegutter, præstesønner fra landet. Ved Jettemors ankomst var hun netop ifærd med at banke en af gutterne, en

spæd, rødhaaret fyr, der hylte og sparked af alle kræfter. Hvori gut-ungen havde forset sig, blev det umuligt for Jettemor at erfare; derimod blev den resterende straf i betragtning af det vigtige besøg eftergivet ham.

Tante Petronelle retted på sin sorte tyllkappe, der i stridens hede havde indtaget en meget kritisk stilling. Og så begyndte hun med megen iver at udbrede sig om opdragelsesvæsenet. Hendes pædagogiske principer udmærked sig ved en spartansk simpelhed. Hun holdt på »hus-tugten«. Det var hendes »uforgribelige mening«, at de hende af tillidsfulde familier betroede børn burde have prygl et par gange om ugen, — »for havde de ikke gjort noget galt, så tænkte de ganske sikkert på at gøre det« — og det gik op i op. Selv havde hun som barn fået ris hver lørdagskvæld for ugens samlede synder, skønt hun i mangan uge havde opført sig eksemplarisk — og hun takked endnu den dag i dag sine salige forældre for disse velmente revselsler.

Fra sideværelset, hvor gutterne var inde-spærret, lød en uærbødig fnisen.

Men nu meddelte Jettemor den store nyhed, der angreb tante Petronelle så stærkt, at hun måtte tage sig to priser af snusdåsen, den ene efter den anden. — Til Paris! — Herregud! — Ja, Jettemor kunde nok skatte sig lykkelig. —

Kaffeen kom på bordet, tungebåndet løsnedes, og damerne udfolded efterhånden glimrende tale-gaver, det var en fuldkommen duet, der hæved sig fra piano til furioso, efter alle kunstens regler. Jette, der hjemme var forholdsvis taus, knust af Broses overlegenhed, beviste udenfor huset, i samtale med én af sit eget køn, at om hun end var »uden sjæl«, var hun dog »ikke født døvstum«.

Tante Petronelle havde i sine yngre år, i egenskab af selskabsdame hos en høitstående frue, den gamle amtmandinde Rasch, gjort en tur til Berlin — hun havde både seilet med dampskib og ladet sig ryste af en jernbane — og måtte derfor betragtes som en autoritet. Desuden havde hun læst meget, Brose indrømmed endog, at hun var »æsthetisk anlagt.«

Hun undlod heller ikke at give den ængstelige, uerfarne Jette en masse gode råd, der slutted med, at hun måtte være på sin post mod mandfolkene, »for de er langt æklere udenlands, Jette, end her hjemme.«

Jette yttred beskedent, at hun var over den alder, hvor man lokked herrer i fristelse, — men tante Petronelle vilde slet ikke høre på det øre. Hun var heller ingen barns-unge, da hun reiste til Berlin, men hun havde dog gjort sørgelige erfaringer — hm, hm! — Ved midnatstid i kupeen — på veien fra Hamburg — havde der

hændt noget rædselsfuldt. En herre havde nærmet sig hende og spurgt hviskende, hvad klokken var. At hans hensigter ikke var de reneste, kunde man nok tænke sig. Tante Petronelle kunde aldrig senere hen i livet glemme det forfærdelige øieblik, og hun vilde indtrængende bede Jette-mor ikke at svare, hvis en herre i udlandet på en underfundig måde forhørte sig om, hvad klokken var — for da vidste man, hvad klokken var slået.

Men fra sideværelset lød påny en uærbødig latter, blandet med sang af uharmoniske gutter-røster:

»Gamle jomfru Måse,
hun er så flink at våse,
og næsen er så lang, —
men se, om hun fik sig en mand!«

Dette simple fordringsløse vers med de naive rim havde en forunderlig evne til at angribe tante Petronelles nerver. Hun sprang op med en for hendes alder beundringsværdig lethed, styrted ind i sideværelset, hvor der opstod pludseligt en trampen og brølen som om man flygted til alle sider — og da hun vendte tilbage til Jette-mor, var hun meget rød i hovedet og kappen »sad på halvotte«, som hun selv udtrykte sig.

Jette-mor bad hende pent ikke at bryde sig om »de uvartige gutungerne«. Petronelle retted på sin kappe og skænkede hende en ny kop —

og snart gik samtalen i den gamle dur. »Marius er så upraktisk, det er en ren digter-natur«, sagde Petronelle«, alle mandfolk er forresten upraktiske, derfor må du passe på ham, Jette, og ha' ben i næsen for to. — Hold ham for guds skyld borte fra fruentimmer! Du ved, hvor let fængelig Brose er — og pariserinderne er bekendte for sin umoralskhed.«

Jettemor mente, at det havde ingen fare, »Brose var for gammel til slike historier,« — men tante Petronelle, der var overbevist om det mandlige køns rænkefulde slethed, havde ganske andre ideer i den henseende.

»Gamle jomfru Måse,
hun er så flink at våse —«

lød i det tjerne, ganske piano, — men tante Petronelle viste denne gang et stort bevis på selvbeherskelse, ved tilsyneladende rolig at tage sig en pris. Jettemor skjulte et lidet smil ved at bøie sig ned over kaffekoppen! — De skøier-unger derinde!

Da hun endelig, efter at have nydt tre kopper af den stærke drik, forlod tante Petronelle, var hun mere ræd for reisons eventuelle genvordigheder end nogensinde. Det havde lykkets tanten at sætte hende skræk i blodet. Blev Brose hende utro, det var det værste . . . Disse væmmelige pariserinder, der ikke kunde la' en skikkelig mand gå i fred!

Om aftenen indfandt Siewertsen sig i Broses hjem. Ellers kom han blot om søndagen, men i anledning af reisen gjorde han et brud på sine regelmæssige vaner. Han var aldeles forynget, den gamle toldkasserer, ved at kunne friske op minderne fra fortiden, og ved at kunne være det rådgivende orakel. Han anbefalte vennerne et hotel »*Quatre saisons*« på Montmartre, hvor han havde boet for 30 år siden og havt det meget godt, og vilde give dem et introduktionsbrev med til madame Evremond, den gamle, åndfulde, literære dame, der i sin tid havde vist ham såmeget elskværdighed. Da Jettemor i sit hjertes uskyldighed spurgte ham om, hvad alder madamen dengang havde, måtte Siewertsen rykke ud med sproget, og meddele, at hun dengang kunde være »en 60 år«. — »Men da er hun sandsynligvis både død og begravet«, sagde Jettemor leende — en snusfornuftig bemærkning, der slet ikke faldt i god jord.

Brose blev på det indstændigste opfordret til at forsyne sig med en revolver; for i Paris, det vulkanske Paris, hvor det ene regimente uophørligt afløste det andet, måtte man være forberedt på enhver eventualitet. Da han en Februardag i 1848 som ung kandidat arriverte til »Frankrigs skønne hovedstad«, aned han mindst, at han personlig skulde opleve en af historiens blodige

revolutioner, at barikader skulde reises i samme gade, hvor han boed, og kugle-regnen suse ham om ørene.«

Jettemor rysted i skørterne — og misundte alle mennesker, som fik lov til at være i ro hjemme. Hun havde jo været vidne til den drabelige »potetes-krig« i Bergen, hvor oprørsloven var bleven læst, trommerne lød, og borger-væbningen rykked frem — og vidste således af selvsyn, hvor rædselsfuld krigen er. Bare der ikke hændte dem noget galt derude i verden! — hun aned det slemmeste. — Brose kunde undertiden bli så heftig uden grund, det var en farlig mand at reise med, en høist farlig mand.

Heldigvis tog hendes tanker snart en anden, mere behagelig retning. Hun skulde bestemme sin reisedragts farve. Grå eller brun? Toldkassereren fandt, at gråt var mest »*comme il faut*«.

fskedsdagen oprandt. Brose og Jette-
mor skulde for første gang forlade
den by, hvor de havde boet i over
halvhundrede år og som de begge
holdt så meget af. Fløien havde
svøbt sig i tåger denne dag — og over Ulriken
hang der en mørk sky. Det var som om hele
naturen sørged.

Brose havde gjort sit testament, tøiet var
pakket, visitter aflagt til slægt og venner.

Tidligt om morgenen sneg Jette-
mor sig med en liden kurv på armen op til tante Petronelle
for at hilse på hende allersiste gang. I kurven
lå ingen anden end Mons, der blev betroet
til Petronelles moderlige varetægt. Frøkenens
små pensionærer var heldigvis i skole, så ingen
uskøn mislyd afbrød deres rørte og høitidelige
samtale, der krydredes af en mild portvin, som

Petronelle i dagens anledning havde sat på bordet.

Petronelle lovte med tårer i øinene, at hun vilde være så snil mod Mons, gie ham fløde hver dag — ja, behandle ham som sit eget barn — men Jettemor angred allerede så småt på, at hun havde overladt katten til en dame med slige aparte opdragelses-theorier som tante Petronelle. »Hun e' for rap på hånden! Bare hun ikje slår stakkers Mons fordærvet — han e' så klek og tåler ingenting.«

»Glem for guds skyld ikke at ta' Hoffimandsdråber med dig!« var tante Petronelles siste ord, »og så en hovedpude med ederdun — for de i hotel-sengene udenlands er som stene — og af galoger må du ta' mindst to par med dig, for de er så vanskelig at få derude.«

Fra øvregaden gik Jettemor tilbage langs tyskebryggen. Den stramme tørfiske-lugt, som hun ellers aldrig kunde like, indåndet hun idag med behag som var den parfume — der var noget hjemligt ved den. Og hvor morsomt det var at se vipperne på bryggen, »tangenterne på handels-klaveret«, gå op og ned! — Ja, liv var her nok af!

— Kl. 3 præcis løb dampskibet ud af Bergens havn med sin kostbare byrde, Marius Brose

og Jettemor. Slægt og venner stod på toldboden og vinked. Siewertsen råbte i siste øieblik, da dampskibet peb for tredie gang: »*Vive la France!*«

Brose tog sig imponerende ud som han stod på fordækket, i sin nye reise-dragt, viftende med lommetørklædet. Han bar den skotske hue, hvis lange silkebånd flagred i blæsten, det ternede plaid var slynget malerisk om hans fede skuldre, fødderne var smykket med nye, grå gamacher, i en rem om livet hang en stor reisekikkert, i hånden havde han en rød Bædecker, og i baglommen en revolver, der heldigvis ikke var ladt.

I dette brogede kostume var han genstand for en stille munterhed fra kaptainens og passagerernes side — men derpå agted ikke Brose.

Han betragted, dybt grebet, vennerne derborte på toldboden, og følte en mægtig trang til at sige noget — det var hans specialitet at holde blomstrende, pathetiske taler, broderet med citater fra hans rige læsning — til at fæste dette historiske moment i nogle bevingede ord, der dagen efter kunde bære hans navn udover hele Bergen. Men enten nu inspirationen svigted ham i øieblikket, eller hans følelser var

for overvældende, nok er det, at han indskrænkede sig til med halvkvalt stemme at råbe: »Farvel — du gamle!« — idet han gjorde en stor, majestætisk gestus, der i sin afrundede linie indbefattede vennerne, toldboden, fjeldene, tjorden, hele byen.

Jettemor havde imidlertid travlt med bagagen. Hun var så ængstelig for sine kufferters skæbne — men under dette prosaiske arbejde randt tårerne ustanselig ned over hendes magre kinder.

Så krøb hun, da vennerne forsvandt fra toldboden, og dampskibet passerede Nordnæs, ned i salonen og gemte sig og sin sorg i en krog der . . . Forud led hun hele skilsmisens bitterhed. Hendes lille, ømme, indskrænkede husmoderhjerne, havde vokset sig så fast, som planten til den fattige muldjord, til den gamle by mellem fjældene, hvor hun var født, og som hun nu, mod sin vilie, skulde forlade . . . Hun tænkte bekymret på den lille verden, der var hendes, på sit hvidmalte hus deroppe på Kalfaret — der var netop hængt op rene gardiner — på køkken og kælder, på haven, hvor georginerne stod med visnede hoveder, på Karen, der midlertidig var taget hjem til sin familie — og hendes husmoderhjerne svulmede over af vemod. »Mons« sendte hun i denne afskedsstund en venlig tanke . . .

Så tørred hun sine øine og steg op på dækket til Brose, der allerede havde bestilt sig en bajer og et par smørrebrød. »Sjølufte tærer«, påstod han. — De passerte Lyderhorn — og snart var gamle Bergen ud af sigte.

fter de sædvanlige reisegegnordigheder (glemte kufferter, prellerier af hotelværter, slagsmål med kuske og vrøvl med jernbanebetjente) ankom ægteparret i god behold til Paris, Jettemor forsynet med en slem hovedpine, der skyldtes alle de nye, forvirrende indtryk og rummelen i kupéen.

De fandt ved kuskens hjælp det lille hotel i *Rue St. Thérèse*, der var anbefalet dem af Bædecker, gjorde i hast toilette, og efter at Brose havde styrket sig med en liden ekstra-frokost, gik de ud i byen for »at besé sig.«

Det var en trist, regnfuld Novemberdag med grå, lav himmel, at de første gang satte foden på boulevarderne. Jettemor, der havde forestillet sig Paris som en by af marmorpaladser og gyldne slotte, der lå i evigt solskin, blev bitterlig skuffet

— regn havde man nok af hjemme i Bergen — men voved dog ikke at betro sin skuffelse til Brose, der havde fået den idé, at han straks vilde se Vendôme-søilen.

Alle husene var så smudsige, syntes Jettemor, der var ingen blomster-potter i vindues-karmen, som de brugte det hjemme, og gaderne var næsten tomme, ialfald var færdslen større i »Strandgaden« en lørdagsaften. Blæsten rev og rykked i boulevardens afbladede kastanjetræer, snavset af forbijagende vogne sprøited omkring dem (heldigvis havde hun været så forsynlig at tage sin gamle regnkåbe på) og de mennesker, hun mødte, var så hæslige og små af vækst. Brose ligned en kæmpe ved siden af dem. — Nei, da priste hun Bergen — alt var der ganske anderledes.

Omsider fandt de, ved førerens hjælp, den berømte søile. Brose betragted den i stum ekstase, drømmende om Napoleons storhed. Pludselig slog han paraplyen sammen og tog hatten af, idet han ærbødigt bøied sit hoved.

»Jeg hilser dig, min ungdoms helt« —

»Ka' e' tis?*)« råbte Jettemor bestyrtet.

»Det er Vendôme-søilen — du forstår? — Husker du ikke, hvad Thiers siger —«

*) Hvad er påfærde?

Nei, hun forstod ingenting . . . At han udsatte sin skaldede isse for det kolde dryp af regndråberne, var hende især ubegribeligt.

»Sæt då hatten på deg, far —«

Med komisk forundring, halv frygtsom, betragtede hun sin sværmeriske ægtefælle — urolig og rådløs som den tamme høne-mor, der hos sine unger opdager farlige svømmelyster . . . Hvorfor kom han i sådan alteration uden al fornuftig grund? Hvad angik den lange, stygge søilen der dem? Det var da ikke noget Kristus-billed heller. —

Men hun taug klogelig med sin kritik og satte op et interesseret ansigt. Hun havde igunden så megen respekt for sin høitdannede og poetiske mand, og dertil en stærk følelse af sin egen ubetydelighed. — Hun kunde jo slet ingenting uden at lave mad, det måtte hun erkende . . . Brose stod ligeså høit over hende som Ulriken over Kalfaret . . .

»Men du blir ganske våt om fødderne. — Korfor tok du ikje galosjerne dine på? Husk då på helsen, mand! — Var det ikje best, vi gik hém i hotelle' og skifted sko?«

Brose, der på denne grusomme måde udreves af sine dybe, verdenshistoriske betragtninger — han repeterte netop alle Napoleons marchaller — svarte grættent:

»Nei, nu går vi til et telegraf-bureau. Jeg har lovt Siewertsen at sende ham et par ord.«

Brose var heller ikke rigtig tilfreds med dette første syn af Paris, men ligesom Jetteemor skjulte han sin fortrædelighed. Det hørte jo med til en dannet turists rolle at være begejstret for alt — nuvel, han vilde, ved gud, også være det! I dette punkt vilde han ikke stå tilbage for en Siewertsen. Han turde jo ikke være bekendt at fortælle, at »Frankrigs skønne hovedstad« havde forekommet ham alt andet end skøn. Man vilde skrive hans mindre gunstige indtryk på regning af en svigtende intelligents.

Og mens regnen silte ned i strømme over de skidne gader og pjuskede træer, mens november vinden strøg kold og blafrende henover det Paris, som han endnu ikke kendte noget til, afsendte Brose følgende telegram.

»Vel ankomne. — Paris et fortryllende vidunder! — Hilst på Vendôme-søilen. — Uendelig begejstret.«

Han læste depechen op for Jetteemor, der tvilrædig med en mine som en gammel diplomat, tilnikkede sit bifald. — Fortryllende? — Hm! — — Hun, stakker, var langt fra at være »fortryllet«, som hun stod der, våd, træt, forfrossen. . . . Sulten var hun også . . . Alting var forkert her ude, selv spisetiderne. Frokost fik man kl.

11, middag kl. 6 — men derimellem lå 7 lange timer.

Et held var det, at man ikke skød på gaderne som i Siewertsens tid. En slig »kugle-regn« vilde tat livet af hende. —

Fra bureauet gik de over i den nærliggende *café de la Régence*, hvor de norske aviser holdes.

»Trur du, di har »Bergensposten?« spurte Jette-mor.

»Sandsynligvis. — Vi skal ialfald spørge efter den.«

Brose stived sig op, idet han, fulgt af Jette-mor, trådte ind i den gamle, berømte kafé, hvor det lille bord, som Napoleon i sine løjtnantsdage spillede skak ved, endnu vises de fremmede. Han vidste desuden, at der altid sad skandinaver, som uforskammet begloed den sistankomne — og han vilde derfor gerne gøre et værdigt, respekt-indgydende indtryk.

Opvarteren gjorde ham opmærksom på bordet, der stod i et indre værelse.

Skælvende og andagtsfuld strøg Brose sin finger hen over dets flade.

»At tænke sig, du Jette-mor, at han, verdensherskeren, har siddet her, hvor jeg, Marius Brose fra Bergen, nu tar plads — — At geniet har lyst og funklet over dette lille stykke møbel, der nu

er en relikvie for os alle« — han tørred sine øine — »Det er næsten for meget. . . *Garçon*, en kop kaffe — *café, s'il vous plaît — deux tasses . . .* Jeg er rørt — *avec cognac, garçon* — jeg er dybt rørt, når jeg selv skal sige det. — Men hvor blir du af, Jetteemor! — Betragt dog bordet, Jetteemor! — Det er ikke hver dag, at det falder i et menneskes lod at røre ved noget, som bærer verdenshistoriens mærke«.

»Ka' mærkværdigt e' der ved de' gamle bordet?« spurte Jetteemor. Et sådant gammelt slidt møbel vilde hun på ingen måde eie, til dagligstuen derhjemme passed det nu slet ikke. »Eg vilde ikke gie en daler for de',« sagde hun.

Brose vendte øinene som en martyr mod himlen.

»Denne evige mangel på forståelse!« mumled han, — og vendte sig mod opvarteren. »*Garçon, le Bergenspost, journal norvégien, pour madame.*«

Desværre fandtes ikke på kaféen det ansete, norske provinsblad. »Morgenbladet« derimod lå og breded sig på en stol.

Jetteemor kapred »Morgenbladet«, hvor hun læste nøiagtigt alle dødsfald og avertissementer, mens Brose satte sine briller på og med megen anstand begyndte at studere »Figaro«. Det tog sig så fornemt ud, syntes han, man måtte straks få indtryk af, at han var en sprogkyndig og dannet mand.

Da opvarteren endelig bragte de forlangte genstande, sagde Brose til opvarterens synlige overraskelse: »*Merci, s'il vous plait,*« — og samtidig så han med knusende overlegenhed på nogle nærsiddende skandinaver, som vilde han sige: »I skabhalse, lyt til mig, så kan dere lære at tale anstændigt fransk.«

»Ka' seier du?« spurte Jettemor, og keg op fra sin avis.

»Tak, sa' jeg — intet andet.«

»De' va' da et umanerlig langt ord, Brose.«

Da Brose ved afskeden skulde betale, og opvarteren gav ham nogle småpenge tilbage, glimred Brose påny ved sit »*Merci, s'il vous plait,*«. Opvarteren fortrak ikke en mine, men skandinaverne i nærheden smilte på fransk.

Fra denne dag af besøgte Brose næsten daglig *café de la Régence*, beundred Napoleons bord, og fik fat i sine hjemlige aviser. Opvarterne vidste ikke navnet på den gamle, statelige herre med de grå whiskers, hvis store elskværdighed blev ligesom forhøiet ved det stænk af komik, der lå over ham — men sig imellem kaldte de ham altid smilende for — »*Monsieur Mercisilvousplait,*«

De første Dage spiste de middag ved *table d'hôte* i hotellet. Jette-mor gjorde hver dag stort toilette i den anledning. Hun iførte sig sin sorte silkekjole med fløielsbesætningen, en hvid, broderet krave (gave af tante Petronelle) og den store broche med ægte perler, som hun i forlovelsestiden havde fået af Brose. Og på hovedet anbragte hun med smag et lidet stillads af kniplinger, tyll og bånd. Amtmandinden i Bergen kunde ikke være finere, mente hun.

Alligevel vakte hun ingen opsigt ved bordet — hun ligned en stille, fordringsløs provins-dame, hvad hun i virkeligheden var.

Nu begyndte man flittigt at besøge gallerier og musæer. Jette-mor fandt, det var et »heste-arbeide« således at traske fra sal til sal og kontrollere alle disse »kedelige skilderier«, der jo

slet ikke vedkom hende. Den sureste husholdnings-gerning hjemme var hende langt kærere end disse kunst-vandring. Men Brose ønskede nu engang hendes ledsagelse — og ethvert ønske af ham var hende en befaling.

»Du vil uddanne dig, Jettemor, tro mig. — De små forhold hjemme har indsnevret dit syn en smule, men herude vil du få vide horisonter — måske endnu mere,« tilføiede han hemmelighedsfuldt, »endnu mere«.

Men Jettemor havde slet ingen trang til »vide horisonter«. Hun ønskede pokker i vold både malerierne, statuerne og tegningerne —. Bare hun kunde få lov til at sidde hjemme i hotellet en dag eller to, og sy i ro på den lille juleklap, hun vilde forære Brose! — De så smukt påbegyndte bukse-sæler blev vist aldrig færdige —

Det første besøg i Louvre kunde hun aldrig glemme. De stod i den lille pragt-sal, hvor samlingens perler er forenet. Foruden Brose og Jettemor var kun tilstede en ung, engelsk malerinde, som kopierede en Rafael.

Brose, der gik foran med katalogen i hånden, stansede pludselig som lynslagen foran Murillos berømte madonna. For et bedårende mesterværk! Han skød brillerne opover panden, hvad han pleiede i løftede øieblikke, og gjorde i ekstase en bevægelse, som vilde han falde på knæ.

»Nu får han igen en raptus,« tænkte Jette-
mor, »det gælder, at passe på ham.«

»Du ve' då vel aldrig knæle, mand!« skreg
hun. »Husk dog på de nye bukserne dine! —
Gulvet her ser heller ikke ut til at bli' vasket
hver dag.«

Brose sprang som en fjeder i veiret. »Ak,
aldrig begriber hun mit kunstelskende hjerte!«
tænkte han, ikke uden bitterhed. »Når jeg bæres
høiest af stemningen, drager hun mig ned i plati-
tuden. — Bare han kunde skaffe hende den sjæl,
hun mangled — en sjæl!

Fortvilet, halvt grædefærdig styrted han fra
hende ind i sideværelset.

Jettemor, der med sindets hellige enfold ikke
aned, at hun havde begået noget udelikat, be-
tragede nu med stor sindsro det billede, der
havde gjort så dyb virkning på Brose. Det fore-
stilled et langstrakt fruentimmer med udslaget
hår, der holdt på at gå tilveirs ligesom en ballon.
Hun var midt inde i skyerne. »Ja, slik e' mand-
folkene!« tænkte hun, »bare di ser et skørt, er
di væk.«

I skulptur-afdelingen måtte Brose bestå en
hård kamp med den i regelen så føielige Jette-
mor, inden han fik slæbt hende derind. Sagen
var, at Jettemor, hvis blufærdighedsfølelse var
særlig udviklet, ikke kunde udstå synet af alle

de »væmmelig nakne mandfolk«, der stod frækt opstillet i rad og række. Hun fandt, at de burde ha' anstændige klæder på, ialfald et par svømmebukser — men så forlangte den grusomme Brose ydermere, at hun skulde stirre på dem i det uendelige, beundre musklernes spil i Herkules' arm, det velformede lår på denne Jason, eller den nøiagtige udførelse af andre ligeså nyttige legemsdele, som det var Jettemor en gru at tænke på. Hun kendte sig fornedret som kvinde ved berørelsen med disse hvide, kæmpestore mandspersoner — men hvad gør man ikke for at være en Brose til behag? — Hun lod sig slæbe fra det ene kabinet til det andet — Med skælven følte hun, at hun var istand til at bringe ham ethvert offer, selv velanstændighedens . . .

Da Jettemor trådte ind i den afdeling, hvor de romerske buster befandt sig, ånded hun op. Gudskelov, her var hun kvit de ækle kroppe. Disse ædle hoveder kunde hun i ro beskue uden at rødme . . . Og hun beskued dem grundigt. Hun snuste til dem, berørte deres næsespidser og kinder, og tørrede støvet af en enkelts isse, hvad der vilde indbragt hende en skarp reprimande af den vagthavende, hvis han havde seet det. Med levende interesse iagttog Brose hende.

»Nu kommer det,« tænkte han, fikserende hende gennem brillerne, »hvad jeg har ventet på

hele turen. Psyche rører på sig. . . Gnisten har fænget. . . Det poetiske element i hende, som hidtil har været tildækket af hverdagslivets grus, og som jeg har søgt i alle vore ægteskabs-år, vil nu slå ud i klare flammer. . . Billedhuggerkunsten — velsignet være den — gør underet. . . Se, hvor febrilsk hun er! — Og hun smiler som inde i befrugtende drømme. . . Rafael og Murillo lod hende kold — farvernes sprog eksisterer ikke for hende — men Phidias får hende til at skælve og smile af enthousiasme. . . Hun er plastisk anlagt, det har jeg altid tænkt mig —

»Jettemor!« råbte han henrykt, viftende med katalogen. »Du er plastisk anlagt! — Hører du, Jettemor? — Plastisk!«

Men Jettemor hørte slet ikke på ham. Hun var aldeles hensunken i betragtningen af en buste. Pludselig udstødte hun en høi, klukkende latter — det var første gang på reisen, at hun havde leet så hjerteligt.

»Nei, kom her, Brose! — Skynd deg! — Her ska' du se nokke morsomt.« Hun pegte strålende på busten, der var en kvindes. »Kan du ikke se, kem det er? — Herregud, d' e' jo tante Petronelle lyslevende — Næsen hendes, haken — og krøllerne på siden. Hun mangler bare en snus-dåse.«

»Det er Agrippina, Neros mor,« sagde Brose

uendelig nedslået. Han så ud som om han var falden ned fra en svimlende høide. . .

»Og den madammen der med det underlige hodetøi! — Hun pegte på en ny buste. »Haha! — Kender du hende ikke igen, Brose? — Det er jo den unge madam Jeremiassen, som vi købte smør hos — du vet, hun hadde butikken sin på Storemarkeveien.«

»Keiserinde Julia,« læste Brose slukøret op af katalogen. »Hun har aldrig i sine levedage solgt smør.«

»Og her,« sagde Jettemor ivrigt, trækkende Brose, der vilde flygte, i frakke-skøderne, »her e' apetecker Storm, som han stod og gik, akkurat. — Nei, no må eg storlé! — Se, den spidse næsen, du — og det skæve træk ved munden — og haken, der e' så bred og velbarberet — Hihi!«

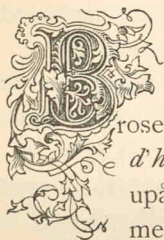
»Bliv mig fra livet med din apotheker!« — Det er Titus — Titus som gammel,« brølte Brose og vendte hende ryggen. Han kunde ikke mere dølge sin grusomme skuffelse.

Ikke engang plastiken! — Nei, hun var og blev den gamle, sjælløse Jettemor, hvis hoved blot var fuldt af smør og bergenske gammeloste.

Men Jettemor fortsatte uforstyrret sin runde gennem salen, nikkende til busterne som var det

gamle venner og bekendte — Og det var det jo også på en vis — Hun opdaged den ene forbausende lighed efter den anden. . . Denne værdige dame med dobbelthagen var nu amtmandinden på en prik — men det turde hun ikke sige til Brose.

rose blev træt af at spise ved *table d'hôte*, hvor han sad så miskendt og upåagtet, uden anledning til at glimre med sit fransk og sine talemåder. Naboerne tog slet ingen notits af ham — endskønt han var »*norvégien*«. De var høflige på en måde, der grænsede til uforskammenhed.

Han foreslog nu Jette-mor, at de skulde gå ud i byen og spise middag i en eller anden restaurant, da fik de med det samme leilighed til at »studere folke-livet«. Disse »salon-mennesker« i hotellet havde ingen tiltrækning for hans dybe, meddelsomme gemyt. Vilde man lære franskmanden at kende, måtte man søge ham paa boulevarden og de små restaurationer.

Jette-mor gik saameget beredvilligere ind på hans forslag som hun var misfornøiet med maden i hotellet. Det var blot skue-retter, fandt hun,

man fik en masse småpillerier uden navn og uden stof — men man blev aldrig mæt. En ærlig bifsteg med løg havde hun endnu ikke seet siden sin ankomst til Paris. Maden var ikke »reel«, det var feilen. Trods al skarpsindig undersøgelse kunde hun ikke finde ud, hvad retterne bestod af, så krydrede og pebrede var de. Fisk smagte som kød, og kød som fisk — og så alle disse skarpe saucer, der rev og brændte én i halsen. Hun havde endog ved *table d'hôte* fået noget, der så ud som stuvede frøer, og en anden dag noget mystisk noget, der lignede de småsnegle, som krøb om i tjæren hjemme. — Hututu! Hun blev syg bare ved tanken på dette ruskomsnusk, som hun måtte sætte tillivs, for ikke at krepere af hunger.

Med bekymring tænkte hun på Brose. Disse småpillerier uden al næringsværdi stod slet ikke i noget rimeligt forhold til hans mandige appetit. Han var bedre vant hjemmefra. Jettemors spisekammer var jo berømt i vide kredse. Med et suk mindedes hun sine fiskefilets og sine karbonader og sin oksesteg . . . Bare ikke Brose blev syg for hende herude, han var virkelig bleven magrere i den siste Tid. Skulde årsagen være mangelen på tilstrækkelig føde? Hun gyste ved denne formodning.

En aften sent — de skulde netop gå til-

sengs — havde han bekendt for hende, at han var sulten.

— De fandt omsider en liden, net restauration i *Rue Richelieu*, som Jettemor især likte, fordi værtinden eied en gammel, sort, enøiet kat, der fjernt mindede om hendes Mons. Katten spaserte troskyldig om mellem gæsterne, gned sig op ad deres ben og snuste til deres klæder. En af Jettemors private glæder var at tage katten på fanget og kæle for den.

Og i denne restauration fik de endelig den »ærlige bifsteg«. Både Brose og Jettemor gned sig i hænderne, da *chateaubriand*'en stod duftende på bordet foran dem. Der var endog persille i smørret, opdaged Jettemor. Så godt havde de ikke spist på længe, var de enige om — og de beslutted for fremtiden at bæere dette sted med sin søgning.

En vakker dag savned Jettemor Katten, der allerede havde lært hende at kende og hver gang venskabeligt hilste på hende ved snurrende at gnide sig op mod hendes kjole. Hvor kunde den være bleven af? Samme dag forlangte Brose to portioner »*hèvre*« — det var så længe siden, han havde nydt haresteg.

Jettemors portion vilde slet ikke smage hende. Var dette virkelig hare? Hun havde da spist

hare før, mange gange. — Og så mærkeligt som den lugted — og så seig som den var!

»Den er tilberedt på sin fransk. — Spis bare,« sagde Brose, der selv ivrigt brugte sin kniv og gaffel, og nipped til sin St. Julien. »*L'appetit vient en mangeant.*«

»Eg kan ikke få en bit ner. — D' e' jo gammelt sålelær.«

»Forsøg bare, Jettemor. — Smagen er pikant — høist pikant.«

Jettemor viste sandt heltemod ved at tage et stykke — men pludselig, grebet af en uhyggelig formodning, kasted hun gaffelen langt fra sig.

»Kor e' katten?« spurte hun som i vildelse. »Spør madammen, kor katten e' blit a'? — Straks, hører du?«

Høilig forundret opfyldte Brose hendes ønske.

»*Où est votre petit chat, madame?*«

»*Il est mort, monsieur,*« svarte værtinden med en alvorlig mine, der forekom Jettemor høist brødefuld.

Jettemors mistanke var nu bleven til vished. Med et skrig reiste hun sig op, trykkende servietten krampagtig fast mod munden. Hun var bleg som et lig, og havde al sin selvbeherskelse nødvendig for ikke at kaste op.

»For Guds skyld — — Brose — — Hold

op — at spise — D' e' den gamle, enøiede kat, di har serveret os — — Eg forsikrer deg —«

»Å, sludder —«

Værtinden, opvarterne, gæsterne stirred på Jetteemor, der uventet gav en sliq dramatisk scene tilbeste.

»Tru meg, Brose — — Eg mærked det straks — Å, eg får ondt, eg får ondt! — — Denne skrækkelige stramme lukt! — Og så du ikke, kor madammen var uløkkelig og forfjamsket, da du spurte hinner om katten? — Den onde samvittighed stod tydelig skrevet i fjæse' hinner.«

»Men styr dig da, snille Jetteemor! — Gør da ingen skandale! Allesammen lægger mærke til os.«

Dog Jetteemor lod sig ikke længer sige; hun var ude af sig selv.

»Katten var spellende levende igår — eg hadde han sjøl på fanget mit — og så skulde han være død idag? — Så pludselig! Uten al grund og årsak! — Nei, nei, den er slagtet, far, slagtet! — Uf, eg er ganske syk! — Den bit, eg tok, sidder ligesom fast i halsen på meg — Lad meg bare komme hém, Brose! — Der har eg heldigvis Hoffmanns-dropper —« hun holdt påny servietten for munden og gjorde en konvulsivisk bevægelse, som om hun med magt undertrykte noget. »Eg ve' hém, Brose!«

Og der var intet andet råd for, Brose måtte renoncere på sin dessert — rombudding og frugt — og ledsage sin sjøsyge ægtefælle, under mange bønninger og undskyldninger til værtinden, der godt forstod, hvad den heftige samtale havde dreiet sig om.

»*Idiots!*« mumled hun og gav parret et vredt øiekast. Men alle opvarterne lo som om de var besatte.

Stakkers Jettemor! — Hun var neppe kommet sig efter den »alteration«, som historien med katten havde sat hende i, inden Brose, den rastløse Brose, forlangte af hende, at hun skulde følge med ham til Versailles. Som om der ikke var nok af »skilderier« i Paris, nu skulde de også drage paa landet for at opsøge flere! Dag efter dag havde de nu som to piskede rotter sprunget om i Louvre og Luxembourg — og med hvilket udbytte? Jettemor kunde ikke holde det ud mere, hun var træt i fødderne og sår i øinene. Broses »kunst-sans« tog tilslut livet af hende.

Hvad der især lokked Brose til Versailles, var de mange minder, som fandtes efter Marie Antoinette. Da han første gang som ganske ungt menneske — mens han endnu stod i butikken, omgivet af svesker og sukkerposer — læste histo-

rien om Frankrigs skønne, ulykkelige dronning, havde den gjort et gribende indtryk på ham. Ja, han havde fældet oprigtige tårer over denne tragedie, skønt den i modsætning til Øhlenschlägers »Dronning Margrethe«, hans yndlingslektüre, var skåret lige ud af virkeligheden.

Nu vied han Marie Antoinette den samme kultus som Napoleon. Den legitime keiserdatter og usurpatoren stredes om herredømmet i hans herosdyrkende sjæl.

I stor skyndsomhed beså de slottet og malerisamlingen. Horace Vernets slagbilleder fik dog Brose til at stanse et øieblik for at yde Napoleons manes sin hyldest. På et af billederne sad hans helt tilhest, med sin lille trekantede hat på det antikt meislede hoved, bleg og ubøielig som selve skæbnen, mens Moskous flammer lyste op i horisonten og kastede sit røde skær over snemarkerne. . . . Brose saluterte denne historiske scene ved at ta sin hat af.

Så nåed de det egentlige mål for deres valfart, det lille Trianon, hvor Marie Antoinette havde søgt et fristed imod hof-etikettens tvang, og i hvis små værelser endnu alt stod urørt efter hende. Ved at vandre mellem disse stive møbler, under disse lofter, malte i rokokkosmag, flyttedes man som ved et slag hundred år tilbage i tiden. En egen, tung, indeklemmt atmosfære herskede i

de små rum, der var en duft som af gamle dage, en duft af en oldemoders potpourri-krukke, af tørrede roser, af pudder, af svunden kongevirak . . . Marie Antoinettes lille klavér stod åbent, og noder, gulnede af tiden, med gammeldags sirligt tryk lå opslagne foran det, som om de fine dronning-hænder netop havde sluppet tangentterne. Det sukked i krogene som om et døende ekko af Glücks henrivende arier havde gemt sig der . . . Når en fremmed nu pietetsfuld rørte ved tangentterne, gav de en tynd, spinkel, klagende lyd, der lignede en gammel kones hæse sang, eller raslen af visne blade gennem en høstlig allé . . .

På et lidet, hvidlakeret bord lå et lommetørklæde, der havde tilhørt dronningen, et lommetørklæde, hvis kniplinger af tiden var ligeså gulnede som noderne på klaveret.

Jettemor, der hidtil ikke havde vist tegn på interesse, tog lommetørklædet i hånden og undersøgte det nøie . . . Dette var noget, som hørte ind under hendes departement . . . Ja, man kunde også sy og brodere i gamle dager, det måtte hun indrømme . . . Hvor kniplingerne var fine og hvor nydelige i mønstret! — Ja, slige ægte kniplinger var vanskelig at opdrive i vor tid — ialfald vilde de koste det utrolige pr. alen. Jettemor eied selv nogle gamle kniplinger, som hun

havde købt på en auktion efter den tyske fru von Mehren, så hun kunde nok tale med om sagen . . .

Og mens hun stod der med lommelærklædet i hånden, opdaged hun, at der var broderet en krone i dets ene hjørne — og hun faldt i tanker, sjeldne for Jettemor, fjerne som disse tanker var fra de hverdags-stier, hvorpå hun ellers færdedes . . . Lidet havde hun lært i sin tarvelige skolegang, og lidet havde hun læst senere hen, men gennem dagens prosa og husholdningens larm var sagnet om den skønne dronnings tragiske endeligt som en blid sørgmodig musik også nået til hendes øre. Som kvinde var hun lydhør for smerten . . . Hvad havde ikke Marie Antoinette lidt som dronning, som hustru, som moder! — Stakkers Marie Antoinette! — Jettemor følte, at der steg noget fugtigt op i hendes blik, og i en tilgivelig distraktion tørred hun sine øine med det lommelærklæde, hvori den høie martyrinde engang havde fældet andre, usigelig bitre og håbløse tårer . . .

»*Il ne faut pas toucher, madame!*« sagde ciceronen, men Brose, der bevæget havde mærket Jettemors bevægelse, brød sig slet ikke om advarslen. Var nu det store øieblik kommet, hvor Jettemors sjæl vilde sprænge puppen og som en sommerfugl svinge sig op mod solen og skønheden? Fænged gnisten? Plastikken var kun et

bedrag — hun havde kun havt øie for dens vulgære sider — skulde det nu være historien, dens glimrende skikkelser, forbeholdt at rive hende ud af døsen og vække hende til et høiere, mere ideelt liv?

»Rør dig ikke af pletten, Jettemor! — Jeg ber dig. . . Slip for guds skyld ikke lommetørklædet! — Denne stilling er god« — Han betragtede hende gennem den hule hånd som et maleri. »Udmærket, udmærket! — Hvor underlig er dog historiens gang! — Dette lommetørklæde, som for hundrede år tilbage var vidne til en ædel fyrstindes kummer, holder nu min hustru, fru Brose fra Bergen, i sine trofaste hænder. . . Hvem skulde ha' sagt dette for hundrede år siden? — Rør dig ikke!« råbte han til Jettemor, der begyndte at bli utålmodig. »Måske har dronningen benyttet dette lommetørklæde, netop dette, i den mindeværdig skæbnesvangre samtale, hun havde med Mirabeau? Hvem ved? — Jeg er overvældet, når jeg selv skal sige det. . . Jeg græder —« han førte hånden til sine øine — »men jeg skammer mig ikke over disse tårer. . . Verdens gang er dog ubegribelig. . . Dette historiske moment vil bli mig uforglemmeligt, jeg føler det. . . Med Goethe siger jeg — eller er det Schiller? — *Verweile, augenblich, du bist zu schön* —«

Jettemor, der havde opfanget et bistert blik hos ciceronen, fandt det imidlertid nu passende at skille sig fra den kostbare relikvie.

»*Avançons! Vite!*« kommanderte ciceronen, mumlende mellem tænderne noget som »*imbecil*«.

De øvrige værelser viste Brose forholdsvis ligegyldighed. Han betalte rigelige drikkepenge, hvad der lod til at formilde den strenge vogter — og så sagde de farvel til Trianon.

»Denne dag glemmer vi ikke let, Jettemor,« sagde Brose og tog stille sin hustrus hånd. »Du er som genfødt, ikke sandt? Skællet er faldet fra dine øine . . . Sig mig nu oprigtigt, hvad du føler?«

»Eg e' sulten, du. — Ska' vi ikje spise no? — Vi har jo ingenting fåt i livet siden kl. 11 — og no e' den over 4.«

Brose fik påny sine smertelige tvil . . . Havde »gnisten« heller ikke fænget dennegang? Skulde han i den grad ha' tat feil? — Ved nøiere overveielse fandt han dog, at hendes bemærkning var ret naturlig og ikke udelod alle kunstneriske muligheder. Herregud, vi er da alle mennesker, vi kan ikke leve af ånd alene . . .

De dinede i den lille kafé tilvenstre for slottet. Men den dybe rørelse, som det »historiske moment« havde vakt hos Brose, havde endnu ikke sat sig. Hans appetit var ikke den

sædvanlige. Han spiste kun en liden bifsteg og to små omeletter, og vilde til Jettemors bekymring slet ikke nyde desserten.

»*Pauvre reine!*« mumled han med munden fuld af mad. »*Pauvre reine!*«

»Ka' seier du?« spurte Jettemor.

»Stakkers dronning!«

»Men så smak dog på disse pærer, Brose! — Di er så søte, at di liksom smelter i munden på én.«

Brose rysted melankolsk på hovedet — doktoren havde forresten forbudt ham at nyde rå frugt — og så drømmende i retning af »Trianon«. Men Jettemor fandt, at det var utidigt at renoncere på en god dessert for Marie Antoinettes skyld. Alt med måde! — Denne værdige dame var jo nu død og begravet for hundrede år siden — og de var jo slet ikke i familie med hende.

Desuden hørte desserten med til dagens dinér. De måtte betale for den, enten de spiste den eller ei.

»Ta' ialfald disse pærer hém med deg i lommen. — Du blir sulten på veien, Brose — d' e' eg viss på.«

Og selv stak hun, ubemærket af opvarteren, en god portion frugt ned i sin taske.

ante Petronelles brev fra Bergen, adresseret til »*Madame Henriette Brose neé Hermansen, hotel de Naples, rue St. Therese, Paris.*«

»Inderlig kære veninde! — Nu da julen nærmer sig, er det såre naturligt, at mine tanker drager til dig og dine — du, som færdes derude i den store, fornemme verden, og ser alt det nye og skønne, der kan uddanne og berige en higende menneske-sjæl. Men jeg ved, gode Jette, at du blir ikke hovmodig for det, men at du med den samme venskabsfølelse mindes os småfolk herhjemme i Bergen.

Jeg har jo selv i mine unge dage reist, og ved af erfaring, hvilket forædlende indtryk verden derude med dens herlige kunstskatte giver sindet. Hvor ofte sagde ikke den salige amtmandinde til mig: »Lille Nelly (hun kaldte mig aldrig Petro-

nelle, for det navn fandt hun så afskyeligt) Lille Nelly,« sagde hun, »benyt tiden, mens du er her i Berlin! Det hænder ikke én to gange i livet, at man kommer udenlands. Se, studér, læs! — Åbn dit øie for naturens og kunstens vidundere!« — Og vorherre skal vide, at jeg fulgte den saliges råd. Sent og tidligt var jeg på farten. Hvor kan jeg nogensinde glemme Berlins herlige musæum og Thiergarten, og Gottliebs konditori under den Linden, og den yndige opera, og madame Schwanenflügel, der sang hovedrollerne! — Tak for det nydelige kort, du sendte til min fødselsdag! Hvor det var trofast af dig ikke at glemme dagen, skønt du nu er så langt fra mig! — Kortet blev almindelig beundret. — Og den yndige franske devise! — Ja, kun pariserne kan lave sådant noget. De er sande tryllekunstnere.

Om formiddagen kom Anne, Wenche, Mina og Thinka på gratulation, senere kom Annas børn. Det er nogle snille småpiger, men så skrækkelig forslugne. Jenny spiste op næsten halvdelen af kransekagen. Man skulde tro, de ikke fik ordentlig føde hjemme. Jeg bød på chokolade, kager, og et lidet glas sherry. Anne forærede mig en lampeskærm med tegninger af pressede blomster, som nu er så moderne, af Tinka fik jeg en strikket uldvest — det var forresten ikke det skotske garn, som jeg foretrækker —

og Mina gav mig Jonas Lies nye bog i guldsnit. Wenche gav mig ingenting, hun er nu altid så underlig.

Om aftenen kom Ian Didrik og Dorthea, og spiste hos mig i al tarvelighed. Fersk torsk (jeg havde selv købt den på torvet om morgenen), smeltet smør og poteter. Dertil et lidet glas rødvin. Ja, kære Jette, du får vist i Paris mange sjeldne delikatesser, men en slig torsk, som vi havde, kan neppe opdrives der. Den lå ved gud som levende og skalv på fadet. Ian Didrik måtte også have to store portioner.

Siden fik vi os en liden whist med blinde-mand, og dertil et glas toddy, som Ian Didrik ikke kan undvære. Han sidder jo ellers om aftenen på »logen«, og drikker og politiserer, og er næsten aldrig hjemme hos sin kone. Den stakkers Dorthea bærer alt med en engels tålmodighed.

Om Mons har jeg desværre ingen gode nyheder at melde dig. Tænk dig min forfærdelse, da jeg en dag kommer ned i køkkenet og finder det stakkers dyr liggende på gulvet som en død, med en seilgarnssnor som en strikke om halsen. Her har den rødhårede igen været på spil. Heldigvis lykkedes det mig og Jensine at få liv i Mons igen, han halted flere dage bagefter, men er nu såpas rask, at han kan springe op på de

høieste hylder i spisekammeret og slikke snerken af fløden. Mons er en stor tyv, mellem os sagt — og Jensine har slet ikke noget godt øie til den. Men jeg tar den altid i forsvar: »Du skal engang stå fru Brose til regnskab for Mons,« siger jeg. »Husk på det, Jensine!«

De fordømte gutunger! — Tænk dig, de kalder katten Monsen istedetfor Mons. Hele dagen råber de på Monsen. Jeg blir ganske nervøs. Er det mig eller katten, det gælder? — Ja, på alle måder chikanerer de mig.

Forresten går alting med det gamle her-hjemme. Det har regnet i tre—fire uger uafbrudt, lige siden din afreise. Det er synd i de små, nylig plantede træer på Fløifjeldet, for de har taget skade af det. Ellers er jo lidt regn sundt og passer især for min delikate konstitution. Som blomsten trænger vand, trænger jeg til regnveir, til den fugtig bløde luft, som følger med det. I Italiens sol — konsul Grøn er netop reist til Rom — vilde jeg aldrig kunne trives, det føler jeg forud.

Beate Rohde er bleven forlovet med en løjtnant Schulz fra Kristiania. Han eier ikke en skilling — så det er godt for hende, at hun har en rig far. Kruses er gået fallit. Men det kunde man jo forudse, så som de slog stort på. Fru

Prop vil skilles fra sin mand, fordi han har kysset tjenestepigen! — Uf, de leie mandfolk!

Lad mig ikke glemme at fortælle dig, at din gamle ven, pariseren, går i giftetanker. Siden eders afreise, er han ganske husvild, stakkers mand.

Jeg havde endnu tusind ting at skrive til dig, kære Jette, men her må jeg slutte; du er måske allerede lei af min lange snak. Siste jul tilbragte jeg i dit hjem på Kalfaret. Hvor kose- ligt vi havde det, du! Det par hansker, du for- ærte mig, har jeg endnu, de er ligesom nye, skindet er så stærkt. Denne jul kommer jeg sandsynligvis til at kukkelure alene herhjemme (gutterne har fået ferie og er allerede hjemreist) hvis ikke Dorthea inviterer mig. Du må hilse Marius hjerteligt fra mig. Jeg håber, hans mave er i god orden. Han, hvis sjæl er så opladt for alt det skønne og noble i livet, vil have en dob- belt nydelse af reisen. Han vil se på alt det nye med en digters begeistrede øie. En glædelig, velsignet jul for eder begge!

Din hengivne

Nelly Monsen.

P. S.

Hvor skal I tilbringe julaften? I den skandi- naviske forening? Eller måske I er buden til ministeren? — Og når tænker I at vende hjem

igen? Svar mig endelig på dette! Og glem ikke at besørge den lille kommission, jeg gav dig. Et sådant shawl er langt billigere i Paris end her, og du behøver ikke at fortolde det ved din hjemkomst. Du kan sige, det er brugt, eller skjule det i dit undertøi.«

Ettemor blev mere og mere melankolsk, eftersom juletiden rykked nær. Alle hendes husmoder-tanker var i hjemmet. Hun følte sig så ensom og fattig i denne myldrende verdensstad, hvor ingen brød sig om hende og ingen talte med hende. . . . Hun savned den fortrolige passiar om kaffebordet med veninderne, hun savned de små stridigheder med tjenestepigen, der altid endte med forsoning, og fremfor alt savned hun sin huslige gerning, alle disse kære bagateller, der havde fået dagen til at glide så let derhjemme . . .

Hun eied jo ikke Broses vekslende interesser, hans sans for lektüre, og faldt derfor i hotel-livets lediggang altid tilbage på sig selv og sine grublerier. . . . Hun var misfornøiet med alt, med maden, med tjenerne og med værelset, som ikke blev ordnet propert nok. Hendes ad-

spredelse, når de i dårligt veir holdt sig hjemme, var at gå i tjenerens spor med en støveklud i hånden. . . . Vel var det ikke hendes egne møbler, men dog pudsede hun dem, så at de skinnede til alle sider. Der burde være orden i alt, mente hun.

Petronelles brev modtog hun selve julaften. Da hun havde læst det, følte hun sig så klemt om hjertet. . . . Under et påskud forlod hun Brose, og gik ud i den ensomme korridor, hvor hun brast i gråt. . . . Petronelles brev havde fået alle hjertestrengene i bergenserindens gamle hjerte til at dirre. . . . Regnveir — fersk torsk — Fløifjeldet — whistpil — vennekredsen — forlovelserne — forberedelserne til julefesten, alle de muntre småbilleder fra en stille provinsby! . . . Herregud, hvor de dog havde det godt, de derhjemme. — Der var intet endeløst *Lowvre*, som skulde gennempløies, intet dræbende *Versailles*. — De vidste ikke selv, hvor lykkelig de var, de fik lov til i ro at passe sig selv og sit hus. . . .

En dyb hjemvé greb Jette-mor, som hun stod der alene i den kolde, fremmede hotel-korridor. . . . Hun havde en fornemmelse af at være landsforvist. . . . Nu tændte de lysene på juletræet derhjemme, det var jo skumrings-timen. . . . Og alle var så glade, selv Inger Malene, den gamle skure-kone, for hun havde hos snille mennesker

fået både mad og penge. . . . Siste år havde hun foræret Malene en sort uldkjole, der var »lidt slidt, men ellers som ny«. Hvor hun var rørende taknemmelig, det gamle skrog!

Jettemor tog frem sit lommeterørklæde og tørred tårerne bort, for at hun kunde vise Brose et smilende ansigt. . . . Når mon det var hans agt at vende hjem igen til Norge? Længe holdt hun ikke dette skrækkelige reiseliv ud. . . . Hun vilde tilbage til sit lille, hvidmalte hus på Kalfaret, til veninderne, og til den stakkers Mons, som gutterne havde været så stygge imod. . . . Hvor hun vilde være kærlig mod ham, når hun kom tilbage. — Hvad havde dog det stakkers dyr forbrudt, at de havde hjerte til at mishandle det?

De havde ikke aflagt nogen visit hos ministeren i beskeden følelse af, at de ikke hørte hjemme i den kreds, — og i den skandinaviske forening, der hovedsagelig bestod af håndværkere, vilde Brose ikke gå. Han var slet ingen demokrat, den gode Brose. I *café de la Regence* havde de tilfældigvis truffet nogle landsmænd — men nogen intimere tilslutning havde ikke fundet sted.

Resultatet var, at Brose og Jettemor sad ganske alene og »kukkelurede« den hellige julekvæld. Aldrig havde det store hotelværelse, der manglede det bløde, udfyldte hjem-præg, som

omsorgsfulde kvindehænder giver et værelse, forekommet Jette­mor så uhyggeligt og tomt som i dette øieblik. Og så denne store, stygge dobbelt­ seng, midt i værelset! Og denne åbne, franske kamin, der blot lyste og røg uden at varme! Man måtte sætte sig klods op til den, når man vilde ha' lidt nytte af den. . . . Jette­mor havde engang været nær ved at brænde sin kjole. . . .

Mens regnen slog ensformigt mod hotel­ruderne, læste Brose høit for Jette­mor om Na­poleons martyrium på St. Helena. — Han syntes, denne lekture havde noget høistemt ved sig, der særligt passed for festaftenen. Jette­mor havde indtaget en andægtig stilling, tilsyneladende hørte hun efter, imidlertid var hendes tanker langt borte fra den fangne keiser og den berømte ø. . . . Hun fulgte flammernes spil derinde i marmor-kaminen, snart blussed de glødende op, snart sank de sammen som i afmagt — og hun smilte stille og vemodigt inde i gamle, dyrebare erindringer fra hjemmet . . .

— Hvis Brose havde kunnet læse i hendes lille, skjulte tanke-verden, vilde han måske ikke fundet megen »løftning« deri, men for Jette­mors nøi­somme hjerte var det tilstrækkeligt. Hun så en lun, strålende oplyst stue, pyntet med juletræ, en rank gran, der ligesom bøied sig under

vægten af de mange, omhyggelig indpakkede presentere — udenfor lå sneen så blød og tæt, at fodgængernes skridt ikke kunde høres, blot den fjerne klang af en kirkeklokke lød gennem stilheden, mildt som et dalende snefnug — hun så slægtningers og venners kære, oprømte ansigter, hun hørte grangivelig, hvordan de af hjertet ønskede hverandre »Glædelig fest«, og hun syntes, hun kunde ligesom mærke lugten af norsk julekage, af den ægte sort, hun selv så mesterlig forstod at lave, og af risengrøden og ribbensstegen . . .

Iaften havde hun desværre ingen risengrød fået — og det var den første juleaften i hendes liv at hun havde måttet undvære denne traditionelle ret. Hun savned den virkelig. Men her udenlands levte de jo ikke som kristne mennesker — de havde ingen idé om, hvordan en god, bergensk jul feiredes. Der var hverken goderåd, eller fattigmandsbakkels, eller nødder og æbler på bordet. Ikke engang ordentlig belysning! Kun én lampe, og den brændte ydermere dårligt. Skruen var nok i ustand.

»Sover du, Jettemor?« spurte Brose — han syntes, hun sad så underlig stille. »Nei, Brose,« svarte hun, men stemmen havde en så egen, dæmpet klang, at han blev op-

mærksom. Der var tårer, undertrykte tårer i den . . .

Han lukked pludselig bogen, midt i det spændende kapitel, hvor Hudson Lowe forhåner keiseren, reiste sig, gik stille over gulvet og strøg hånden over sin lille, trofaste hustrues fælmede kind.

»Jettemor længes hjem,« hvisked han. —
 »Ja ja! — det kan jeg så godt forstå. . . .
 Ifjor sad vi i Bergen i vort eget hus, mellem gode venner — og iår sidder vi her muttersalene i Paris. — Jeg undrer mig, hvordan min gamle ven, Siewertsen, har det iaften . . . Han pleied altid at tilbringe sin jul hos os . . . Husker du sist, hvor han diskuterte med Ian Didrik! Det vilde aldrig ta' ende. — Og hvor komisk han var, da han dansed om juletræet med Dortheas småbørn!«

Også Brose følte sig benauet, uden at han egentlig vilde tilstå det. Hjemmets vaner og hjemmets komfort fandt han ikke her iaften . . .

»Her er koldt,« sagde han og drev frem og tilbage på gulvet.

»Ta' det uldne plaid på deg, Brose,« bad hun. »Det varmer.«

Men han ringed på tjeneren og forlangte

mere ved, og da tjeneren vilde gå, knipsed Brose pludselig med fingeren, og hvisked ham noget i øret.

Øieblikkelig kom opvarteren tilbage og medbragte til Jettes glade skræk en flaske champagne og en kurv fine frugter og kager. »E du gal, Brose?« råbte hun smilende midt i sin vemod. »Ska' vi to tømme den ganske alene? — Vi blir jo plakat-fuld.«

Brose smilte blot og strøg velbehageligt sine whiskers.

Proppen sprang iveiret med et knald, og da det første glas var drukket, gav Brose Jette-mor et kys midt på munden, idet han ønskede hende en glad jul og takked hende for alt — og Jette-mor, ganske fortunlet af vinen og glæden over Broses venlighed, kom undseligt frem med sin lille gave, det fine par sæler, hun havde broderet til ham, mens han sov sin middags-lur. Han gav hende strålende en guldkede til hendes uhr, en genstand, som hun længe i stilhed havde ønsket sig — og den kærester juleklap af alle — løftet om at de skulde tage hjem over nytår.

Og der sad de to gamle, trofaste ægtefæller ved champagnen lige til midnat. De drak med hinanden, og de drak for »gamle Bergen«, og for

vennerne derhjemme, især mindedes de Siewertsen og tante Petronelle. Jettemor påstod, at hun blev så »underlig svimmel«, hun spiste store stykker marsipan, og udstødte små, klukkende lyde, hos hende et tegn på inderligt velvære.

Deres julaften i Paris endte således langt hyggeligere end den begyndte. Men dagen efter havde Jettemor en stærk hovedpine.

e var kede af restaurations-livet — den mislykkede haretegn havde bidraget sit dertil — og de spiste nu som tidligere ved table d'hôte i hotellet.

»D'è mer hjemligt,« fandt Jette og Brose gav hende ret.

Selskabet ved bordet var nu også elskværdigere. Der var kommet flere nye gæster.

Ved Broses venstre side — Jette sad ved hans høire — havde nu en fransk dame fået sin plads anvist. På hotellets reiseliste stod hun opført som madame Juliette de la Farandolle, hvad der i Broses øren havde en behagelig aristokratisk klang. Damen var vel over den første ungdom, lidt »passée«, men endnu smuk og indtagende. Hun havde store, glimrende, sorte øine, med et eget uroligt udtryk — og så smilte hun hele tiden på en besynderlig måde ...

Hendes dragt var tarvelig, men smagfuld. Hun havde stukket en rød rose i sit blåsorte, krusede hår . . .

Brose blev straks charmeret i sin interessante naboerske, der forresten viste ham en påfaldende imødekommenhed. Hun var som de fleste franske damer yderst livlig og åbnede selv samtalen ved at spørge ham, hvad nation han tilhørte, og om man læste meget George Sand i hans fædreland . . . På sit ukorekte fransk gav Brose, der følte sig yderst smigret, hende alle ønskede oplysninger og udbredte sig veltalende om gamle Norges naturskønhed. »Ja, Italien er deiligt,« svarte hun til Broses forbauselse. Hendes konversation var i det hele noget springende og tankeløs, men af det smukke køn skal man ikke vente den strengeste logik, mente Brose. Hun svarte ham i øst, når han spurte i vest — og lo ofte, aldeles umotiveret . . . Brose keg dybt ind i hendes smukke, sorte øine — han var jo en mand med hjertet på rette sted — og lod samtalen løbe som den vilde. Lyden af hendes myge, musikalske stemme var ham vigtigere end ordene . . .

Jettemor, som han ganske negligerte, blev så lang i ansigtet ved at betragte parret. »Uf, disse pariser-fruentimmer!« tænkte hun. »Ikke engang en gammel, ærbar fyr, der har sine 60

år på baken, kan di la' være i fred.« — Hun beslutted sig til at holde et årvågent øie med dem . . . En lang, tør englænder, der sad ligeoverfor Jettemor, mønstred hende stivt gennem sin monocle. Jettemor sænkede hovedet, hun var bleven ganske rød. Englænderen smilte, viste sine lange tænder — og tog en tandstikker op af lommen . . .

Mens Jettemor i øieblikket var optaget af den ugenerte englænder, hviskede madame Juliette til sin bordherre.

»*Vous m'aimez, n'est pas?*« Og spørgsmålet ledsagedes af et blik, der samtidig var så vildt og ømt, at den skikkelige Brose uvilkårlig svarte »*Ah, oui, madame,*« idet han med en pathetisk gebærde trykkede hånden mod sin vest.

Denne gebærde kaldte Jettemor tilbage til sin vagtpost. Hvad gik der af Brose? Indbildte han sig at være på et theater og spille komedie? — Dette blev dog, ved gud, altfor morsomt.

»De er en mand af ære, det så jeg straks,« vedblev madame Juliette i den samme hviskende tone. »En gentleman. — De har en ridderlig karakter.«

Brose blussed af tilfredshed ved disse komplimenter af den smukke pariserinde. Han slog ud med armene, og gjorde bevægelser som vilde han fægte til hendes ære.

»Hvis en værgeløs, forfulgt kvinde i sin nød henvendte sig til Dem, vilde hun finde en ædelmodig beskytter, ikke sandt?«

Brose søgte ved gentagne, forvirrede buk, ved diverse øiekast og veltalende gester at udtrykke sin brændende hengivenhed. Han var næsten for bevæget til at kunne tale . . . Alt blod var strømmet ham til hovedet.

»Ka' e' de', di snakker om?« tænkte Jette-mor, der blev ganske urolig ved at se alt dette »maskepi« mellem Brose og den fremmede dame. »Hvad var denne frues hensigter? Å, bare hendes forældre havde ladet hende lære fransk i skoledagene, så havde hun nu kunnet kontrollere hvert ord, de tilhvisked hinanden . . . Nu måtte hun derimod indskrænke sig til spændt at følge deres minespil . . . Nei, se nu, hvor Brose skabte sig — aldeles som en kalkunsk hane . . . Jette-mor skammede sig virkelig over ham.

»Kender De George Sands »Indiana?« fortsatte madame Juliette. »Jeg er Indiana. — Ak ja! — Det er min historie, det er skrækkeligt. — Skrækkeligt!« gentog hun og rullede med øinene.

Brose sukede for at give sin dybe sympathi tilkende.

»Men du glemmer ganske at skænke vin i glasse' mit,« sagde Jette-mor, halv frygtsom, halv sint. —

Brose rakte hende distrait flasken med St. Julienne — hun måtte selv skænke i — og vendte sig påny mod sin forføreriske naboerske.

»Jeg har lidt det utrolige!« sagde hun, og hendes sorte øine blev endnu deiligere i glansen af en tåre, »det utrolige. — For ingen smerte, ingen ydmygelse er jeg blevet skånet . . . Menneskerne er så fordærvede — hele verden er gal!«

»Å, ræk mig brødet, Brose!« bad Jettemor. Hun var ingen stor diplomat, og vidste ikke noget andet middel til at bringe forstyrrelse ind i deres *tête à tête*.

Brose greb efter et saltkar — det nærmeste, der var for hånden. Han havde tabt både syn og sans, lod det til. Jettemor rykked ham lidt i ærmet, uden at han ænsed det. Tante Petronelles advarsler randt hende i sinde. »Hold ham for guds skyld borte fra fruentimmer!« havde hun sagt. »Pariserinderne er så umoralske.« Tante Petronelle fik ret desværre.

»Nu ikke et ord mere!« sagde madame Juliette, »her kan vi ikke tale uforstyrret sammen. — Vi er omgivet af spioner.« Hun sendte et rasende øiekast til englænderen, der nu havde valgt hende til genstand for sin observation. Roligt smilende fikserte han hende gennem monoclen som om hun var en livløs genstand. »Engang, når vi to er alene, skal De erfare min

historie i alle dens tragiske enkeltheder . . . Da vil De forstå mig og fatte medlidenhed med mig . . . Jeg har udset Dem til min redningsmand . . . Deres ansigt er så godt og trotskydigt . . . Ja, De skal frelse mig!« tilføjede hun bestemt — og atter glimted det vilde udtryk i hendes øie.

Brose takked rørt for den ære, hun viste ham, og lovte høitidelig at vise sig hendes tillid værdig. Alt, hvad der stod i hans magt, vilde han gøre for hende.

Madame Juliette tog ubemærket den røde rose af sit hår og stak den smilende i Broses knaphul. »Rødt er min farve!« hviskede hun. Hvis ikke Jetteemor havde siddet der ved siden af og luret, så havde han i sin grænseløse entusiasme grebet damens lille, hvide hånd og ført den til sine læber.

Men middagen var nu forbi. Jetteemor reiste sig hurtigt og inden Brose havde fået afleveret sit sirligste buk for madame Juliette, greb hun ilsomt hans arm, af frygt for at den anden skulde føre ham bort. Jetteemor ligned en liden høne, der har pustet sig op til kamp mod et rovdyr, som hun stod der i angrebsstilling, blussende af vrede og stridbarhed.

Brose lagde mærke til, at madame Juliette

ikke gik ovenpå, men ind i salonen, der lå ved siden af spisesalen.

»Skal vi ikke drikke kafféen hernede?« sagde Brose i denne smørblide tone, eienommeligt for ægtemand, der ikke har den beste samvittighed.

»Nei, tak — eg e' så træt, eg må ovenpå og kvile meg. — Men gudbevares, Brose, du ska' ikje sjenére deg for min skyld.« Hendes irritable stemning voksed ved at se blomsten i hans knaphul. »Gå du bare ind til den franske madammen din!«

»Ingen scener, om jeg må bé!« sagde Brose med den uforlignelige værdighed, som han mesterlig forstod at udfolde i kritiske øieblikke — og han fulgte, ikke uden et langt sideblik til salonen, sin Jettemor. »Fra poesien til prosaen!« tænkte han.

Jettemor var den underdanigste hustru i verden . . . Men også underdanigheden har sine grænser. — Selv hendes blide, tamme sind måtte oprøres ved synet af vitterlig utroskab fra ægtemandens side — og da lagde hun ikke sine ord på guldvægt.

Da de var kommet ovenpå, i sit værelse, tændte Brose sig en fin cigar, og tilsyneladende i brillant lune, gik han røgende frem og tilbage. Jettemor begyndte at hoste, uden at han lagde

mærke til dette uveirs-tegn. Nu og da strøg han med et drømmende smil sine whiskers.

Jettemor hosted ikke mere, hun forskansked sig bag en uhyggelig truende taushed. Endelig brød det løs.

»Ka' e' det for en pen rose, du har der?«

Han svarte ikke, men lugted velbehagelig til madame Juliettes duftende gave.

»At du, en gammel mand, kan opføre deg så upassende — Brose, vet du, at eg skammer meg over deg — — Du var aldeles te nar ved bordet — Alle lo a' deg — Den engelske mosjø, som sad ligeoverfor, hadde ikke øinene sine fra deg hele tiden . . . Ka' trur du, folk héme i Bergen vilde seie, hvis di hørte den historie om deg — En gammel mand på 70 år —«

»Kun 63,« svarte Brose med uventet ro, i en så venlig tone som muligt. »Og jeg ser ud som var jeg bare 50« — han kasted et blik i speilet — »det sa' altid Petronelle, husker du?«

»Ialfald e' du for gammel til slike gale streker, Brose. — Dengang eg gifted meg med deg, ante eg rigtignok ikke — —« Jettemor var på nippet til at gråte.

»Nei, hør nu, Jettemor, nu går du for vidt. . . . Hvad er det, du egentlig bebreider mig? Jeg forsikrer dig, at det er en meget respektabel og meget ulykkelig dame, og at mine følelser for

hende er de reneste af verden . . . Jeg har slet ikke den interesse for hende, som du forudsætter. . . . Det morer mig kun at tale fransk med hende, jeg øver mig i sproget, forstår du — ja, jeg øver mig,« gentog han, glad i denne vending, »og lektionerne får jeg gratis, hihi.«

Jettemor gad ikke engang svare sin Judas af en ægtemand — og hun så surt til ham hele aftenen. Hun forberedte sig i taushed på at give ham en gardin-præken.

Næste formiddag gik Brose tidligt ud uden at medtage Jetteemor. Han havde flere små kommissioner at besørge, sagde han, han skulde således hæve penge på akkreditivet, tale med en skrædder etc. Han fløited, da han gik ud at døren. Hvorfor fløited han? Det forekom Jetteemor høist mistænkeligt. Og så havde han pyntet sig med sin beste hat.

Jetteemor sad alene tilbage i hotellet og vidste slet ikke, hvordan hun skulde slå tiden ihjel. Hun undersøgte Broses garderobe, den var ganske i orden, ikke en knap sad løs i bukserne — og efterså omhyggeligt hans linned. Der mangled en skjorte (som Louis sandsynligvis havde stjålet) og et af de uldne mavebælter var itu. Hun havde desværre ikke den rette sort flonel forhånden, og måtte opgive tanken om at reparere

det i øieblikket. Så tog hun med et suk støvekluden i hånden og pudsede møblerne for anden gang den dag. Derpå forsøgte hun at flytte et stort skab, hvis stilling altid havde været hende en torn i øiet — det var placeret mod en langvæg, hun vilde have det i kroen — men hendes svage kræfter slog her ikke til. Hun måtte opgive sine reform-lyster, hvad møblerne angik.

Den snedige Brose besøgte imidlertid torvet ved Madelaine-kirken, hvor han købte en stor buket af de deiligste røde roser — rødt var jo hendes farve — ilte tilbage til hotellet, og mens den intet ondt anende Jettemor, fuld af omhu for ham, mønstred hans mavebælter, ringede han kækt på i nummer 17, étagen nedenunder Jettemors, hvor den henrivende madame Juliette de la Farandolle havde opslået sin bolig. Hun var visibel og modtog ham på det hjærteligste. I en smægtende stilling lå hun på sofaen, hun havde et rødt silkeshawl slynget som en krans om hovedet, og røg på en cigaret, som hun kastede ved Broses indtræden.

»*Merci, mon ami!*« sagde hun, reiste sig dovent, og satte buketten i et glas vand. »Hvor de roser lugter godt! Ah! —«

Hun var ældre ved dagslyset, syntes Brose, og der var et par sølvgrå stænk i hendes hår —

men hun måtte dog fremdeles kaldes en meget smuk kone.

Hun opfordred ham til at tage plads ved siden af sig i sofaen. »Jeg kan stole på Dem, ikke sandt, — og De er diskret? — De vil mig ikke noget ondt?«

Brose trykked med unødvendig varme hendes små hænder i sine.

Og nu begyndte hun at fortælle ham en lang, sørgelig og forvirret historie, der mindede om de spændende kapitler i en sensations-roman. Forresten var hendes fortælling fuld af modsigelser og gentagelser — men Brose hefted sig ikke ved den begrebsforvirring, der råded i hendes foredrag, han vedblev i stilhed at tolke sin deltagelse ved at trykke hendes hånd.

Hun var datter af en greve, opvokset på et stort, gammelt slot i Normandie, hvorfra hun var flygtet med sin elskede, en ung, musikalsk polak, som faderen slet ikke vilde acceptere som svigersøn . . . Polakken blev siden en stor kunstner, en anden Liszt — men så, midt i berømmelsen, døde han pludselig, og hun var nærved at følge ham i graven af lutter græmmelse . . . Et par år efter, da hun var nogenlunde trøstet, indgik hun et standsmæssigt ægteskab . . . Men ægte- manden var en sand tyran, en djævel i menneske- skikkelse. — Altid måtte hun i sit stille sind

drage sammenligning mellem ham og den unge, begrædte polak . . . Han pinte hende på de mest raffinerede måder, engang havde han endog lagt voldsom hånd på hende — han forbød hende at gå ud af huset og besøge den unge abbed Martin, som hun havde slig veneration for — abbeden var hendes skriftefader og den eneste, som forstod hende — han tog alle hendes romaner fra hende, ja i sin ondskab gik han endog så vidt, at han beskyldte hende for at være forrykt . . . Hun forrykt! Hahaha!«

Og hun slog op en latter, og gav Brose et så skrækkelig forskende blik, at han uvilkårlig slap hendes hånd, og følte, hvordan han begyndte at ryste i knæerne. »Det er sydens heftige blod,« sagde han beroligende til sig selv: »Drueblod!«

»Jeg kunde ikke holde den daglige mishandling ud, jeg flygted fra tyrannen, uden at medta' noget, hverken min garderobe eller smykker, eller penge . . . Og nu er jeg her i hotellet, blottet for alt —«

Brose tog frem sin tegnebog og spurgte om han ikke kunde være hende til tjeneste. Det vilde være ham den største fornøielse —

»Kun en bagatel — 300 frs. — Til hotelregningen for disse dage — Slet ikke mere.«

Brose rakte hende galant pengene. Han havde tilfældigvis en større sum på sig. Hun

lagde sedlerne skødesløst på bordet ved siden af sig uden at takke ham —

»Men det værste er, at René — det var sandsynligvis ægtemandens navn, skønt hun tidligere havde kaldt ham Alfred — »forfølger mig. . . . Det er en blodhund, han snuser mig op . . . Han har en masse spioner i sit sold — Har De seet den lange herre ved bordet — han er forklædt som englænder — det er en af dem. Ja, han er allerede på sporet af mig, det er jeg viss på . . .« Hendes øine udtrykte en dødelig angst. »Men De vil forsvare mig, ikke sandt? Hvis han, fulgt af politiet, bryder her ind i huset for at gribe mig, så vil De stille Dem ved min side og skyde ham ned som et vildt dyr — — Har De intet våben på Dem?«

Brose trak med en krigerisk gebærde den uladte revolver frem af baglommen.

»Bravo! — Min helt, min befrier!« råbte hun i ekstase og rakte ham hånden. Og Brose, der dennegang ikke havde nogen lurende Jettemor i nærheden, kyssed den begejstret. Han følte pludselig hele en svunden tids ridder-ånd vågne i sig . . .

Opvarteren trådte i det samme ind med damens frokost — chokolade, æg, ristet brød — og Brose forlod sin plads i sofaen og indtog en mere

faderlig stilling. Opvarteren undertrykte et smil ved at se parret.

»Men vi sees jo kl. 6 ved tåble d'hôte,« sagde madame Juliette til afsked, og rakte Brose endnu engang hånden. Hviskende tilføied hun: »Efter middagen spaserer vi to på boulevarden sammen. — Selv om vi skulde møde George, har det ingen fare, når De er med. De er modig som en løve . . . Jeg har endnu såmeget at sige Dem . . . *Au revoir, mon ami* —«

Brose var neppe ude af døren, før han hørte sit hjertes donna skænde på opvarteren i en skrigende rå tone, så ulig hendes bløde røst. Sandsynligvis var hun misfornøjet med frokosten . . . Og så hørte han en tallerken danse henover gulvet og knuses i mange stykker.

»Hun er lidt heftig, lidt ekscentrisk,« tænkte Brose, »men så er alle sydens kvinder. Vi har ingen ret til at sammenligne dem med vore sneblokke af fruentimmer . . . Og så har hun gennemgået så meget, stakker. — Først polakken — og så den afskyelige gemal —

Han beslutted, at gøre et rigtig fint toilette til middagen, for at forøge det gode indtryk, han øiensynlig havde gjort på madame Juliette, og glæded sig forud meget til spasereturen på boulevarden. Foreløbig gik han ind på en kafé og drak et par glas vin, for at styrke sig ovenpå

sindsbevægelsen (da han trak revolveren frem, havde hver nerve i ham dirret) og komme i den rette erotiske stemning . . . Jetteemor skulde han nok få fjernet under et eller andet påskud . . . Dette var jo næsten som et aftalt stævnemøde mellem to forelskede . . . Marius Brose og madame Juliette, arm i arm, ganske alene midt i boulevardens vrimmel! . . . Han smilte lyksaligt, inde i skønne drømme om en liden supé med hende i et *cabinet particulier* . . . Ja, vilde man i hans alder opleve små romaner, måtte man virkelig reise udenlands, tænkte han, hjemme i Bergen var man stok-prosaisk.

etteremor var meget forundret over Broses lange udebliven. Den ene time gik efter den anden. Bare hun havde haft noget at bestille! Brose havde forbudt hende at strikke og brodere, det kunde hun gøre hjemme, mente han, herude havde hun andet at tage vare — Det gjaldt at berige sin sjæl — Sjælen var det vigtigste . . . Hans mavebælte vilde hun dog gøre istand, det havde hun svoret på.

Hun stilled sig ved vinduet og så ud på gaden — Men så blev hun også træt af at stå der, og kige på de forbigående . . . Hun kendte ingen af dem desværre . . . Hjemme i Bergen derimod kendte hun næsten hvert menneske, der passerte forbi vinduet, hvor hun sad med sit strikketøi. Hun vidste god besked om hver enkelts stilling og familie — og det var så morsomt, fandt hun, at være indviet i næstens intime forhold . .

Hun keded sig skrækkeligt — hun var jo ikke vant til at »dovne« sig og sidde med hænderne i fanget — hun kunde gerne skreget høit af lutter kedsomhed . . . På bordet lå en af Broses bøger om Napoleon, men den interesserte hende ikke, læsning overhovedet var hende imod. Bådecker vilde hun nok gerne blade i, men den forstod hun ikke, for den var på tysk.

Det var første gang, at Brose havde ladet hende sidde alene hjemme i hotellet, hun måtte jo ellers »traske« om med ham i musæer og haver. Om hun spaserte op til boulevarden og keg på butikvinduerne, der var fulde af allehånde vakre sager? . . . Nei, hun havde ikke mod til at vove sig ud alene på de fremmede gader, mellem de fremmede mennesker, uden Broses ledsagelse. Hun havde så liden sted-sans — sandsynligvis vilde hun ikke finde hjem igen alene . . . Men til *café de la Régence* kunde hun dog gå? . . . Den lå blot et par skridt fra hotellet, veien lige efter næsen, hun husked den godt . . . Så kunde hun få sig en kop kaffe og sit »Morgenblad«. Det var så koseligt at læse om, hvordan de havde det derhjemme . . . Der havde jo været en stor brand i Laksevåg . . . En rebslagerbane var helt gået op i luerne. Om denne vigtige begivenhed vilde hun gerne erfare noget mere . . .

Som tænkt, så gjort! — Jettemor satte resolut

sin hat på, afleverede nøglen til portneren, og vandrede tilsyneladende freidig, men hemmelig beklemt, ned ad *avenue de l'opera* til kaféen. Hun var så ræd af sig, stakkers Jette-mor. Der skulde ikke meget til at skræmme hende . . . Bare synet af en drukken mand indgød hende angst . . .

I kaféen var »Morgenbladet« optaget af en umådelig tyk, gammel dame med albino-hvide øienbryn og briller på den rødlig-næse. Jette-mor drak sin kaffe, som hun takkede opvarteren for med et venligt »*Mercisilvuplæ*« (noget havde man da gudskelov lært i Paris), men hun kunde ikke lade være at skele hen til bladet. Damen med brillerne gav sig god tid, lod det til. Det var en landsmandinde, det kunde Jette-mor mærke af hendes ansigt og dragt.

»Di er vist norsk,« sagde pludselig den fremmede dame med en bred, klingende østlandsdialekt, »jeg synes, jeg kan se det på Dere. Di ser så skikkelig ud. — Værs'god, der er bladet! — Der står forresten ingenting i det. Det er det gamle skidt og vrøvl.«

Jette-mor fortalte beskedent, hvem hun var.

»Fru Brose fra Bergen! Hm!« gentog den fremmede, skød stang-brillerne op over næsen, og mønstred meget ugenert Jette-mor. »Det er morsomt at gøre Deres bekendtskab . . . At kunne sludre lidt med en landsmand herutenlands, er en

stor plasér. — Hjemme har man pinedød nok af dem, hahaha! — Jeg er madam Jokkumsen fra Drøbak, jeg! — Ja, jeg kalder mig nu for madam — jeg har forresten ligeså mye ret til frue-tetula-turen som no'en, min mand var et studeret hode — men jeg synes nu engang, at »madamen« passer best for mig. Hvad mener Di?»

Hun udstødte i det samme en stærk, skingrende latter, der fik Pierre, den lille opvarter, til forskrækket at fare sammen. Hun lo i den grad, at hele hendes korpulente legeme rysted.

Jettemor fandt også, at denne mandhaftige skabning, der udstrykte sig så eiendommeligt, blot kunde hede madam Jokkumsen. Det brede, kødfulde ansigt havde almueskvindens grove, kraftige træk, der dog mildnedes af de leende, blå øine, af kindernes rødmussede farve, og af et vist jovialt, livsglad udtryk. Dragten var sjusket og umoderne. Kjolen var af mørkebrun sirts, med bluse-liv, uden korset, der lod hendes former svulme som de vilde, og hendes gamle tøihat, prydet med nogle ødelagte kunstige blomster, havde ikke alene en urimelig façon, men sad langt bag i den gråsprængte nakke. Manchetterne var heller ikke rene, iagttog Jettemor, og skotøiet var som en mands.

Bare ikke Brose bebreided hende, at hun, uden

hans vidende havde stiftet et sligt bekendtskab — han, der var så fin på det.

»Kommer Di fra Louvre?« spurte madam Jokkumsen. »Ja, der er en masse skrammel at se, det er som på en auktion. — Hvad der morer mig mest deroppe, er et thestel af gammelt porcellain, som står i et glasskap, og no'en mærkelige fade og tallerkener. — Der er såmen diamanter på en af dem . . . Ja, Di har vel seet det? — Men kan Di gætte, hvor jeg har været idag? Jeg har såmen besøgt *Per Lascheis*, den store kirkegården, vet Di — Huttetutte mig, som der var nok af kors og støtter og grav-monementer! Det var som en hel by . . . Jeg tænkte, hvad nytter al denne stas til, når man først ligger dernede og rådner i den svarte mulden? Ingen verdenss ting! — På min grav skal der intet være . . . Jeg vil ikke ha' no'en pralende marmor-mentement! — Nei, nei, jeg vil ikke!« råbte hun heftigt, som om en hel deputation trængte ind på hende med en sådan gave. »Vet Di, hvad der skal hænge på madam Jokkumsens grav? Et par bukser! — Det har jeg åsså forordnet i mit testamente . . . En af mine sønners bukser!«

Jettemor gloed på hende med åben mund.

»Ja, et par bukser,« gentog madam Jokkumsen leende, nydende Jettemors forundring. »Jeg har været en god mor, ser Di, jeg har havt tre

sønner — ja, di lever gudskelov endnu — men da di var små og gik i skole, syed jeg selv bukserne til dem, aldrig brugte jeg skrædder . . . Å, jeg var fælt flink, når jeg selv skal sie det . . . Jeg stopped og vendte og stopped — og satte nye bakstykker i bukserne . . . For hvad en gutunge kan slite der, er utroligt . . . Bukserne burde være foret med skind på det sted — ja, det er nu min mening . . . Men det er en af disse bukser, jeg selv har syet, med den stoppede og lappede bak-part, der vidner om mine hænders flid, som jeg ønsker hængt op på graven min. Det er bedre end det fineste ligvers — Det skal skringe ut for hele verden: »Hun var en god mor, maddam Jokkumsen var en god mor.«

»Det er vist en udmærket idé,« sagde Jette-mor ængsteligt. Hun talte bogsprog og gav »damen«, hvad hun pleied ligeoverfor fremmede. »Og billig, meget billig«, tilføied hun. »Et monument er så kostbart.«

»Det er ikke for billighedens skyld, jeg gør det, jeg har penger nok. — Derfor reiste jeg også utenlands. Alle mine sønner er nu gifte og vel forsørgede, jeg kan ingenting være for dem, jeg har ingen flere at lage bukser til, så sa' jeg en vakker dag til mig selv. »Madam Jokkumsen,« sa' jeg, »nu kunde du ha' godt af at komme ud og lufte lidt på dig — ellers resikerer du at tørke

ind her i Drøbak.« — Som sagt, så gjort! — Jeg pakket min kuffert og strøg ombord i dampskibet — jeg har altid holdt så mye a' sjøen og a' at reise. Min salig mand var skibsreder, skal jeg si'e Dom.«

»De har været længe i Paris?« spurte Jette-mor, for også at få et ord anbragt.

»Et par måneder . . . Men snart drager jeg med pik og pak til Rom. I Paris kan være godt nok — men di har ingen pave at vise frem. Og jeg vilde så gerne se han paven. Dernede går han lyslevende, og det skal slet ikke være vanskelig at få sig en liten fortrolig sludder med ham. Jeg har nu adskilligt at snakke med ham om, for paven opfører sig, mellem os, slet ikke som han burde — Man henvender sig bare til vor kunsel dernede, så skriver han til paven »Madam Jokkumsen fra Drøbak er ankommet« — og straks kommer der en vogn og henter én til odiens. Ja, folk er svært belevne her utenlands.«

Jette-mor tænkte: Mon hun vil have audients hos paven i den kjole der, og de store mandfolkestøvler?

»Jeg er ikke fornøiet med det pensionat, jeg bor i,« vedblev madam Jokkumsen. »Der er et liderligt leven, de spiller og danser og synger om aftenen som på et theater — Der er slet ingen ro for mig til at samle tankerne i og dikte —«

»Ah, De digter?« udbrød Jette-mor og be-tragted madammen med forøget agtelse. Således så altså en forfatterinde ud, en »blåstrømpe«, som Siewertsen kaldte dem . . . Jette-mor havde, med undtagelse af den bekendte frøken Eufemia hjemme i Bergen, aldrig seet noget eksemplar af racen . . .

»Ja minsæl gør jeg så — Kun lejligheds-vers. — Det er snart min ældste søns 30årige geburtsdag, og i den anledning skriver jeg for tiden på en sang. Di kan ikke tro, hvor svært det er at rime, fru Brose — Det er et helt heste-arbeide for én, der som jeg ikke hører til professionen (madammen lagde med forkærlighed vægten på første stavelse i alle ord), jeg vilde før stoppe alle bukserne til mine sønner op igen end forfatte et eneste litet dikt. Undertiden kan jeg sidde i flere timer og gnide min hjerne-kiste og pønske på et enkelt rim . . . Det er ved gud sandhed. — Jeg har bare fået laget begyndelsen, men den er også god. — Hør nu nøie efter!« sagde hun strengt. »Sådan begynder det:

»Ræven har seier vunden,
hurra, faldera!
Feirer vi glædesstunden,
faldera, faldera — —«

Madame Jokkumsen, henrykt over sin digteriske produktion, lo påny så voldsomt, at Pierre var nær ved at tabe den tallerken, han netop holdt i hån-

den. Men Jettemor kunde med sin beste vilie ikke rigtig fatte, hvad forbindelse der var mellem en elsket søns fødselsdag og den seiervindende ræv. Ræven var desuden, efter hendes ringe mening, et billed på rovlyst og falskhed.

»Hvad synes Di om det, fru Brose? — Det er ganske pent, hihi?«

»Meget pent,« sagde Jettemor imponeret — hun havde allerede fået en med skræk blandet respekt for den drabelige, digtende madame.

»Han Krisian vil også bli' gla' over det, kan Di tro. — Hvor bor Di forresten her? — Jeg kommer en dag og hilser på Dom — Er Di fornøiet med Deres logis?«

Jettemor nævnte hotellets navn.

»Korsbevares!« råbte madam Jokumsen og steiled med alle tegn på forfærdelse. »Di må flytte derfra — straks!«

»Men hvorfor?«

»Det er et uanstændigt hus simpelthen.«

Jettemor blev ganske bleg. »Umuligt —«

»Tro Di madam Jokkumsen, hun lyver ikke. — Jeg tænkte også engang at bo i det hotel — Neapel heder det jo, og det ligger så bekvemt i éns vei — men skandinaverne advared mig gudskelov itide. En honnet dame, der holder på sin reverents, kan umuligt bo der, sa' di allesammen. — Hvem i herrens Navn har dog kunnet rikom-

mendere dom det sjofle sted?» — Og hun gav hviskende nogle oplysninger, der fik Jetteemor til at rødme lige op til hårrøden . . .

Skulde madam Jokkumsen fra Drøbak ha' ret i sin dristige påstand? Jetteemor »grubliserte« meget over sagen. Ialfald var der noget fordægtigt ved stedet. Denne væmmelige madame Juliette, der øiensynlig gjorde attentat på Broses dyd — og så disse underlige, sminkede og tilslørede fruentimmer, hun undertiden mødte om aftenen nede i portnerens loge! — De var i reglen ledsagede af en herre — og så ikke ud til at have nogen god samvittighed. — Mistænkeligt var det også, at Brose trivedes så vel i hotellet. — Hun havde i sin misfornøielse med opvartningen foreslået at flytte, men han vilde slet ikke høre på det øre. — Den filur!

»Jeg må straks hjem,« tænkte hun, »og fortælle Brose nyheden. Det skal undre mig at se, hvad ansigt han sætter op. — Bare de ikke får nys om det hjemme i Bergen, at vi har slået os ned i et sligt hus. — Da vil der bli' en snak uden ende — Og vi kommer måske tilslut i »Bergensposten«.

Hun sagde hurtigt farvel til madam Jokkumsen. De to landsmandinder trykked varmt hinandens hænder og lovte at besøge hinanden.

Da Jette-mor var gået, forlangte madam Jokkumsen ved et indviklet tegnsprog som en døvstums, pen og blæk af opvarteren. Hun var øiensynlig nu i den rette stemning til at »dikte« videre på sin så velbegyndte »geburtsdags-sang«.

a Jetteemor kom åndeløs og forpustet hjem, fandt hun Brose stående foran speilet i en stilling som en balletmester. Han var pyntet og friseret som en brudgom, og han nynnede på sin yndlingsmelodi.

»Jeg tog min nystemte cithar ihænde —«

Jetteemor forglemte ganske, ved synet af sin festklædte, syngende ægteherre, at sige, hvad hun havde på hjerte. Hvad gik der dog af manden? — Var han kanske buden til ministeren? — Eller til den fornemme banquier, hvor han havde hævet penge. —

»Svart snipkjole — hvit piket-vest — og violer i knaphullet! Ka' bety'r det, Brose? — Kor ska' du hen?»

Til *table d'hôte* ligesom du. Kl. er jo snart 6. — Alle de andre er så fine ved bordet — har

du ikke lagt mærke dertil — derfor bør vi også gøre lidt ordentlig toilette. Vi vil ikke mere antages for hollændere. — Du bør for eks. ta' en rose i håret« —

— — »liksom din sminkede, franske maddam, som du har juglet deg ut for. — Violer i knaphullet? — Og den mand er snart 70 år gammel! — Brose, Brose! — Gør deg då ikke te' nar på dine gamle dager!«

Han svarte ikke, han kasted et prøvende blik i speilet, om kjolen sad rigtig, og nynnede videre.

»Sorgen forgik mig på Ulrikens top.«

Jettemor optændtes af et stille raseri. »Eg trur virkelig, du har drukket, Brose.« Han smilte dumt og lyksaligt op til ørene. »Ja, du har drukket, eg ser det på deg, dine øine e' så underlige. — Kor har du vær't i alle disse timer? Ka' har du bestelt på? — Så svar då, mand! — Eg e' da din kone for gud og mennesker, og skulde altså ha' ret te at vite« —

»Du er så sød, rigtig sød, Jettemor,« sagde han med blid, usikker røst, »men lad mig nu bare i ro, mens jeg binder mit slips . . . Skulde jeg ta' det sorte eller det hvide? Jeg tror, hvidt klæ'r mig best, det er så flatterende, og gier den rette kontrast til min livlige hudfarve . . .«

»Ja, du e' rød nok i fjæse', Brose, det vet

gud du e' — rød som en kokt hummer.« — Og hun vendte ham sint ryggen, hun vilde ikke spendere et ord mere på ham, men hun »vidste nok, hvad hun vidste.«

Dog denne taushedsprøve kunde i længden ikke bestå ligeoverfor Broses irriterende nynnen og forfængelige selvbeskuelse.

»En ting vil eg seie deg forut, Brose, eg spiser ikje ved bordet idag. — Du må ha' din franske madam ganske for deg sjøl. — Heller ikje vil eg sove her i hotellet inat — eg vil bort straks. — Straks!«

Og Jetteemor begyndte at rumstere med en kuffert som om hun vilde gøre alvor af sin trusel.

Der trak rynker op i Broses majestætiske pande.

»Men Jetteemor — hvad er påfærde? — Jeg kender dig ikke mere igen. — Du, som var så skikkelig og føielig hjemme i Bergen, er herude bleven en ren furie — ja, en furie. — Fuld af modsigelse og oprørs-ånd —«

Jetteemor trak lommeørklædet frem. Nu begyndte han endog at skælde hende ud, det mangled bare. — De, som ikke havde vekslet et ondt ord i mange herrens år, men levet som perlevenner sammen! — Denne fordømte reise, den var skyld i alt. —

»La' meg være en furre da, Brose! — Men eg vil allikevel bort. For her er bare slette og ugudelige fruentimmer. D'e' et offentlig hus, vi bor i — og eg e' for go' te at være her en dag længer —«

Brose så på hende som om han tvilte, hun var ved sine fulde fem. Men Jettemor dyed sig ikke. Nu kom det som en brusende strøm, alt, hvad madam Jokkumsen havde betroet hende — og hun undlod ikke at fremhæve madame Juliettes nærværelse i hotellet som et godt bevis på sandheden af sine udtalelser.

»Sluddersladder,« sagde Brose, idet han retted på violbuketten i sit knaphul. Den skrækkelige efterretning lod ham, til Jettemors skuffelse, ganske uberørt. »Lutter opspind af et gammelt, enfoldigt fruentimmer fra Drøbak. — Dette hotel er ikke værre end andre hoteller i Paris. Det står åbent for alle, som kan betale og som opfører sig ordentligt. — Skulde værten passe på alle sine logerendes private moral, fik han såmen nok at ta' vare. — Om nogle løse, forlibte par kommer her og indskriver sig som nygifte, som du siger, hvad beviser så det? Du vil da vel ikke, at værten skal affordre hvert reisende par en vielses-attest? Da kom vi i en pen klemme. — Vi to, Jettemor, har jo heller ingen vielses-attest med os —«

Jettemor udgød tårer af dydig harme og

sorg . . . Nu voved han endog at sammenligne hende, fru Brose, med hine tøiter. — Ak, det hun længe havde frygtet for, var nu indtruffet . . . Den letfærdighed, der som et hemmeligt giftstof lå i pariser-luften, havde nu også smittet hendes mand. Hans moralske principer var ikke længer uangribelige . . . En morgen var han også gået ud uden mavebælte — som om han istedetfor at være en gammel, skrøbelig mand var en springfyr på tyve år . . .

»Apropos,« sagde Brose, idet han slog *eau de cologne* på sit gule silkelommetørklæde og søgte at gøre sin stemme så ligegyldig som mulig. »Jeg kommer desværre til at lade dig alene efter midt-dagen. Jeg har nogle små-forretninger — — Min skrædder — Jeg må partout passe en dragt iaften —«

Jettemor tørred sine øine og så skarpt på ham. Nu nedlod han sig også til at lyve. — A, denne pariser-smitte! Hvad gale streger mon han nu pønsed på? — En eller anden fruentimmer-historie?«

Men Brose, der tog Jettemors uheldvarslende taushed for fornuftig billigelse, gik videre.

»Og siden du har slik ulyst, Jettemor, at spise nede ved bordet, kan du jo så godt få maden bragt op på dit værelse.« Han børstede sine bukser med det duftende lommetørklæde. »Jeg skal selv tale med opvarteren derom. — Du ser

også lidt dårlig ud idag, kære Jettemor, virkelig dårlig. — Det er denne toskede Drøbaksdam, som har skræmt dig uden grund. — Du har derfor måske best af at spise i ro heroppe — og så skal du ta' dig en liden lur ovenpå middagen, det vil styrke dig, tro mig.«

Aha, han vil bli' mig kvit, tænkte Jettemor, for at han ugenert kan udføre sine spilopper — men det skal vi nok sætte en pind for.

»Nei, vennen min — eg vil ikkje sitte her alene og kede meg tildøde, mens du går ut og morer deg . . . , Eg har kedet meg nok idag, du var jo borte fra meg i tre—fire timer Eg feiler ingenting, eg går allikevel ner og spiser ved tabeldotten — eg vil se, kor langt denne franske madammen vil gå i sine konster. — Og efter bordet følger eg deg til din skrædder, eg har godt af en slik liten mosjon ovenpå maten. Det hjelper på fordøielser.«

Brose måtte opbyde hele sin diplomatiske evne for at bevare fatningen. Hvem skulde tro, at Jettemor var så slu og udspekuleret?

»Men til skrædderen kan du umuligt gå med, Jettemor. Det er en herre-skrædder,« sagde Brose med en ynkelig mine. »Han modtager ingen damer.«

»Nuvel, så venter eg utenfor butikken, mens du e' derinde —«

»Men det er så koldt nu. — Du tåler ikke den skarpe aftenluft, Jetteemor — og du kan måske komme at vente længe. Jeg må klæde mig helt af og passe tøiet.«

»La' meg om de'. Eg e' vant te at vente — det vet du nok.«

Brose blev ganske hed i kinderne ved tanken om at stævnemødet kunde forpurres . . . Hvordan skulde han dog bli' Jetteemor kvit? Hun var jo mistænksomheden og skinsygen i egen person — han kendte hende ikke mere igen.

Madame de la Farandolles plads ved *table d'hôte* var denne dag ubesat. Brose ventede og ventede, krølled i utålmodighed sin serviet, men den fortryllende naboerske viste sig ikke. Hendes stol stod tom og kedelig ved hans side . . . Skulde der være hændt noget? Skulde den grusomme ægtemand, Georg-Reneé-Alfred — hvad han nu hed? — have opdaget hendes tilflugtssted? — »Spionen«, englænderen, sad ligeoverfor; han stanged sine tænder med et smil, der ikke spåede noget godt . . .

Man var allerede nået til desserten — fremdeles ingen madame Juliette. Brose tabte alt håb og sad der slukøret som om han havde fået et spand koldt vand over sit gamle, forlibte hoved . . . Hvad betød dog hendes udebliven? Hun havde så bestemt lovt ham at indfinde sig . . . Hendes

»*au revoir*« klang endnu sødt i hans øren . . . Jetteemor betragtede ham skadefro fra siden af — og hun havde møie med at beherske sin munterhed . . . Hvor flau han så ud . . . Som en fladtrykket pandekage . . . Hans franske madam havde nok narret ham og ta't reisaus, lod det til . . . Hvem skulde nu beundre hans fine klæde- dragt, kjolen — det var såmen hans brudgoms- kjole — den hvide vest og violbuketten? Hihi! — Jetteemor måtte virkelig le, hun kunde ikke lade være.

»Hvad er det, du ler af?« spurgte Brose med fornærmet værdighed.

»Eg ler slet ikke, far,« svarte Jetteemor og syed munden alvorligt sammen. »Du kunde forresten gie meg di violer der! Di passer bedre på min kjole end på din.«

Brose trøstede sig med at drikke dobbelt så- meget vin som han pleied.

Neppe havde de reist sig fra bordet, førend han trak opvarteren tilside, og forhørte sig om madame Juliette.

»Hun blev hentet idag af direktøren og hans folk.«

»Direktøren? — Ah, nu forstår jeg — hendes mand! — Han har altså fundet ud hendes opholds- sted. — Den stakers kone! — — Fulgte hun frivillig med?«

»Nei langt fra — hun både skrek og hylte, da de slæbte hende ned i vognen. — Hun var ganske rasende. — Men hun havde jo heller ikke sin fulde forstand. — Hun var jo rømt fra et galehus —«

Brose tumled tilbage og måtte holde sig ved en stol. Hans bestyrtelse var så stor, at opvarteren tænkte at gie ham et glas vand.

Men Brose trak sit store, gule, parfumerede silkelommelørklæde frem, og tørred sveden af sin pande. Han vilde bære slaget som en mand. — Nu gjaldt det at vise selvbeherskelse som en Napoleon — ja, som en Napoleon!

»Gal,« mumled han — og han skeled betænkeligt over til Jettemor. Var det derfor, hun havde vist ham såmeget elskværdig opmærksomhed?

»Gal!«

»Hun var slet ikke gift,« fortsatte den snakkelystne opvarter. »Det var en gammel, sentimental frøken, der havde ødelagt sig ved roman-læsning. Hendes fikse idé var, at den brutale ægtemand forfulgte hende allevegne, og så bildte hun sig ind, at alle herrer, især de gamle — hahaha — var forelsket i hende.«

Der var noget i opvarterens blik, som gjorde at Brose pludselig gav sig til at mønstre et billed på væggen. Billedet var ved nærmere betragtning virkelig interessant. Det forestilled et barn, der vogted en ko.

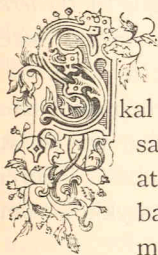
»Forresten opførte hun sig meget anstændigt her. Hun var lidt vild i øinene og kasted undertiden tallerkener i ho'det på én — ellers kunde man intet mærke på hende. Jeg har her i hotellet seet damer, der var ganske normale, gi'e langt værre scener tilbeste.«

Jettemor nærmed sig nysgerrig. — Hvad var det, de snakked om?

»Madam de la Farandolle er afreist,« forklarte Brose. »Hendes mand har hentet hende.«

En lykke i ulykken var det, at Jettemor ikke forstod fransk. Nu kunde hun gudskelov holdes udenfor det hele. Hvor vilde det ikke regnet med spydigheder, hvis han havde sagt hende sandheden! — Og om de 300 frcs, han havde lånt den gale, turde han ikke sige et ord. Jettemor var som de fleste husmødre en streng økonom.

«kal vi ikke se Sarah Bernhardt iaften?»
sagde Brose et par dage senere, for
at formilde Jette-mor, der øiensynlig
bar et lidet nag til ham, efter eventyret
med madame Juliette. »Hun optræder
iaften i en af sine glans-roller som Donna Sol i
Hernani. Dette drama er som bekendt et af
Viktor Hugos mesterværker, fuldt af ædel og gri-
bende romantik, der i den tragiske slutningsscene
hæver sig til en — —«

»Uf nei!« afbrød Jette-mor ham. »Eg hadde
tænkt at sitte héme i ro iaften og reparere et
mavebælte te' deg. — Vi tok desværre bare et
par med os på turen. — Alt gik for seg i slik
skynding —«

»Mavebælte! — Du trækker mig altid ned i
rendestenen. — Jeg vilde netop utvikle for dig,
hvordan romantiken, fremtryllet af Hernanis horn,
seirende og — —«

»Ka' ska' eg me' romantikken, far? — Og eg forstår ikje et muk fransk, så de' kan ingen moro være for meg at gå i theatret. — — Bare eg hadde et stökke ordentlig hvitd flonel!« udbrød hun bekymret. »Husk, du ska' skifte imorgen, Brose — du ska' ha' rent linned på.«

Brose sukked, tog sin hat og gik til *theatre français's* billetkontor. Han vilde ialfald ikke renoncere på en slig høi kunstnerisk nydelse.

Men Jette mor tog det sønderrevne mavebælte frem og undersøgte det påny. Skaden var let at udbedre — hun manglede bare flonel. — Hvor i al verden skulde hun dog få et stykke, som passed?

Der var jo butikker nok, hvor man kunde gøre indkøb, men turde hun vove sig ud alene på boulevarden, i mylderet af mennesker og vogne? Og hun, som desuden ikke kunde sproget! At bede om Broses ledsagelse nytted ikke, siden anledningen var så »prosaisk«, som han kaldte det. Han blev altid i sligt dårligt humør, når hun mindede ham om noget, der stod i forbindelse med hans mave . . . Han likte ikke engang, at hun benytted ordet mave, men vilde have det omskrevet med underliv! Underliv? — Jette mor forstod ham ikke. Hvor rasende var han ikke blit, da hun engang rådede ham til at indtage nogen amerikansk olie. — Og dog var det netop

»remedien« for hans specielle upasselighed, hun vidste det ligeså godt som nogen doktor . . . Det var svært vanskeligt at være gift med en »dikternatur«. Tante Petronelle havde ret . . . Brose var ikke som andre mennesker . . . Men siden han var så upraktisk og leved oppe i skyerne, måtte hun huske på, at de var på jorden, og bære omsorg for ham. Det var hendes uafviselige pligt.

Jettemor, der ellers var ræd som en liden hare, fik mod som en løvinde, når det gjaldt hendes mand og — hans helse. Hurtigt tog hun sit tøj på og styred resolut ud på pariser-boulevardens vildsomme hav . . .

Jason, der drog ud efter det gyldne skind, aflagde ikke større bevis på tapperhed end Jettemor, da hun den kolde Januar-morgen alene gik på jagt i den store, fremmede hovedstad efter et stykke flonel til Broses mavebælte.

Se hende, hvor hun med beskeden og dog fast holdning, som én, der vil noget, krydser sig frem mellem de brusende skarer! Undertiden står hun stille foran et lokkende butik-vindu — så skrider hun med hele en norsk provinsdames anstand videre . . . Nu stanser hun for at børste sin kjole, som en vogn har overstænket med snavs. I samme øieblik blir hun stødt på albuen af en herre, der øiensynlig har hastværk, men det

indsmigrende venlige »*Pardon, madame*«, hvormed han ledsager puffet, gør, at hun glemmer smerten. Venligt smiler hun tilbage og mumler sit »*Merci-silvuple*« — det eneste franske ord, hun kan. Men heldigvis er det et nyttigt ord, der med udbytte kan anvendes i de mest forskellige situationer. Endelig opdager hun en butik — det er et engelsk firma — hvis vindu er garneret med lutter uldne sager, strømper, underbukser, nat-trøier . . . Det er noget for hende. — Den gallo-nerede portner, der som en Cerberus bevogter entréen, imponerer hende frygteligt, men så skyder hun hjertet op i livet og træder kækt ind . . . En ung, elegant, velfriseret herre, klædt efter nyeste mode, står bag disken og bukker så ærbødigt for hende som var hun en dronning . . .

Hun tager, ikke uden undseelse, frem sit mavebælte og forklarer ham på et tegnsprog, primitivt som de vildes, hvad hun ønsker — og mærkelig nok forstår han hende. Det måtte være en pokkers intelligent fyr. Hun smiler og nikker og smiler af lutter henrykkelse.

Forsynet med en alen flonel af fineste bonitet, indsvøbt i en sirlig pakke, forlader Jette-mor tri-umferende butikken. Herren bag disken bukker, og den galonerede tjener slår døren op på vid væg for hende, idet han med en ærefrygtsfuld bøining overrækker hende et forgyldt kort. Det

er en reklame for firmaet. Nå, det kan man kalde høflighed! — Jettemor fik påny leilighed til at glimre med sit franske ordforråd. — Men måske hun heller burde git ham en liden drikkeskilling, skønt han så så »fin« ud. — Han havde en mine som om han ventede det.

Hun forlader boulevarden og vælger en sidegade for hurtigere at nå sit hjem. Hun har regnet ud, at det må ligge i retningen tilvenstre . . . Forskrækket ser hun sig om . . . Hvor er hun nu henne? Dette er ikke den gamle gade, som hun kender . . . Hun har forvildet sig i den store by . . . Hvor skal hun dog finde hjem igen? Hun vil spørge en forbigående, men erindrer samtidig, at hun ikke kan gøre sig forståelig . . . Hvad skal hun finde på? Om hun vandred tilbage til boulevarden og søgte efter sit udgangspunkt, butikken med uldsagerne . . .

En arbejdsvogn, fuld af mursten, spærrer næsten gaden. Den er spændt for med en gammel, skindmager hest, hvis ribben kan tælles under huden. Kusken bander »*Sacre dieu!*« og svinger rasende piskan. Det gamle øk har øiensynlig ikke kræfter til at trække mere. Det er skælvende sunket i knæ . . . Nye, sviende piske-slag regner ned over dets magre ryg og den fine mule . . . Med opbyden af sin siste kraft søger

dyret at reise sig, snubler, og søger, hidset af piskeslagene, at reise sig påny . . .

Jettemor stod stille, fuld af medlidenhed og harme. Hendes hjerte blødte for den stakkers mishandlede hest . . . Hun holdt af og beskytted alle dyr — det var ikke alene Mons derhjemme, som nød godt af hendes varme hjertelag . . . Hvorledes kunde hun roligt se på, at denne gamle, udslidte hest blev mishandlet?

»Skammer du deg ikje?» råbte hun forbitret til kusken, knyttende sin lille hånd imod ham. »Dit asen!« — glemmende i sin iver, at bebreielsen på det fremmede sprog prællede magtløs af. Kusken værdiged hende ikke engang et blik.

Hvad der undred hende og ærgred hende over al måde var den ligegyldighed, hvormed pariserne passerte forbi det oprørende skuespil, som var det den mest dagligdagse begivenhed . . . Et flygtigt, koldt, nysgerrigt blik eller en grimace — og de fortsatte roligt sin marche. Troed de da, at hesten var ganske uden følelse? Den havde jo muskler og nerver som de. — — Å, disse sydens afskyelige mænd, der så ganske mangler hjerte for dyrene! — Kunde man blot få lov at svinge pisken over deres egen ryg! . . . Da vilde de nok kende, hvor det svied og gjorde ondt —

Kusken banded fremdeles, brugte sin pisk og rykked voldsomt hesten i tøilerne. — Den hvide

fråde stod dyret om munden. — Tilfældigvis mødte Jetteemor hestens smertelig resignerede blik — og sorgen i dette store, blide dyre-øie rørte hende så usigeligt, just fordi den var stum, fordi den var dømt til dødens taushed ligeoverfor menneskets brutalitet . . .

Hun brast i en hjælpeløs gråt midt på den fremmede pariser-gade. »Herregud!« jamred hun og dækked sine øine for ikke at se mere. »Herregud!«

Men der kom en mand ilende til. — Han havde guldsnor på hatten, det måtte være en politibetjent. — Det var den rette mand for hende. — Hans pligt var at beskytte dyrene — at se lovene overholdte. Jetteemor sprang imod ham, hun var aldeles ude af sig selv, hun pegte på hesten, på kusken, på sit eget bryst, hun gestikulerte og skreg op på sit skingre bergenske mål. Gendarmen troed, hun var gal.

Men Jetteemor gjorde ham endelig ved pantomimer begribeligt, at hun reiste en anklage, en anklage mod kusken, at han burde arresteres og straffes for sit dyrplageri — og hun appelerte til et par omstående fruentimmers medfølelse ved ivrigt at nikke og smile til dem, mens tårerne ustanselig randt ned over hendes kinder . . .

Gendarmen opfattede, at hun vilde ha' madammerne til at optræde som vidner i sagen.

Og han gjorde hende et par korte spørgsmål, som hun slet ikke kunde begribe — men instinktmæssig nikked hun bejaende. Kusken søgte imidlertid at liste sig bort, men blev stanset af gendarmen.

»I skal alle på stationen!« befalte han.
»Fremad!«

Jettemor, tilfreds med det opnåede resultat, vilde fjerne sig, for at fortsætte sin vei hjemad, da det blev hende betydet, at hun skulde følge med, for at afgive sin forklaring for retten . . . Hun var jo anklageren. Jettemor protesterte. Hun, fru Brose fra Bergen, spasere med en politibetjent gennem alle Paris' gader! Folk, der så hende, vilde jo straks tænke, at hun havde stjålet eller myrdet. Men her gjaldt ingen modstand. Gendarmen tog et kraftigt greb i hendes arm — og nødtvungen måtte hun spasere med.

Det var en sælsom procession, som denne Januar-morgen til parisernes forbauselse bevægede sig gennem gaden op til bulevarden. Først den gamle hest, der uendelig langsomt, møisommelig hinkende slæbte sig frem med sit murstenslæs, så kusken, der gik ved siden af, rød af sinne, støiende og skrigende, udstødende forbandelser mod »*la folle anglaise*« (som han kaldte Jettemor), der ved sit utidige føleri havde ødelagt hans arbejdsdag for ham og ovenikøbet trued

ham med udsigten til en forsvarlig mulkt. Derpå kom den martialske gendarm med de lange, spidsede moustacher — ved hans side Jettemor — og efter dem en æresvagt af ørkesløse fruentimmer og hujende gadegutter.

Hun har ikke mod til at betragte omgivelserne, hårdnakket ser hun ned på brostenene . . . Et par gange snubler hun, så råber gendarmen barsk »*Prenez garde, madame!*«

Jettemor tørred sine øine med flonel-pakken — sit lommetørklæde kunde hun i øieblikket ikke få fat i. Hun var bedøvet som efter et slag —

At tænke sig, at der etsteds oppe i Norge er et sted, som heder Kalfaret, og at der, midt i en have, ikke langt fra Ulriken, ligger et lidet, venligt, hvidmalet hus, som er hendes! — At hun har slægt og venner der — venner, der holder af hende! . . . Og nu slæbes hun her i Paris afsted af en politibetjent som var hun en tyvekvinde og ledsages af vagabonder! . . . Hvorfor forlod hun dog Kalfaret?

Et held er det, at ingen af de forbigående kender hende personlig, ingen ved, at hun er fru Henriette Brose, en af Bergens ærbareste, kogekyndigste og mest respektable damer, hvis bror endog har siddet i kommunen. — Bare hun ikke på sin martyr-gang møder madam Jokkumsen fra Drøbak! Hun er så angst at et ondsksfuldt

tilfælde skal kaste madammen i hendes vei . . . Ja, da vilde skandalen være fuld . . . Eller om Brose så hende nu? Han vilde dåne af skræk — han med sin svage mave! . . . Gudskelov, nu er det værste over, de er ved indgangen til stationen.

Hesten betroes til en liden gamins omsorg, de øvrige føres ind i en stor, lys, hvidkalket sal, hvor de må vente, til deres tur kommer. Andre sager er i øieblikket fore. Ventesalen er trist og kedelig. På en af de nøgne vægge hænger et portræt af Mac Mahon.

Kusken gør truende gebærder til Jettemor, han vil øiensynlig dræbe hende, Jettemor flygter, mere død end levende, hen i kroen til nogle af de gamle, smudsige, ildelugtende koner, der skal optræde som vidner . . . Men de viser hende ikke det ringeste tegn på sympathi. De har allerede i sit stille sind taget parti for kusken imod hende. Kusken er en af deres egne — han hører til folket som de.

Gendarmen har imidlertid aflagt sin rapport — og endelig føres Jettemor ind i det indre værelse og stedes for den høie dommers åsyn. Men Jettemor, stakker, kan hverken forklare sig eller besvare de hende gjorte spørgsmål. Som en skælvende synderinde står hun der og ser forvildet omkring sig. Man kunde tro, hun var

døvstum. »Er hun idiot?« spør dommeren strengt gendarmen, der med et ærbødigt smil ryster på hovedet.

Til gengæld er kusken og de ham venlig sindede gamle koner såmeget mere rapmuede. Deres talestrøm vil slet ikke tage ende. Den ene snakker i munden på den anden. Dommeren råber flere gange med en tordenrøst »*Silence!*« og kalder dem til orden. Men Jettemor kan læse i madamernes vrede miner og fjendtlige øiekast, at deres udsagn slet ikke er i hendes favør. De pålyver hende noget — men hvad det er, aner hun ikke. Bare hun kunde få fat i Brose! Han vilde straks redde hende — forklare grundigt og med veltalenhed hele sagen.

Dommeren spurte nu om hendes bopæl, om hun havde sit pas i orden — han pegte veiledende på nogle dokumenter, der lå på bordet ved hans side — og hun begreb meningen. Med et ængsteligt smil tog hun frem af lommen den lille bog, hvori hun havde sine visitkort — heldigvis var hotellets adresse skrevet på et enkelt af dem — og dybt neiende overrakte hun den strenge dommer kortet.

Forhøret var slut. Kusken blev løsladt, her var nok ikke tale om straf — ialfald ikke for ham. Fulgt af de veltalende madammer fjernede han sig, idet han med rullende øine udstødte en

rædselsfuld trusel mod Jettemor. Han svor på, at han en dag skulde hævne sig —

Jettemor føres tilbage til ventesalen, hvor hun skal sidde indtil Broses ankomst (der var sendt bud efter ham til hotellet) mellem al slags »fantepak«, arrestanter af begge køn, gamle, for-drukne kæringer og nogle lurvede, hæsligt ud-seende mandfolk, hvoraf den ene havde et træ-ben. En af kæringerne løfted på sin fillede kjole og kløed sin læg, som om hun plagtes af utøi, en anden spiste flegmatisk på en pølse, der stik-ke så af hvidløg, at Jettemor fik ganske ondt.

Kom ikke Brose nu? Hun kunde ikke holde det ud længere, hun var nærved at besvime.

Omsider slog befrielsestimen. Brose indfandt sig i al sin værdighed, han var »bleg, men fattet« — og så forskende, forunderlig fremmed på Jettemor. Men hun sprang op med et skrik og klynged sig til hans arm — og begyndte af glæde at gråte påny.

Broses lyst til at skænde på Jettemor for hendes ubesindighed, gik straks over. Hun så så ulykkelig ud, at han ikke havde hjerte dertil. Han blev »rørt«, omfavnede hende og trøstede hende. »Rolig, Jettemor, bare rolig!« sa han med en mine, som vilde have anstået selv hans store forbillede, Napoleon. »Ingen skal kruse et hår på dit hode, så længe Marius Brose lever!«

Der var en sand pathos i hans mandigt vibrerende stemme.

Brose gav dommeren de mest tilfredsstillende oplysninger. Hans hustru var medlem af en »forening til dyrenes beskyttelse«, påstod han, og hun havde ment at følge sin pligt ved at handle som hun gjorde. Det havde aldrig været hendes hensigt på nogen vis at krænke de ophøiede franske love, for hvilke hun ligesom han selv nægte den dybeste ærbødighed. Hun var desuden den fredsommeligste og skikkeligste kone af verden.

Jettemor nikked flere gange dybsindigt, som om hun bekræfted hans ord. Hun vidste jo, at han forsvarte hende, den kære Brose.

Da Brose blev affordret sit pas, søgte han forvirret i alle sine lommer — han var blit så nervøs under dommerens inkvirerende blik — i frakkelommen, i vesten, i baglommerne, og pludselig faldt den revolver, han altid bar hos sig af frygt for eventuelle angreb, med en klirrende lyd ned på gulvet.

»*Mais monsieur, c'est defendu, vous savez!*« råbte dommeren med rynkede bryn — og revolveren blev uden videre tat fra ham. Det var ved lov forbudt at bære dødbringende våben på sig.

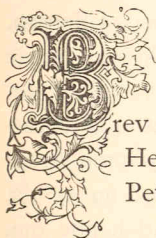
Brose forbanded i dette øieblik af sit inderste

hjerter sin gamle, retskafne ven, toldkassereren, som havde git ham slige unyttige råd.

Omsider fik de lov at forlade arrestlokalet. Jetteemor slap med en mild advarsel. — Kusken havde nemlig slet ikke efter fransk opfatning mishandlet hesten, han havde efter vidnernes udsagn »kun villet rappe det dovne dyr ved et lidet, uskyldigt piskeslag, og så havde den forrykte englænderinde blandet sig i sagen«. Men Brose måtte betale en klækkelig mulkt for ulovlig omgang med våben.

Brose og Jetteemor gik, arm i arm, i en trist stemning tilbage til hotellet. Reise-livet var ikke så skønt endda. »Den dumme Siewertsen!« mumled Brose flere gange. Jetteemor fortalte ham nu dagens historie i alle dens grusomme detaljer, at det egentlig var for hans skyld, for mavebæltets, at hun havde vovet sig ud på dette eventyr, og han beundred hendes udviste mod og ytre tilslut den formening, at hans Jetteemor »egentlig var anlagt for det heroiske«. Ja, det heroiske måtte det være! —

rev fra »madame Henriette Brose, née Hermansen« i Paris til velagtede frøken Petronelle Monsen, Øvregaden, Bergen.

(Da Jettemors bergenske dialekt og eiendommelig naive orthografi neppe vil forstås af alle læsere, er brevet i det væsentlige omskrevet.)

»Min gamle, gode veninde! — Hvis jeg hadde kunnet forutse, hvormange genvordigheder og strabadser og malører denne reise skulde bringe med sig, hadde jeg aldrig forladt mit kære Bergen — selv om mosjø Brose var blit nok så sint på mig for min opstranasighed. Hvad jeg har oplevet, er så gyseligt, at jeg neppe kan nedskrive det.

Tænk dig, Petronelle, at for en uke siden blev jeg arresteret, virkelig arresteret, og geleidet som en tyv gennem gaterne til tukthuset ved

høilys dag. Jeg var nærved at dø af angst og skam, det var ganske svart for mine øine.

Og vet du, hvorfor politiet opførte sig så gement imot mig? Fordi jeg tok i forsvar et stakkers, gammelt bæst af en hest, der blev så pisket og mishandlet, at den var nærved at krepere. Men i dette fæle, ugudelige Frankrig er der ingen ret og lov som hjemme hos os i Bergen, hvor vi har både amtmand, sorenskriver og de dele. Alt går her hulter til bulter, det er det man kalder reppublik, forstår du. Det er skrækkeligt. — Gud gie, jeg var vel hjemme igen! Bare nu Karen husker at se til huset nu og da, og støve møblerne af, som jeg bad hende om. Vort hus trænger til en hel rengøring, er jeg vis på, jeg har også bestemt mig til at ta to skurekoner tilhjælp, når jeg kommer hjem. Og så må hun lægge lidt kamfer i klædeskapet, sig hende det! — Og hun må heller ikke glemme at sætte rottefælden ned i kælderen. Det er skrækkeligt, hvor de udyr grasserer! — Siste vinter brød de jo ind like i spisekammeret, og ødelagde min beste gammelost.

Brose vilde skrive en lang klage og indlevere den til vor minister her, men det frabad jeg mig på det indstændigste. Det er kun at gøre skandalen større. — Måske kommer jeg ovenikøpet i aviserne. Nei tak skal di ha! — Jeg har nu nok

af den historie. — Men dette er mellem os! Fortæl det ikke til en levende sjæl! Ellers vil det hete derhjemme, at fru Brose har siddet på vand og brød i Paris. Du vet, hvor Bergenserne er slemme til at overdrive.

Det var et rigtig godt råd af dig, at jeg burde tage med en ederduns-hovedpude — for slikt eksisterer ikke herute. Den lille, bløde pude fra hjemmet har virkelig været min trøst på reisen. Du kan ikke tro, hvor dårlig og ubekvem de franske senge er. Dynen er ikke større end en dukkes — den er bare bestemt til at dække fødderne, siger Brose, og hovedpuden er så hård, som om den var fyldt med gamle beskøiter istedetfor med fjer og dun. Jeg vet, jeg har lidt ondt og frosset mere end en nat.

Brose, som derhjemme var den skikkeligeste, adstadigste og honnettteste fyr i verden, har herute desværre git mig flere sorger og bekymringer. Det er nok den »dikternaturen«, du taler om, der herute har slået sig løs. Men dette siger jeg kun til dig og ikke til nogen anden i hele verden (Dorthe må du nu slet ikke fortælle det), jeg vet jo, hvor trofast du er. Undertiden kan jeg neppe kende ham igen, det er ligesom hele ungdommens galskap påny sprutter op i den gamle kakkelovn. Han løper efter fruentimmer. Hvad siger du til det, Petronelle? I

hans alder! — En fransk madam, som han tilfældigvis kom til at sidde ved siden af ved tabel-dotten, gjorde ham især gal i planeten. Hun var ikke ung længer, hun var pudret og sminket og havde et par forlorne fortænder — men du kender jo mandfolkene, et skørt er nok til at få dem til at gøre sig til nar. Brose smiskede for hende, så det var en gru, staffered sig ud med blomster i knaphullet og med hvit vest som en elsker på komedien — og lod til ganske at glemme, at han var gift mand, at han engang var blit viet i Korskirken, af salig provst Thoresen selv, den deilige gudsmænd, til én, der het Jette Hermansen. Ja, jeg har måttet udstå meget, kan du tro. — Når vi engang sidder i ro derhjemme på Kalfaret, ved en god kop kaffe, har jeg tusen ting at fortælle dig, som jeg nu har hverken tid eller lyst til at skrive om. Den franske abekat-madam var også forliebt i Brose, lod det til, i min Brose. Gud vet, hvad hun vilde med det gamle skaberak! — Jeg kunde umulig bli klok på hende, men endelig kom forklaringen.

Hun var spike-gal — man havde puttet hende i tvangstrøien mere end engang — og var rømt fra sine vogtere, fra en privat sindsygeanstalt til vort hotel, hvor hun diskede op med en masse urimelige historier. Hun løi Brose aldeles fuld — og han er jo så troskyldig, stakker.

Brose var naturligvis meget flau over denne slutning på eventyret. Til mig sa han, at damen pludselig var reist bort — men af tru Jokumsen, en elskværdig landsmandinde, der opholder sig her, fik jeg senere hele sandheden at vite. Madammen blev af et par håndstærke karle med magt transporteret ned i vognen, der førte hende tilbage til asylet.

Hvor det var fornuftigt af dig, kære Petronelle, at advare mig mod utlandets fruentimmer! Du har rige erfaringer, mærker man. Men hvem skulde også tro om Brose, at han var så let fængelig? Jeg så engang en komedie derhjemme, som het »Ildebrand i gamle huse«. Det passer på Brose, som var det myntet specielt på ham.

Til vor opvartning her i hotellet har vi et ungt, langbenet mandfolk med moustacher — og det er også et mandfolk, der ordner vort værelse og reder sengene. Det er upassende i høi grad. Naturligvis blir intet gjort ordentlig... Hvorledes kan man vente af et dumt, klodset mandfolk, at han skal kunne udføre fruentimmer-arbeide? Jeg må også gøre alt op igen efter *Lavis* (så heter fyren). Jeg både reder sengen (hvad han nu slet ikke forstår sig på) og feier gulvet, og børster tæppet og støver møblerne af. Vinduerne blir aldrig polerte, jeg kan ærgre mig gul og grøn, når jeg ser de skidne ruder. Undertiden ånder

jeg på dem og søger med mit lommelørklæde at gnide dem en smule ren — men så ler Brose af mig. Husker du ruderne på Kalfaret, Petronelle? — Siewertsen sa' altid, at de sken som sole . . .

Om den væmmelige maten vil jeg nu slet ikke tale. Det er ikke for en kristen tunge som min. Man skulde tro, franskmændene var grise, de sluker alt, hvad di kan komme over. En dag fik vi en kat til middag — en gammel, seig kat, der var serveret som harestek. Du vil neppe tro det, Petronelle, men ved gud, det er sandt. Jeg måtte kaste op, da vi kom ut på gaten, og min appetit var ganske borte de følgende dager. — En kat! — Jeg kan aldrig forvinde det.

Når jeg som barn lekte med min bror i fjæren i Skuteviken, var det en af vore morsker, at samle de små snegle med hus på ryggen, som fandtes der, og så råpte vi: »Snegl, snegl, stræk ut dine lange horn, så skal du få korn.« — Tænk dig, disse sorte og grå snegle sættes her på de fineste borde og ansees for en stor delikatesse. Brose smakte på dem, han er nu altid så nysgerrig. Men jeg måtte holde lommelørklædet for munden. Maven krøp ligesom op i halsen på mig ved synet af de ækle, slimede småtrold. Ja, man skal opleve meget i denne verden, inden næsen falder af én, som gamle madam Erpekam altid sa.

Mit arbejde hver dag består i at traske omkring med Brose i alleslags musæer og gallerier. Det er svært så anstrengende, kan du tro, for én, der som jeg ikke er vant til det. Jeg er så træt om kvælden, at jeg er nærved at synke om. Karen derhjemme er neppe trættede, når hun har skuret gulve og trapper hele dagen. Men på den anden siden får vi jo også noget for vore udlagte penge. Her må man ikke tænke på sin personlige fornøielse, forstår du, men det er for ærens skyld og man udfører sin plikt. Og når man så engang kommer hjem, kan man jo også lægge sit ord med i samtalen. Siewertsen skal ikke dominere alene som han gjorde før og sætte Brose i skammekroken som var han et fæ fra strile-landet.

Brose fortæller mig så meget om de forskellige mestere og skoler, men jeg husker desværre så litet af det. Det går ind det ene øre og ut det andet, som man siger. Det eneste jeg finder plasér ved, er de hollandske malere. Der er et billed, som forestiller fuglevildt, grønsager og kirsebær, og det er så naturligt, at du får lyst til at gripe efter kirsebærrene — og så er der et andet billede, der fremstiller folkelivet, og minder mig så lyslevende om fiske-bryggen i Bergen, når tøsene slåst med strilerne for at få godt køp på torsken.

Statuerne bryr jeg mig derimot slet ikke om. Hvad i herrens navn kan jeg ha' nytte af at se alle de stygge, nakne mandfolkene, spør jeg? Jeg er da ingen doktor, som skal visitere folk. En mand er pukkelrygget. Det er en gammel fabeldikter, siger Brose. Men hvorfor vise frem sin pukkel, spør jeg. Der er da ikke noget vakkert ved den — og af vanskapte er der eksemplarer nok i gater og stræder. Udenfor vort hotel sidder altid en stakkers tigger, der mangler begge sine arme, som er skudt af ham i krigen. Jeg gir ham altid nogle sous, når jeg passerer. — Et par af figurerne har kranser på hovedet eller guitar i hånden. Det hadde været bedre om de hadde et par ordentlige bukser på, ja, det er nu min bestemte mening. At anstændige damer kan gi'e sig til i flere minutter at betragte disse nakne skrotter både for og bak, og det tilmed gennem lorgnet, kan jeg nu slet ikke begripe. De er altfor naturlige, disse statuer. Alt med måte! De har ikke engang et fikenblad på sig. Men Brose, der altid er kontra, siger, at det hører med til »dannelsen« at beundre dem — og så blir jeg også nødt til at kaste et halvt øie på dem. Man vil jo ikke gerne stå tilbake for andre.

Busterne liker jeg ganske bedre. Di er

riktig morsomme, og der er en af dem, som i den grad ligner dig, at jeg ikke kunde se den, uten at sige: »Nei, goddag, Petronelle!« — Det er en romersk præstinde, siger Brose. Han har nemlig en katteløg, hvori alting står optegnet med navn og datum.

Stakkers Mons, som dine væmmelige gutunger er så leie imot! Du kan ikke nok banke de kanaljer, tro mig. En liten sultekur vilde heller ikke være afveien. — Forhåpentlig er Mons nu rask igen. Du skulde vite, hvor jeg længes efter ham. Forresten behøver du ikke at gie ham såmeget fløde — det har han ikke godt af — men almindelig søt melk, spedet op med lidt vand. Fisk holder han meget af, især fersk.

En lykke for Mons er det at bo i et kristeligt hjem som dit, og ikke i dette grusomme Paris, hvor man går på jagt efter dyr af hans stakkers race, slagter og æter dem. Da jeg i restaurationen fik den falske harestek, måtte jeg jo med vemod mindes min Mons derhjemme. Lov mig, Petronelle, at være riktig snil imot ham!

»Skal, skal ikke!« siger jeg og tæller på knapperne i min kjole. Skønt den siste knap svarer nei, vil jeg også betro dig denne hemmelighed, for du er tro og sladrer ikke af skole — ialfald kommer det ikke længer end til vor

egen familie. — Tænk dig, det hotel, vi bor i, og som var os så varmt anbefalet, ansees af alle for et liderligt hus af det værste renommé. Det er også mistænkeligt med al den trafik af underlige, sminkede fruentimmer, som kommer og går både dag og nat . . . Ja, når vi som sagt, engang sidder fortroligt på Kalfaret, ved kaffedroppen, har jeg aparte ting at meddele dig. Der er ting, som man ikke engang kan betro til papiret.

Brose lader forresten til at trives mærkværdig godt her i huset — å di mandfolk, de blir sig nu altid selv lik! — men hvor jeg i stilhed pines ved nødtvungent at måtte opholde mig i denne syndens hule og være vidne til forargelsen, er ikke til at beskrive. Jeg har måttet lægge ind min grå kjole halvanden tomme, så mager er jeg blit, og jeg fælder ofte mine tunge tårer, når jeg er alene. Men tanken på, at vi snart vender hjem igen — Brose mener i Februar — gør, at jeg kan bære alt med tålmod. Hvor gla jeg skal være den dag, jeg ser Bergen igen! — Mon gartneren har været og seet til haven? Og bed endelig Karen om at banke gulvtæpperne ordentlig ut. Selv om man ikke går og sliter på dem, lægger der sig dog altid støv over.

Her har det ikke regnet på lang tid. Himlen er forresten meget overskyet idag, og Brose siger, at baremeteret synker.

Brose har været med mig i *Bon marsje*, og du vil nok bli' fornøiet med shawlet. Det er olivengrønt, men det er jo modefarven i år. Og mønsteret er riktigt nydeligt.

Broses mave er undertiden rebelsk af sig. Alle disse stærke saucer og franske småretter er ikke noget for ham, stakker. Han trænger til noget mere styrkende, hjemmefra er han jo vant til et solidt køkken. Appetitten er dog gudske-
lov ret god. Idag spiste han til frokost tre blødkogte æg, en liden bifstek med grønsager, og et par skiver Rokkefort, den ost, som Siewertsen holder såmeget af og altid snakker om. Den smaker forresten som vor bergenske gammelost. Han ber mig hilse dig på det beste og sige at du bør klage til rektoren over de vanartede unger, du har i logis. Hils Anna og Tinka og Mina og Ian Didrik og Dorthe og alle de små, hils dem mange gange! Selv hilses du kærligst fra
din uforanderlig hengivne

Henriette Brose.

P. S.

Du må hilse Siewertsen og sige ham fra mig, at han må for guds skyld ikke gifte sig, inden vi kommer hjem. Jeg vil være med til bryllupet og bære den nye, grønne silkekjole, som Brose har foræret mig. Hvem er det, gam-

lingen har i kikkerten? Er det den skæve frøken Blom, der arved såmange penger? Dette må du endelig fortælle mig i dit næste brev. — På mit forrige har du endnu ikke svaret — det er ikke pent af dig.«

fter hint fatale sammenstød med politiet blev Brose lei af Paris. Ikke engang det gribende syn af Napoleons grav i Invalidomen, og af de gamle hinkende veteraner, hvoraf flere bar St. Helena-medailen, kunde forjage hans trykkede stemning. — Desuden frygted han for den arresterede kusks hævnplaner. Jettemors liv var jo i stadig fare. En vakker dag lured kusken hende op på gaden, og stak en kniv i hendes side eller slynged hende en portion vitriol i ansigtet. Og revolveren, hvormed han skulde forsvare hende, var jo på den skændigste måde berøvet ham. Nei, nu gjaldt det at redde sig itide . . .

Jettemor fandt en gunstig leilighed til at nævne sine planer om hjemreisen. Hun bearbejded Brose hver dag i den retning. Men Brose havde andre ideer. Han vilde nok forlade Paris, men

ikke for at ta direkte til Bergen igen. De havde kun været borte et par måneder — endnu var det for tidligt at stikke næsen hjem. De måtte se noget andet og større, for rigtigt at kunne slå Sievertsen af marken. Og Jettemors manglende sjæl måtte også tages med i betragtningen.

Så kom madam Jokkumsen fra Drøbak uventet på visit. Hun var bedre klædt end hun plejed at være. Hun bar en sort silkekjole, men hatten sad fremdeles bag i nakken paa hende, og skotøiet var det samme. Jettemor var bekymret for den modtagelse, Brose vilde gi hende. Hvad kunde Brose tale med hende om — han, hvis ånd var så høitflyvende? Men til Jettemors stille fryd kom hendes mand og madammen langt bedre ud at det sammen, end hun havde ventet. Madam Jokkumsen undlod denne gang at omtale sine originale planer til grav-monumentet, derimod forelæste hun med megen kraft, halvt deklamerende, halvt nynnende, sit genial-dybsindige »geburtsdagsdikt:«

»Ræven har seier vunden,
hurra, faldera —«

der nu forlængst var færdigt og afsendt til sin adresse.

Brose hørte på hende med et urokkeligt alvor som sad han i en kirke. Nu og da nikked han

forståelsesfuldt, og yttred siden, meget anerkennende, til Jettemor: »Det er en dame, som man må ta hatten af for. Hun er ingen materialist — hun har literære interesser.«

Madam Jokkumsen skulde forlade Paris en af de første dage, og i den anledning fandt hendes besøg sted.

»De tar tilbage til Drøbak?« spurte Brose.

»Nei, gudbevare mig!« råbte madammen halv forskrækket, idet hun lo på sin eiendommelig ubeherskede vis. »Jeg reiser til Rom.«

Brose veksled øiekast med Jettemor. — Rom! Den klassiske by ved Tiberen, kunststaden par excellence! — Ja, det havde været noget for ham! Jettemor begyndte at skælve, hun aned, hvad for vilde lyster der rørte sig i Broses hjerne — og hun forbandet i sit stille sind madam Jokkumsen fra Drøbak.

»Jeg vil hilse på han paven, ser Di. — Det er en mærkelig mand. Han går forresten klædt som et fruentimmer i et langt fløielsskørt. Og så Peterskirken da! Den er jo så grumme stor, at ti af Kristianiakirker kan rummes i den, når de staples ovenpå hverandre. — Å jysse da!«

Brose fik øiensynlig mere og mere respekt for landsmandinden med de mange interesser.

»Ja, Rom er en mærkværdig by — fuld af

vidundere,« sa han docerende. »Jeg har læst Amperes historie om den! — Ja, De kender måske Ampere, frue? — Gregorovius har jeg også studeret, men han er sværere at komme igennem. — Jeg læste høit af ham for dig derhjemme — husker du ikke, Jettemor? — De romerske keisere —«

»Nei,« svarte hun grættent, hun husked bare Napoleon. Hvilke lumske planer omgikkes han nu med? Vilde han slæbe hende lige til Rom? Skulde hun aldrig få fred for disse skrækkelige musæer og samlinger? Og luften i Rom var jo så usund, de fleste døde af feber dernede. — Hututu!

»Jeg er ikke riktig kontent med han paven, ska jeg sie hr. Brose. Han gør sig til vorherre sjøl — og han er da kun et menneske, et skrøpelig kreatur, der må snyte sin næse som alle vi andre. Ja, jeg har mye at snakke med ham om, og hvis han vil ly' madam Jokkumsens råd, kan han endnu få det godt på sine gamle dager. — Ut i luften med ham, si'er jeg!« råbte hun og svang energisk sin fede, med flere guldringe smykkede hånd. »Ut i Luften — hva?«

Hun så bifaldsforventende på Brose, der satte op en sympathetisk mine.

»Ja, disse pavens fange-griller holder heller

ikke jeg af,« sa han og retted på sine briller.
 »Han er jo en fri mand — der er ingen, som forbyder ham at forlade Vatikanet.«

»Og hvorfor er han så sint på kong Humperden?« råbte madammen og skubbed i sinne hatten endnu længere bagover. »Kan de to skabhalse ikke forlike sig med hinanden?«

Jettemor begyndte nu også så småt at beundre madam Jokkumsen. Hun var jo lærd, langt lærdere end Jettemor — hun forstod sig endog på politik, hvad der for Jettemor altid havde været som en lukket bok.

»Men mon paven kan norsk?« spurte madammen. »Man sier jo, at han kan alle sprog —«

»Sproget vil vistnok ikke, frue, stille sig hindrende iveien for Deres politiske conference med hans hellighed. Han har tolke, der oversætter ham hvert fremmed ord, selv om det var kinesisk.«

Denne oplysning lod til at lette en sten fra madam Jokkumsens hjerte.

»Og så er der karnevallet! — Huhei, for en plasér!« — Hun lo, så ansigtet stråled. »Jeg vil danse med, jagu vil jeg det! Jeg vil vise dem dernede, hvordan vi svinger os i en norsk halling og springdans. Hvad de sier om mig hjemme i Drøbak, hvor alle er så misundelig på mig, bryr jeg mig ikke en snus om. Jeg vil riktig slå

gækken løs — jeg vil være ung engang endnu, inden jeg går i min grav.«

»Det lader til, frue, at De har det ægte kunstnersind, som griber nydelsen i flugten,« sa Brose. At han så ganske havde kunnet glemme Rom i sin reiseplan, det var det utrolige. Vel var Paris en sjelden by, — men der gaves kun ét Rom. Og Italienerinderne skulde være så deilige — og så venlige mod fremmede. Der-nede kunde han måske møte en donna, der var ligeså smuk som madame Juliette, og som tilmed havde sine fulde fem . . . Alt fristed og lokked . . .

Brose ringte på opvarteren. Han vilde byde sin interessante gjæst et glas vin. Men da opvarteren ikke straks indfandt sig, ilte han selv, fuld af galanteri, nedenunder for at hente vinen.

Madam Jokkumsen benytted straks hans fraværelse til at gøre Jette-mor en fortrolig meddelelse.

»Der er en gammel apetheker i pensionatet, som går på frierben til mig — hihi!« hvisked hun, lo hjerteligt og løste op en knap i sit kjoleliv for at ånde friere.« Hvad sier Di, fru Brose? Men ikke et ord derom til Deres mand! — For-
resten er han ikke så gammel, det er en mand i sine beste år, af en rigtig pen skapelon, og de fineste manerer. På lommetørklædet har han

således slik deilig eau de cologne, det lugter i hele salonen. Hans paryk kan jeg dog ikke like, den er for lys i farven. — Men hvad han vil med et slikt gammelt hespetræ som mig går over min forstand.«

Hun lo påny, så det gav genlyd i stuen.

»Di har vel bildt ham ind i pensionatet, at jeg er svært rik. — Disse franskmændene er gal efter penger, skal jeg si Dere. Men madam Jokkumsen lurer man ikke — hahaha!« — Hun slog sig leende på låret.

»Har han erklæret sig?« spurte Jette — hun måtte smile ved tanken på den eventuelle brud. Madam Jokkumsen med myrtekrans og slør!

»Nei, det er netop det komiske ved historien. — Vi kan ikke snakke et ord med hinanden. Han forstår ikke norsk, og jeg ikke fransk. Forresten er der en svensk dame i pensionatet, hun oversætter alt for mig, hvad di si'er til mig — hun er så urimelig snil. Ellers kunde jeg umulig klare mig ved bordet. — Di skulde bare set min apetheker, fru Brose, haha! Han snuser om mig som en kat om en tallerken varm melk — og så gør han så« — hun lagde hånden mod hjertet — »og vrænger med øinene og sukker revnefærdig: »*Oh, madame!*« — Nei, Di skulde bare hørt dette hans »*oh, madame!*« — Det er til at le sig fordærvet over. — Hahaha!«

»Hvad vil Di svare ham, når han virkelig frier?« spurte Jettemor.

»Jeg vet ikke. Det er vanskelig at ta' en bestemmelse. Men jeg vil lægge tilbakeveien fra Rom over Paris — og så vil jeg endnu engang snakke med min forliebte apetheker . . . Han løper såmæn ikke fra mig. Han mener det alvorlig nok.« Hun sad en stund i dybe tanker, så smilte hun pludselig. »Vet Di, hvad han heter? — Hans navn er adeligt. — De Germoise! — Gifter jeg mig med ham, kommer jeg at kaldes »Fru de Germoise! — Det er minsæl noget andet end madam Jokkumsen.«

»Tys!« hvisked hun. Brose vendte tilbake med vin og kager. Madam Jokkumsen viste sig nu ligeså dygtig i at drikke som i at snakke. Hun tømte snart, uden væsentlig bistand fra de andres side, den halve flaske portvin.

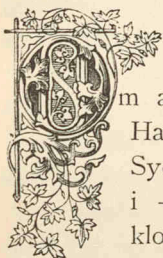
»Det varmer i skrotten — og det er så godt for maveknep,« sa hun med et polisk grin. Brose blev urolig, han rømmed sig og trak i sine flipper. Men madam Jokkumsen putted ugenert en kage i sin lomme og reiste så sine vældige lemmer. »Farvel, miné venner, farvel!«

Brose fulgte hende bukkende til døren og takked hende for det behagelige besøg. »Vi ses kanskje igen i Rom hos han paven,« sa madam

Jokkumsen og trykket hans hånd fast som en mand. Jettemor så ud som om hun svælgte noget surt — men Brose smilte hemmelighedsfuldt. »Ingen kender fremtiden, frue!«

»Der er virkelig humor i den kone,« sa han siden til Jettemor.

m aftenen var Brose meget tankefuld. Han havde købt en Bådecker over Syd-Italien, som han febrilsk bladed i — og nu forstod Jetteemor, hvad klokken var slagen.

Undertiden så han forskende på hende over bogen, han havde øiensynlig noget på hjerte, som han ikke voved at udtale. Endelig — da de skulde gå tilsengs, tog han mod til sig.

»Om vi tog derned, Jetteemor?»

Jetteemor svarte ikke, men hendes taushed var veltalende nok — og hun trak allerede frem sit lommetørklæde.

»Du vet, at her går den skrækkelige kusk og lur på dit liv. — Derfor bør vi reise —«

»Hém ja! — Eg é straks færdig —«

»Nei, til Rom. — Jeg troed at synet af

Roms herlighed, af Peterskirken og Kolosæum, kunde være udviklende for dig, Jettemor. Der slumrer muligheder i dig, tro mig, store muligheder . . . , Måske er det netop Rom, du trænger til? Hvis ikke alle kendemærker slår feil, holder din sjæl nu på at vikle sig ud af svøbet . . . Din siste heroiske optræden ligeover pariserpøbelen — din heroiske —«

Jettemor brast i gråt.

»Nei, når du føler så meget mishag derved, når bare tanken derpå får dig til at græte —«

»Du lofte meg jo, Brose, at vi skulde reise hém i disse dager, og eg har glædet meg så dertil. Det é Jan Didriks fødselsdag den 29. Da er der stort selskap, vet du,« svarte Jettemor sagtmodigt. Hun havde øiensynlig ikke den mindste bekymring for sin sin »sjæls« nuværende tilstand.

»Nuvel, så reiser vi hjem igen,« sa Brose med hyklet resignation — og gik fra hende, hen til vinduet, hvor han udstødte nogle dybe suk, der måtte vække medynk i ethvert ufordærvet hjerte.

Og Jettemor var ikke fordærvet. Der stod hun som et billed på den mest brødefulde forelegenhet. Den klogeste taktik, Brose kunde anvende, var tilsyneladende at gie efter. Da var

hun ganske erobret — og han fik sin vilie sat igennem.

»Jeg havde jo rigtignok glædet mig så til at se Italien,« lød det klynkende borte ved vinduet. »Fra den gang, jeg som barn læste derom, har jeg længtes til dette skønhedens og poesiens land — det forjættede land for alle kunstnersjæle og for dem, der som jeg i ydmyghed elsker kunsten. Om min helbred vil jeg nu slet ikke tale . . .« Han hostede sagte inde i sit lommetørklæde. »Du vet, at doktoren,« tilføjede han med uendelig svag røst, »altid har fundet, at sydens klima passed best for min svagelige konstitution.« Uhrkeden med de mange signeter rystede ligesom protesterende over hans tykke mave. »Jeg burde være født i Neapel eller på de kanter — det har jeg altid sagt. —«

»Eg ska ikje ødelægge din helse, Brose, de' vet du godt,« sa Jettemor, ganske tyk i mælet, og helt modløst. »Eg tar med deg, når du vil — siden de' é deg så nødvendig.«

Brose vendte sig rask fra vinduet og gik imod hende med åbne arme.

»Du er så søt igrunden, Jettemor, så søt — altid opofrer du dig for mig. —«

Hun smilte tvungent. Der stod jo skrevet i bibelen, at en hustru skal være sin mand underdanig — og dette bud havde hun søgt at følge,

skønt det undertiden faldt hende svært. Brose havde jo så mange urimelige ideer.

Hun grued for de farer og ulykker, der ventede hende dernede i Italien. Alle disse banditter! — Desværre var hun ingen kæmpestærk madam Jokkumsen, der til nød kunde slå en okse ihjel — og Brose var som de fleste mave-syge ingen helt. Hvem skulde beskytte dem? I en feuilleton i »Bergensposten« havde hun engang læst om røveruvæsenet dernede. En engelsk miss, deilig som våren og dydig som en nonne, blev bortført af banditterne, og da løsepengene ikke kom i rette tid, trued de med at skære ørene af hende — ja med noget endnu værre, som Jette-mor blot med gysen kunde tænke på.

»Og hvor morsomt blir det ikke, du, når vi vender hjem, at kunne overtrumfe Sievertsen! Når han er vigtig og kommer med sit evindelige »Dengang jeg var i Paris«, at kunne stikke ham med et »Dengang vi var i Rom«. — Spiller han ud sin Invalidedom for eks., så slår jeg ham med Peterskirken. Haha! — Jeg ser ham allerede, hvor forarget han sidder der og biter i sine negle.«

Det var der nogen »fornuft« i, mente Jette-mor. Det var et ræsonnement, som hun kunde forstå.

Men denne nat sov kun slet ikke så godt som hun pleied. Hun drømte om en mørk fyr i røverkostume som man ser det på theatret, med lynende øine og vildtvoksende skæg. Han holdt en ladt pistol lige for næsen af hende og råbte med tordenrøst: »Pengene — eller livet!«

n uge blev de endnu i Paris. Brose aflagde sin høitidelige afskedsvisit i *café de la Régence*. Kærtegnende lod han sin fede hånd glide henover bordet, hvor hans yndlings-heros engang havde spillet skak.

Ak, stedet skulde han aldrig mere gense — han havde blot den trøst, at han ved sin tilbagekomst til Bergen kunde fortælle Sievertsen, at han, Brose, havde siddet ved samme bord som engang Napoleon.

Derpå gjorde han en runde omkring Vendôme-søilen, som tilsist fik den ærbødigste salut. Hatten i udstrakt arm.

Jettemor på sin side gæsted det nærliggende apothek, hvor hun købte en pakke insektpulver. Man havde fortalt hende, at det i Italien myldred med utøi af den mest forskellige art og størrelse, fra lopper og væggedyr til skorpioner. Derfor

tog hun som fornuftig husmor itide sine forholdsregler. Hun købte også en portion engelsk salt. Stakkers Brose havde slet ikke havt det godt i de siste dage. Dette afskyelige franske køkken!

På veien til Rom forefaldt små rivninger mellem ægtefællerne. Hver havde nemlig sin måde at nyde reiselivet i kupéen på. Mens Brose med sin skotske hue på hovedet lå med øiet klinet til kupé-ruden, betragtede videbegærligt de vekslende landskaber og floder og småbyer som børn betragter billederne i en *laterna magica*, nu og da rådførende sig med kortet og jernbaneplanen, var Jettemor derimod i sit hjertes uskyldighed optat af at gøre fysiognomiske studier, hvortil hendes genboer i kupéen gav rigeligt stof. Og denne beskæftigelse udvikled i høi grad hendes iagttagelses-evne, og opøved hendes kritik.

Hendes nærmeste genbo var en korpulent, middelaldrende herre, der forholdt sig ganske ubevægelig, med reisehuen trukket ned over ørene, og så vel indpakket i sit store, uldne plaid, at man af hele personen kun opdaged et par briller og spidsen af en lang, koloreret næse.

»Nei, Brose! — Se dog på den manden der! — Du store Mads! Han har jo en næse, som troldeet i eventyret. — Og så ildende rød

som den é! — Eg é viss på, at han drikker, du. —«

»Hyss!« sa Brose advarende.

Men det store plaid begyndte at røre på sig. Bag brille-glassene skød der lyn, mens en grov hjemlig røst med ægte østlandsk accent mumled noget indé i plaidet om »bergenske torsk«.

Brose hosted og trak Jetteemor ubemærket i kjolen.

Jetteemor var nær ved at få ondt. Det var altså en landsmand, derom var der ingen tvil . . . Hvad måtte han vel tænke om hende? Skulde hun gøre ham en undskyldning? Nei, det var at gøre galt værre . . . Hun turde ikke se op, vidste ikke hvor hun skulde gøre af sine øine, så skamfuld var hun.

Situationen blev aldeles ulidelig for hende.

Da kupéen var fuld, kunde hun heller ikke skifte plads, men måtte hele tiden sidde ligeoverfor den fornærmede, troldet med eventyrnæsen. Hun blev nervøs deraf. En enkelt gang, når lokomotivet satte fart på, stødte hans knæ mod hendes — og gennem de lukkede øielåg følte hun hele tiden, at hans hvasse blik hvilte med streng foragt på hende . . .

Å, bare hun kunde få skifte plads — eller komme et øieblik ud i den frie luft! — Holdt de

ikke snart? Gudskelov, nu gaves der et signal, de var ved en station.

15 minutters ophold! — Den fremmede, rød-næste herre styrted ud med sin vadsæk i hånden så hurtigt som om fanden var i hælene på ham. Brose havde stor lyst til at gie Jettemor den præken, hun ærlig havde fortjent, — men tiden var knap. Disse 15 minutter måtte benyttes. Han sprang ind i restaurationen for at »styrke sig lidt«.

Ved buffeten stødte han lige på den mand, hans hustru så grovelig havde krænket. Brose forlangte en halv-flaske portvin — og de to gamle herrer fra gamle Norge, der uventet mødtes i en sydfransk afkrog, drak nu en forsoningsskål sammen. Brose gjorde afbigt for sin frues ugenerte opførsel. »De vet, hvordan fruentimmerne er,« sluttet han. »Munden løber på dem som på en kværn; men de mener ingenting med det.«

»Ja, det er en skidt race,« sa den anden flegmatisk. »Gudskelov, jeg er ungkar.«

Han presenterte sig som handelsreisende Busterud fra Kristiania. Han gjorde i vin-faget — skulde nu til Spanien. Han trak frem en tyk lommebog og overrakte Brose firmaets kort og dets priskurant. — Brose og han skiltes som perlevenner; men da havde de også tømt portvins-

flasken. Den fremmede var ingen kostforagter, han havde tat mest til sig, og hans næse funkled livligt ved afskeden.

»Jettemor er større menneskekender end man skulde tro,« tænkte Brose. »Reiselivet uddanner hende — det er der ingen tvil om . . . Sjælen begynder så småt at flagre og røre på sig . . . Det er altså det psykologisk-fysiologiske, som ligger for hende? . . . Nu forstår jeg bedre hendes mærkelige interesse for busterne i Louvre . . .«

Handelsreisende Busterud skred gravitetisk med sin vadsæk ind i en anden vogn. Trods al Broses elskværdighed turde han ikke udsætte sig for ny kritik — fra Jettemors side.

Toget satte sig påny i bevægelse. Jettemor, der havde taget proviant med, sad ganske roligt og gnasked på et hønseben. Man skulde tro, hun slet ikke havde begået noget galt. Men nu brød Broses sinne med ét løs . . . Han hikked nu og da — men udtrykte sig forresten svært forståeligt.

»En ting vil jeg sie dig, Jettemor — at hvis du ikke holder op med høilydt at kritisere og gøre nar af vore medreisende — så forlader jeg kupéen — ja, det gør jeg — og la'r dig reise videre alene. — Hvem borger dig for, at de

fremmede ikke forstår dig? — Nu så du jo selv, hvordan det gik. — Jeg forlader kupéen, det svær' jeg på.»

Og denne skrækkelige trusel bandt Jette-mors mund hele aftenen.

n deilig Februardag nåed de sit bestemmelsessted. Brose var aldeles »begeistret« og han havde grund til det. I vårdagens klare lys præsenterede Rom sig på det fordelagtigste.

Brose og Jettemor tog straks en tur til Monte Pincio. For en henrivende udsigt! Peterskirken løfted sin mægtige kuppel, der behersker omgivelserne i miles omkreds, høit op i den hvidblå, skinnende himmel og luften var så smigrende blød som en kvindehånd, der vil bortviske en elskers tåre . . . Marmorfontænerne sprøited overgivent og perleklart sine stråler over rosenbosquettet, henimod palmerne. Det store mandeltræ ved indgangen til Monte-Pincio begyndte allerede at blomstre — de blegrøde, skære blomster tegnede sig vidunderlig fint mod himlens blånen — og de

fleste spaserende, herrer og damer, bar små violbuketter eller rosenknopper i deres vårlige dragter.

Brose stønned i sin tykke vinter-kavai. Dette var jo som en midsommer hjemme . . . Han tog sin lomme-kikkert frem og betragted horisonten. Til høire opdaged han Monte Soractes fine linier.

»Her står jeg som Napoleon ved pyramiderne,« sa han omsider, grebet af en stor respekt for sig selv. »Romas syv høie og tusinder af års kultur skuer ned på mig. — Å du, Jettemor, du Jettemor, kan du fatte dette?«

Hans sindsbevægelse var så stærk, at han måtte kaste vinterkavaien.

»Kor alle mennesker ser gla' og fornøiet ut!« sa Jettemor, der slet ikke hørte på ham, men fortsatte sine fysiognomiske studier fra kupéen. »Herregud! — Og så vakre som di é allesammen! — Lidt kaffebrun i kuløren, men det kommer jo a' al den velsignede sol.«

»*Dolce far niente!*« sa Brose — en af de få italienske fraser, han kunde. Han rakte kikkerten til Jettemor, og hvilte sig på en bænk, i skyggen af en palme, med hele Roms herlighed, dets mylder af kirker, slotte og paladser, udbredt foran sig. I tilbedende andagt folded han hænderne om sin mave, han nød synet i fulde drag, men efterhånden sank øienlågene til, og snart forkyndte blide, regelmæssige nasal-toner, at han

sov de retfærdiges søvn. Jetteemor nænned ikke at vække ham, hun lagde sagte sit lommetørklæde over hans blussende ansigt og jog bort nogle næsvise insekter . . .

»Jeg har nok fåt mig en liten lur,« sa Brose gabende, da han endelig vågned. Han så lidt skamfuld ud. — At falde i søvn her med Peterskirken *en face!* Han — en kunstner-sjæl! — Dette turde han aldrig fortælle Siewertsen, aldrig! — Men han var træt efter reisen og havde dertil smagt en dråbe af den romerske vin.

»Eg undrer meg, om fru Jokkumsen har fåt paven itale,« sa Jetteemor, hun syntes, det kunde være så morsomt at se hende igen.

»Sandsynligvis. — Det er en energisk kone. — Vi træffer hende nok en dag på korsoen eller i »Genio«.

Jetteemor betragted nogle marmorstøtter, hvis hvidhed stærkt fremhævedes af en baggrund af magnolier og palmer — men hendes tanker var fjernt fra dette billede. Hun havde straks ved sin ankomst til det romerske hotel strøet insektpulver i sengene, og grunded nu over, om midlet vilde vise sig virksomt. Desværre mærked hun allerede nogle mistænkelig kløende fornemmelser ned i sin høire strømpe.

»Hvor guddommeligt!« udbrød Brose og stirred udover mod horisonten. »Landskabet er så

fint i tonen — og så denne duft af blomster.
— Ah!«

»Men her e' vist fælt mange lopper, du,« sukked Jette-mor og førte med et rask angreb hånden ind under kjolens nederdel.

Brose værdiged hende intet svar på denne for situationen høist upassende bemærkning. Han blev uanfægtet ved at »begeistres«. Man var jo kun engang i sit liv i Rom —

»Og disse have-anlæg, disse prægtige monu-
menter og kirker! — Bergen kan dog umulig
sammenlignes med Rom« —

»Å, eg vet ikje, du!« svarte Jette-mor, idet hun listig fortsatte sin jagt på noget usynligt inde i strømpen. »Vi har da Fløien og Ulriken — og så é der musæet, for ikje at tale om tyskebryggen og fisketorge' med alle strilerne. — Og så Kristis-
støtten — den e' makeløs!«

»Musæer er her nok af og langt prægtigere.
Vi får ikke engang tid til at se halvdelen af dem.«

»Ka træerne angår, holder eg like meget a' vore egne.« Jette-mor pegte på en fladkronet pinie. »Se no den tingest der! E de' et an-
stændigt træ, spør eg? Det ligner en opslået regne-hat, som e' vrænget i blæsten . . . Nei, så foretrækker eg vore bjørker derhême. — Når di springer ut om våren, du! . . . Herregud! — Og hæggetræet, du — hæggetræet!«

Hun husked pludselig den ring af hæg, der pryded hendes egen have oppe på Kalfaret — den dufted efter regn så stærkt og sødt med sine hvide duske, at hun blev helt tummelumsk i hovedet deraf — og en dunkel følelse af hjemvé fik tårer til at stige op i hendes ærlige, grå øine . . .

På tilbageveien fra Monte Pincio fulgte Brose Jettemor ind i en butik, for at købe et par nye, lette sko, hvortil hun høilig trængte. Efter mange prøver fandt hun et par, der lod til at passe. Ialfald påstod Brose, at de var som syet til hende.

Første dag tog de en vogn for at køre til Peterskirken. Kusken forstod ikke Broses dårlige fransk, men Brose, der kunde være snedig nok, når det gjaldt, klarte sig ypperligt ud af forlegenheden. I sin første, elegiske ungdom havde han spillet på fløite, og om sommerkvælden, ved åbne vinduer, i smeltende toner klaget ud sin verdenssmerte for genboens kokkepige, den tykke Trine. Enkelte musik-udtryk som *piano* — *presto* — *moderato* — *con amore* etc. hang endnu fast i hans trofaste hukommelse, og disse enkelte italienske ord vidste han nu at anbringe med sand virtuositet.

Kørte kusken for hurtigt, sa han »*piano, piano*«. Vilde han ha stærkere fart, råbte han heftigt »*Presto*« — og da kusken tilslut blev grov og kræved ublu drikkepenge, gjorde et lidet,

med smil ledsaget »*con amore*« en vidunderlig virkning.

Jettemor kunde nok prise sig lykkelig, at hun havde fåt en sådan mand. Beundrende så hun på ham. Han voksed ligesom i hendes øine, enhver kritisk situation fandt i ham den overlegne.

Da Brose endelig, fri for den raptungede kusk, stod under Peterskirkens høie haller, blev han ganske bleg af bevægelse og følte en trang, som var han en god katolik, til at synke på knæ i stille andagt.

Taust trykked han Jettemors hånd. Hun stod og måbed som en bonde, der første gang har forvildet sig ind i en by. For hende var der noget uhyggeligt og hjemløst ved dette tomme, kolossale rum, hvori hun drukned som en flue i et glas vand — og i denne trykkende fornemelse blanded der sig en god del angst for noget ukendt, imponerende. Desuden generte de nye italienske sko hende, foden sad som i en skruistikke.

Brose dreied sine tilbedende øine mod alle kirkens hjørner, mod kuppelen, mod de dristige buer og faste søilerader — og han indånded med velbehag den duft af røkelse, der lå i luften. »Begeistring« samled store tårer i hans øine.

»Hvad føler du?« hviskede han med skælvende røst til Jette-mor.

»Ka' for nokke?*)« spurte hun — hun var ikke rigtig med på hans tankegang.

»Hvad føler du?« sa han påny, og nu var der en vis strengthed i spørgsmålet, idet han kasted et stort, ærbødigt blik udover kirken. »Føler du ikke, at århundreder ser ned på dig, at kunst og skønhed i forening —«

»Eg føler mine liktorne, Brose,« svarte hun og hinkede henover mosaik-gulvet. »Di gør svært ondt netop no. Di sko, du købte te meg, é alt-for trange og hælene e' for høie. Du må virkelig se at få dem byttet te meg.«

Brose udstødte et håbløst suk. Paris med sit moderne præg havde desværre ikke magtet at slå ild i den marmorkolde Galatheatatue, som ved tilfældets blindhed var blit hans hustru. Nu havde han stolet på, at Roms antike og religiøse høihed, symboliseret i Peterskirken, skulde frembringe miraklet. Men også her led han en skuffelse. Jette-mor var og blev en følesløs sten, som skønhedsstrålen vel kunde flygtigt berøre, men ikke sætte i flammer.

»Kan du da aldrig glemme prosaen, Jette-mor? — Hvad forbindelse er der vel mellem

*) Hvad for noget?

dine — hm! — ligtorne og denne kirkes mægtige skønheds-åbenbaring? Men du er da et menneske med udødelig sjæl — ikke sandt? — noget må også du føle ved at færdes på dette hellige sted, som er fuldt af harmoni i de mindste enkeltheder, som har inspireret de største ånder, og som en Goethe — eller var det Schiller? — har skrevet sit berømte vers om. Mærker du da ikke den himmelstræbende storhed i denne arkitektur, føler du ikke Michel Angelos ånd vifte hemmelighedsfuldt omkring dig?»

Jettemor rysted på hodet med en halv dum, halv ængstelig mine, idet hun stod taus som en straffet skoletøs. Hun følte ingen ånder i sin nærhed — og vidste slet ikke, hvad Michel Angelo var for en fyr. Han måtte være født længe før hendes tid. Men skomageren vilde ikke bytte skoene, det var hun viss på, for nu var de allerede brugte . . . De penger var da bortslængte til ingen nytte . . . Nei, måtte hun bé om sin egen skomager, den flinke Mikaelen derhjemme!

Men dette blev Broses siste forsøg på at skaffe Jettemor en »sjæl.« Gamle madam Erpekam vendte tilbage fra sin parisertur med det deilige gebis, hun var som et genfødt menneske, hun kunde både le og tygge — men han, den stakkers Brose, måtte nu gøre sig fortrolig med den tanke, at Jettemor uforandret, i hjemmebagt

snusfornuft, kom tilbage til Bergen istedetfor at bli' seet op til af sine byesbørn som det glimrende bevis på reiselivets opdragende og fuldkommengørende evne . . .

Det var jo lige så meget for hendes udviklings skyld som for sin egen moro (og for at ærte Siewertsen) at han havde foretaget denne lange og kostbare reise.

Brose fik nu den idé at måle kirkens størrelse ved at spasere gennem den, tællende hvert skridt. Majestætisk skred han fremad, fra hovedindgangen op imod tabernaklet, mens urkedens signeter dinged på hans mave. Han løftede forsigtigt og værdigt foden, mumlende talrækkerne. Et par rødhårede englændere betragtede ham nysgerrigt gennem kikkerten. »*Funny old gentleman!*« — Jetteemor hinkede resigneret bagefter sin ægteherre, skoene trykkede hende mere og mere, hun kunde gerne skreget af smerte.

Brose var færdig med sin selvvalgte opgave, han tog nu frem sin lommebog, noterte tilfreds skridtenes antal og gjorde blandt andet den vigtige bemærkning, at Peterskirkens gulv var næsten lige så stort som torvet i Bergen. Jetteemor benyttede anledningen til at hvile sig et øieblik på en bænk, og hun svor i sit stille sind på, at hun ved sin hjemkomst til fødebyen vilde advare alle troskyldige fruer, som snedige ægtemænd vilde

lokke udenlands. Det var jo kun ondt og strabadser af alle arter, som ventede dem — intet andet. At tvinges til med en dårlig fod at vandre gennem den uendelige Peterskirke, der var lige så lang som halve Kalfarveien, måtte således karakteriseres som en ren bodsøvelse for begangne synder. Og Jettemor, hvis samvittighed var forholdsvis ren, vidste ikke, hvorfor netop hun skulde straffes så hårdt.

Så foreslog Brose, at de også skulde ta kirkens tværmål. Længdemålet var jo i orden.

Stakkers Jettemor hinkede videre med en martyrindes mine.

De spiste til middag i »*Genio*«, skandinavernes bekendte restauration i »*Due Macelli*«.

Jettemor åbnede netop munden for at klage over maden — fisken var stegt i harsk olie istedetfor i smør — da hun i stuens baggrund fik øie på en kolossal skikkelse med det hjemligste præg. Var det ikke madam Jokkumsen fra Drøbak? En ungdommelig stråhat over det gamle, runde ansigt samt en tandpine-dug, knyttet om mund og hage, gav madammen et forandret, næsten ukendeligt udseende — men denne fede, joviale figur kunde blot tilhøre hende i hele verden.

Jettemor reiste sig og hilste på hende. Brose ligeledes. Gensidige udråb af glæde og overraskelse! Efter at de første venskabshilsener var udvekslet, satte de sig og spiste ved et fælles bord.

»Hvor godtfolk er, kommer godtfolk til,« sa madammen med et bredt, godmodigt smil, og greb med fingrene efter sine maccaroni. Hun havde møie med at tygge, lod det til.

»Hvordan går det så med deres politiske mission? spurte Brose galant. »Har det lykkets Dem at mægle mellem paven og kongedømmet?«

»Desværre har jeg slet ikke fåt snakke med han paven,« sa hun, tørrende sine våde fingre i servietten. »Di er så intrikate hernede, både kunselen og ministeren. Ingen vil hjælpe mig — di ler bare a' mig. Mellem os sagt, er det no'en store tosker. En skulde forresten tro, at paven hadde fåt nys om, at madam Jokkumsen var arriveret fra Drøbak, og at han var ræd for at snakke med mig. Hans papirer er nok ikke i den beste orden, tro Di mig.«

»Ja, den er nok vanskelig, denne politikken,« skød Jette ind, mens Brose spiste af alle kræfter.

»Kong Humpert kan jeg heller ikke få tak i. Han er nu rent umulig. Skikkelige folk får aldrig adgang til ham, sies der.«

»Og De er desværre skikkelig, uhyre skikkelig,« sa Brose med et eget glimt i øiet.

Madammen skæved mistænksomt hen til ham, så retted hun med et suk på dugen, hun havde bundet om ansigtet.

»Har Di tandpine?» spurte Jettemor fuld af deltagelse, hun kendte af erfaring denne lidelse.

»N—ei. — Jeg har blot fåt et par tænder slået ut,« svarte madam Jokkumsen med stor sindsro. »Det værker ikke — men lidt ømt er det jo.«

Brose og Jettemor så forbløffet på hinanden.

»Herregud! Men hvordan er det gået til? — Det er jo rædsomt!« sa Brose.

Her har »de fæle banditter« været på spil, tænkte Jettemor med gysen, hun mindtes så livagtig feulletonen i »Bergensposten« — og grued for den skæbne, der ufeilbarlig ventede hende hernede i røverlandet.

»En ting vil jeg indstændigt råde dere til, og det er ikke at gå op i denne hersens skandinaviske foreningen her —«

»Ah, det er altså der, man risikerer at få tandgarnet slået ind,« sa Brose. »Jeg troed, der hersked en humanere tone.«

»La' mig da få lov at snakke ut, mand,« råbte madammen just ikke venligt, hun var øiensynlig ikke i det samme gode humør som i Paris. »Di bryder mig a' hvert sekund. Hvad jeg altså vilde sie dere var, at dere må pinedød ta' dom ivare for de landsmænd deroppe i »foreningen.« Di er farlige mennesker at komme ut for — no'en store raringer allesammen. — Der er nu for

eksempel en gammel, skindmager jomfru fra Kristiania. Hun går altid og snuser efter lik og taler bare om sin brors kadaver, så det lukter for én — hun påstår, hahaha, at det er kommet væk for hende — og så er der kandidat Humle fra Mandal, som er skyld i, at jeg spolerte tænderne mine. Både han og jomfruen er bindegale. Det er forresten de fleste landsmænd, jeg har mødt her utenlands. Man skulde bande på, at de var rømt bort fra Gaustad allesammen — hahaha!»

Brose og Jettemor veksled hemmelige blikke. De måtte delvis indrømme sandheden af madammens bemærkning. Selv illustrerte hun den ypperligt.

»Hvad er det, som egentlig feiler den kandidat Humle?« spurte Jettemor beskedent, skrælende en appelsin.

»Å, han har såmange fluer i hodet, at det løper ganske surr for ham. — Hans egentlige malør er nu forresten den, at han ikke er født i Grækenland, for to tusen år siden —«

Hun plired skælmsk til dem, ventende et udbrud af overraskelse.

»For to tusen år siden!« skrek Jettemor.

»Akkurat! Han snakker bare om di gamle grækere, hvor pene og glade og forliebte de var — selv vilde han nu så inderlig gerne være én. Han har betroet mig, at det sjenerer ham så

frykteligt at bære bukser — haha! — hele denne »moderne prosaiske habit«, som han kalder det. Helst vilde han gå splitternaken, sier han, salvet og duftende overalt, og med en rosenbusk i håret — for det gjorde de gamle grækere, sier han. — Og så er der nogle gamle leke, som han kalder de limpiske, dem sakner han nu så urimelig mye. Grækerne er nummer én, sier han, og grækerne har lært os alt, hvad vi kan. Og så trur han på sjæle-vandringen, naturligvis er han sjøl en slik gammel græker-ånd, der har forvildet sig ind i vor tid. Men jeg er nu så græsselig træt af hans græske sludder, at jeg ikke kan holde det ut mere, jeg må altid ta' mig en mavebitter ovenpå. Det er nok hans mening at gøre mig likeså tosket som han sjøl er. »Hold nu kæft, kandidat Humle — eller reis til Grækenland med Dere,« sier jeg så tidt til ham. Men det er som at kaste vand på gåsen. Han smiler bare så inderlig smørblidt — for snil er han som dagen er lang.«

»Men Deres tænder —« voved Brose at indskyde.

»Så gi' dog tid, mand! Det kommer sig i enden, som repslugeren sa'. Hør nu bare efter! Når kandidat Humle sørger for mye over Grækenland, når di værste rierne kommer over ham, så får han en trang til at skrike og hyle som en besat. Han sniker sig ind i et portrum, hvor

der er et riktigt gneldrende ekko — og det kalder han at utstøte »frihedsskriket«. »Det letter så,« sier han.«

»Men manden er jo ganske forrykt,« sa Jetteemor.

»Javist er han det. — En dag, da vi sad og spiste sammen her i Genio, hvor vi nu sidder, fik han mig efter middagen overtalt til at følge med sig til et palads, som heter Kolonne — der var slik god resenants, sa' han — for at udstøde frihedsskriket. Han trængte så til det, sa' han, han hadde ikke skreket på lang tid, og kendte sig nu så underlig tør og tom og melankolisk — Jeg har nu været et godtroende fæ alle mine dager, og lod mig forlokke til at gå med. Nysgerrig var jeg også, jeg vilde se, hvordan det gale menneske bar sig ad. Når man reiser, skal man ta alt med, både stort og småt, det er nu min princip — især det, som ingen penger koster.«

Det var et riktigt princip, fandt både Brose og Jetteemor.

»Altså han lokked mig ind i et stort, fornemt portsrum, hvor vi stilled os op i midten. Jeg var ganske rolig, for jeg aned jo intet ondt. Så trykked kandidaten sig pludselig på maven — jeg troed, han hadde fået kolera — og begyndte at brøle akkurat som en gris, der slagtes. Jeg åbned, ved gud, ikke min mund, jeg stod bare

og så på ham, jeg tænkte, nu revner han ganske bestemt, og jeg holdt mig for begge ørene. Men han brølte endnu stærkere, og ekkot svarte og klang fra alle kanter som når jætergutten hauker mod fjældet. Pludselig kom der bakfra løpende en mand med galoneret hue og en stor knippel i hånden.«

»Det har været portneren,« sa Brose småleende.

»Så det er dere fantepak, som kommer her hver dag og forstyrrer prinsessens søvn!« råpte han på italiensk. (Humble fortalte mig det senere) *Briccone!* — Jeg skal pinedød lære dere.« — Han var ganske citrongul af sinne og så svang han knippelen som om han vilde dræpe os begge to med det samme. Kandidaten rendte sin vei, han er jo en ung fyr med lette ben, men jeg gamle tykke mutter kunde ikke komme så hurtigt af flækken, jeg var som lamslået af forfærdelse, og inden jeg vidste et ord af det, prygled den galonerte mig af alle kræfter. Han var aldeles rasende, men han hadde jo også italiensk blod. Det regned med slag af knippel-skaftet over hodet, så det sang i tænderne på mig, over nakken og ryggen min. Jeg var nærved at krepere af smerte og sinne, jeg skrek høit, så styrted jeg i raseri ind på manden, rev knippelen fra ham og begyndte at rundjule ham så godt jeg kunde. Jeg var

forresten den stærkeste. Nu var det hans tur at skrike, han skrek endnu høiere end jeg, folk styrted til fra alle sider, og tilslut kom politen og skilte os ad. — Så var den geschikte forbi. — Men hvem gier mig mine kostbare tænder tilbage? — Den falske kandidat! — Jeg har svoret på, at jeg aldrig mer vil være med til at utstøte »friheds-skriket«. — Det koster altfor mye.«

Madammen førte med en ynkelig gebærde hånden op mod sin hagedug.

Både Jettemor og Brose lagde sin dybe medfølelse og indignation for dagen. Dette var jo endnu værre end min arrestation i Paris, tænkte Jettemor. Gudskelov, sine tænder havde hun da endnu i god behold.

»Den fyr burde ikke gå løs,« sa Brose. Diskret reiste han sig, hvisked til opvarteren og forlangte en flaske dessert-vin til damerne. Han havde fået en fornemmelse af, at madammen holdt af det stærke og at hun i et godt glas hvid Capri-vin vilde drukne al sin ærgrelse over eksentriske landsmænd.

Neppe var Brose borte, inden madam Jokkumsen bøied sig hemmelighedsfuldt hen imod Jettemor.

»Han har skrevet til mig —«

»Hvem?« spurte Jettemor.

»Apethekeren naturligvis. — Og det er et alvorligt brev uten krusefikser — han mener med det. — At jeg på mine gamle dager skulde vække al den forliebelse! — Det er komisk!«

Brose vendte tilbake. »Tys, ikke et ord!« hvisket madammen og trykket under bordet Jettemors hånd.

Den søde vin satte øiensynlig madam Jokkumsen i bedre lune. Hun drak det ene glas efter det andet — og tilslut tog hun hage-dugen af. Den generte hende. Der viste sig nu store, røde pletter på hendes høire kind. Påny begyndte hun at tale om paven.

»Men får jeg ikke se paven, vil jeg ialfald se han Ibsen.«

»Ibsen? —«

»Ja, vor dikter-pave — hihi! — Han bor jo her i Rom for tiden. — Jeg har også et alvorsord at sie ham — noget, han kan ha' godt a' at høre på — jojo!«

Han skal være så vanskelig at få itale,« sa Brose diplomatisk. »Han lever som en eremit — og vil slet ikke se landsmænd.«

»Da skal han, dekerten ta' mig, få madam Jokkumsen fra Drøbak at se — nu bandte jeg på det.« Hun tømte på ny sit vinglas. »Vil ingen anden sie ham sandheten, så skal madam Jokkumsen det,« tilføied hun, øiensynlig i stridbar

stemning. »Jeg kommer fra hele nasjonen, jeg — jagu' gør jeg så!«

»Det er et modigt fruentimmer,« tænkte Jette-mor. »Hun vil binde an med selve Ibsen.«

»Hvad vil Di ham egentlig, frue?« spurte Brose.

»Hvad jeg vil ham? — Jeg vil nu først læse diktene mine op for ham — og høre hans mening om der er begavingen.«

»Ræven har seier vunden,
hurra, fallera —«

citerte Jette-mor, for at indsmigre sig hos madammen. Hun vilde vise, hvor godt hun husked verset.

»Også det,« sa madam Jokkumsen. »Det og et par andre. — Vel er diktene mine ganske enfoldige, men der er da grei og sund mening i dem. Ethvert barn kan forstå dem. Men hva' er det for et slags letteraturer, Ibsen byr os? Hva? — Der er jo ikke spor af menneske-fornoft i dem — jeg for min del blir nu aldrig klok på dem — og jeg er da ingen idiot, hahaha! — Og så blir man alltid i slikt miserabelt humør bakefter. En får lyst til straks at ta' reisaus, til at henge sig i et trø eller styrte sig i en fos.«

»Ja, Ibsens digtning er meget dybsindig og filosofisk,« ytred Brose belærende, han længtes efter at holde et lidet foredrag. Madammen

hadde nu i lang, for lang tid havt ordet. »Hvad der udmærker den, er netop denne uendelige for-dypelse i den enkeltes karakter, denne pessimistiske livsbetragtning, der som ånden over vandene —«

Men i madam Jokkumsen fandt den talelystne Brose sin overmand. Hun gad slet ikke høre på ham, men fortsatte ufortrødent, idet hun tok en god slurk af vinen.

»Se nu bare til hu' Nora i »Dokkehjemme«, — Hva' er det for et naraktigt fruentimmer, spør jeg. — Er hu' reel? Langt fra! — Det er sludder-sladder alt i hop. — Jeg er nu en gammel kone, jeg har passeret de halvhundrede og oplevet mye i mine dager, men et slikt asen af et fruentimmer har jeg endnu aldrig kendt maken til. Hu' kan jo hverken sin reglion eller loven eller de ti bud — og hu' kan heller ikke regne, vet ikke engang, at to og to er fire. En skulde tro, at hun var opvokset blandt de vilde Zuluere istedetfor i et civilleseret land. — Slikt fruentimmer kan bare han Ibsen lage.«

Brose smilte nedladende. Han fandt madammens ræsonnement mere eiendommeligt end overbevisende.

»Feilen er, at han Ibsen ikke kender os. — Der findes gudskelov i vort gamle Norge ingen Nora'er. — Hvis di er der, går di ialfald ikke løse, men sidder fast i et eller andet tukthus. —

Nei Ibsen kender os ikke, det er saken. — Han kender ikke di norske kvindfolkene. Vi er gudskelov anderledes moraliske. — Jaja! — Og det er min faste fornemmelse, at hvis han Ibsen nu gjorde mit bekendtskab, vilde han få en ganske anden og ny opfatning af, hvordan et ægte norsk fruentimmer er.«

Hverken Brose eller Jetteemor ytred mindste tvil om denne menings berettigelse. Madam Jokkumsen havde øiensynlig en mission at udføre hos den store digter.

»Har De aldrig tænkt på at holde offentlige foredrag, frue?« spurte Brose. Han sad i stilhed og ærgred sig over madammens talegaver.

Hun bandt sin hage-dug på og så bredt smilende på ham.

»Nei, far! — Foredrag holdt jeg bare for salig manden min — og han lod slet ikke til at sætte pris på dem. Hahaha!«

Der var endnu en dråbe på flasken, som Brose, den elskværdigste vært, galant opfordred madamen til at drikke. Hun lod sig heller ikke nøde. Hendes kødrige, joviale ansigt blussed og de små øine havde fået en mærkelig glans. —

»Jeg sover så godt, når jeg har fået en liten droppe for mye,« sa' hun, og gned sine øine. »Skål, mine venner! — La' os drikke for vort kære hjem i Norge — jeg har tre langbente

sønner der, jagu' har jeg så — og dere har vel
 åsså no'en, dere holder a'. — Hurra — ah!»

Jettemor nipped ganske rørt til sit glas.
 Bergen og Kalfaret og tante Petronelle og Sie-
 wertsen og Jan Didrik og »Mons«, hun mindtes
 alt. — Herregud, hvor alt var langt borte — og
 hvor hun elsked dette fjerne hjem! Nu først
 skatted hun det tilfulde.

I rigtig feststemning forlod vore venner
 »Genio«. Gaderne vrirmed af glade mennesker,
 og fra et vindue lød mandolinspil ud i den lune
 vårvæld. Rom var dog deilig — langt deiligere
 end Paris.

arnevalet var i fuld gang. I korsoen streifed maskerne om, leende og spøkende, fest-vognene med deres maleriske optog rulled frem, fulgt af brune, barbente gadegutter, der med jublende »*Eviva!*« slynged sine lasede huer høit op mod den blå himmel. Så kom en masse private, med våbenskjolde forsynte ekvipager, hvori Roms beau monde; midt mellem disse, almindelige drosker, hvori fornøielseslystne reisende, især englændere, havde tat plads. Ve den, som i denne løsslupne, glædedrukne folkesværn bar en høi, sort hat! Kastevåpen, i form af appelsiner og solide buketter af markblomster slyngedes mod den så længe og vedholdende, at hatten tilslut tabte sin oprindelige façon og så ut som en pisket klud. Balkonerne var dekorerte med flagrende silkefaner og farve-

rige tæpper — og deroppe stod Roms sortøiede skønheder, smilende, viftende, gestikulerende, med buketter i hænderne, rede til angreb, selv genstand for et gratiøst bombardement af roser, af violer og kamelier,

Brose, Jettemor og madam Jokkumsen fra Drøbak styrted sig hovedkuls ind i denne lystig forvirrede vrimmel. Brose og Jettemor var ikke maskerte, madam Jokkumsen derimod havde fundet det hensigtsmæssig at iføre sig en rød domino, der slutted stramt om hendes kolossale figur, og en høi hovedbedækning af broget papir, der lignede en paves tiara og ganske skjulte hendes rige, grå hårvækst. Madammen blev modtat med skingrende latter og jubelråp, hvor hun viste sig. De fleste troed, hun var et mandfolk, så robust og modig var hendes fremtræden. »*Che donnone!*« råpte gategutterne. »*Un pasticcio di carne!*« udbød andre, og klapped i hænderne. Nogle forbigående trak hende næsvist i dominoen, så hun i fuldt sinne slog ut efter dem. »Væk, fante-pak!« skrek hun med sin stærke østlandsdialekt — og brød sig indigneret vei, mens tiaren rysted i sin grundvold.

Madammen tjente i menneskemassen som murbrækker for Brose og Jettemor, der i fuld sikkerhed fulgte efter hende, som to småbåde, der løper i kølvandet af en fregat.

Brose blev ikke træt af at beundre de blomsterkastende skønne på balkonerne. Hans erotiske passioner, der havde slumret siden møtet med den eksentriske madame Juliette, blussed op påny. En liden, høibarmet signorina med dype skælmske smilehuller og et hvidt kniplingssløv om de sorte, krusede lokker, fængsled ham især. Med foldede hænder som foran en madonna blev han stående stille under hendes balkon, uagtet Jettemor trak ham i frakkeskøderne og madam Jokkumsens kraftige røst opfordred ham til fortsat marche.

Men damen på balkonen havde opdaget den sælsomme, gamle *amoroso*, — og lod ikke til at være ufølsom for hans beundring. Pludselig slynged hun sin buket imot ham — og idet hun leende hviskede nogle ord til selskabet bagved — tilkasted hun ham et skælmsk fingerkys.

Der skulde mindre til for at tænde ild i Broses gamle, ridderlige hjerte, der trods alderen havde bevaret ungdommens hele glød. Jettemor frygted for, at Brose »hadde fåt en raptus«, så vanvittigt gebærded han sig. Han bøied sig, blodrød i hodet, ned for at opfange buketten, men en rapfodet gadegut havde allerede bemægtiget sig den — og nu måtte Brose slåst med gutten om den trofæ, som med rette tilhørte

ham. Det lykkedes ham at rive den ut af gade-guttens klør. Af lutter henrykkelse stod han nu afvekslende, snart på høire, snart på venstre ben . . . Han sendte fyrige øiekast op til balkonen, og trykked den smudsige, ilde tilredte buket gen-tagende mod sit bryst, idet han svang sin hat og mumled: »*Oh, bellissima, bellissima principessa!*«

Signoraen og hendes venner deroppe på balkonen lo af fuld hals over dette optrin. De antog ham for en gammel, forrykt englænder. Men Brose kunde ikke rigtigt sympathisere med deres høirøstede munterhed. For ham var situationen mere gribende end komisk.

Pludselig forsvandt han uten at sige et ord til den stakers Jettemor, der af frygt for at være ene i menneskemassen, tok et kraftigt tak i madam Jokkumsens røde domino. »Hvor blev fyren af?« spurte madammen. »Han render igen efter andre fruentimmer,« klaged Jettemor, — den lyse karne-valsdag havde med et tapt al glans for hende.

Brose vendte ikke tilbage. Der blev ikke andet råd for Jettemor end at ledsage madam Jokkumsen på hendes triumftog gennem korsoen. Jettemor syntes forresten, det ligned mere en spidsrodsgang, hun var ulykkelig over al måte. Gadegutterne her var langt værre end de berygtede bergenske; de både kneb og puffed, især gik det ut over madam Jokkumsens svulmende lemmer.

»*L'elefante!*« råpte de, »*Uomaccione!*« — Et par gange var de nær ved at bli overkørte, et mildt rap af piskens snert minded madammen om, at hun måtte ta' sig ivare.

Hvor var den utro Brose flygtet hen? Til en nærliggende blomsterbod, hvor han købte den dyreste buket af hvide og blegrøde kamelier, for med den at gengælde den skønnes artighed. Lige for lige, mente han. Men da han hæseblæsende vendte tilbage til balkonen med sine sjeldne blomster, var den unge signora med de dype smilehuller desværre forsvunden, og et hæsligt, rynket, kaffebrunt fruentimmer, der ligned en gammel heks, havde indtat hendes plads. Man tænke sig Broses store ærgrelse. Skæbnen var virkelig grusom mot ham. Og for at øke hans misstemning, begyndte den gamle, ondskafulde heks deroppe at grine og nikke forliebt til ham . . . Hun gjorde åpent nar af ham . . . Hendes udtryksfulde minespil sa tydeligt nok, at hun ønsked at modta hans kameliébuket, men dertil var den virkelig for god og for — kostbar, mente Brose. Med et suk, kvalfuldt som en forskudt elskers, fjerned han sig omsider fra balkonen . . .

Nu først husked han på Jette-mor. — Hvor var hun dog blit af? Hun kunde da godt ha' ventet på ham det øieblik. Sandsynligvis havde

madam Jokkumsen trukket hende med sig . . . Han søgte og søgte hele korsoen igennem, men intet spor af den forsvundne. Brose begyndte at bli ængstelig tilmode . . . Bare der ikke var tilstødt hans lille Jettemor noget . . . Det var igrunden urigtigt, næsten samvittighedsløst af ham at forlade sin kone midt i dette virvar. — Og gategutterne drilled ham ved at nappe efter buketten, som han på en udfordrende måde holdt i hånden. Han gik videre, arbejdende sig møisommeligt frem gennem trængslen. Han tørked sveden af sin pande, søkende, speidende . . . Når han fik et glimt af en brun jakke, der ligned Jettemors, begyndte hans hjerte pludselig at klappe . . .

Mens Brose gik på jagt efter sin tapte ægtehalvdel, bestod denne og madam Jokkumsen et eventyr af mindre behagelig art.

De havde efter megen møie nået Venezia-pladsen, hvor de stod stille og pusted ut ovenpå anstrengelsen. Efter denne hvile vilde den ængstelige Jettemor videre, i håp om at træffe Brose, men madam Jokkumsen nægted at følge hende. Hun havde nemlig fåt øie på nogle dansende masker, og det maleriske optrin, så nyt for hende, fængslede hende ganske.

En ung mand og en ung jente i nationale dragter dansed tarantella, en sortlokket signore i

fåreskindspels slog på tamburin, en anden på kastagnetter — og rundt om disse handlende hovedpersoner havde der dannet sig en ring af karnevals-klædte tilskuere, bajadser, munke, hyrder etc., som lagde sin spændte interesse for dagen ved uafbrudt at klappe i hænderne, et primitivt akkompagnement til tarantellaens rytmer . . .

Madam Jokkumsen var en kvinde med høj patriotisk følelse. Da hun en stund havde været vidne til italienernes overmodige krumspring, fik hun lyst til at vise disse indbildske fremmede, at man også hjemme i Drøbak forstod sig på Terpsichores vanskelige kunst. Var ikke vor hjemlige halling og springer ligeså god som denne utskregne tarantella? Hun vilde ialfald i sin brændende norskheds-iver vove forsøget. Jette-mors bedende: »Men for guds skyld, fru Jokkumsen, vær dog rolig!« blev ganske virkningsløst. Madammen brød med et energisk »Huhei!« gennem tilskuerne, stillede sig midt i kredsen, ved siden af tamburin-spilleren, og gjorde pludselig nogle tilløb til hallingkast, der var mere karakteristiske og kraftfulde end egentlig gratiøse.

Hendes uventede kunst-præstation hilstes med ustanselig latter og hujen. Jette-mor, der stod hjælpeløs og alene udenfor kredsen, skalv som et espeløv. »Bare di ikke arresterer hende!

— Hun er jo gåt fra forstanden. — Nu går det hende akkurat som mig i Paris. Hun kommer på stationen.«

Men madam Jokkumsen, opmuntret af maskernes livlige tilråp, hvis ironi undgik hende, af bravo-skrik og håndklap, fortsatte sin solo-dans så heftigt, at Pisa-tårnet på hendes hoved vakled tilhøire og venstre og trued med at styrte om. Den snevre domino lod til at genere hendes bevægelser, dog lykkedes det hende tilslut ved en kraftanstrengelse at løfte fødderne ret respektabelt i veiret. Pludselig lød et vredes-skrik så lidenskabeligt og rasende som kun en sydbo kan frembringe det . . .

Madam Jokkumsens opadstrakte høire fot var i dansens iver kommet i ublid berørelse med den sortlokkede nabos tamburin. Skindet på denne brast — madam Jokkumsens fot var jo ikke af de mindste — og eieren af det ødelagte instrument stod nu harmfysende foran de norske national-danses representant, i en truende stilling som om han med kniven i hånden vilde kræve hende til regnskab. I næste øieblik fo'r han med et »*Porco di madonna*« ind på hende, angrep tiaraen, der ramled ned, idet han samtidig søgte at spænde ben under hende.

Jettemor skrek høit, hun stod utenfor blant

tilskuerne og kunde slet ikke komme sin betrængte landsmandinde til hjælp. »Gud i himlen!« råpte hun. »Kår han karnøfler hinner! Bare han ikke gør ende på hinner med det samme!«

Som ved en rask scene-forandring skifted pludselig situationen. Dansen afbrødes, kastagnetterne og håndklappene taug, idet de tilstedeværende slog en tæt ring omkring det stridende par. For en ægte karnevalsspas at se denne lille, spinkle italiener og den kæmpestore madam fra Drøbak i totterne på hinanden! Italieneren var vel behændig og forstod mesterligt at sno og bugte sig, men madammen var ham langt overlegen i legemskræfter . . . Det var en kvindelig atlet. Som glimrende seierherre gik hun ut af denne styrkeprøve . . .

Madam Jokkumsen var et inderlig skikkeligt menneske, godmodig som få, men blev hun først for alvor sint, var hun ikke let at komme nær . . . Hvorfor havde denne tyndbente abekat revet hendes elegante hovedbedækning af hende? Hvad vilde fyren hende? Kunde hun gøre for, at tamburinen gik itu?

Resolut greb hun ham i nakken, og under tilskuernes skrækblandede jubel, holdt hun ham et par sekunder svævende i luften. Han sprællede som en dukkemand, violetrød i fjæset, nærved at

kvæles. Så slynged hun ham foragteligt mot jorden og rundjulte ham af alle kræfter . . .

Han skulde desværre i flere uger efter komme til at mindes madam Jokkumsen fra Drøbak.

Derpå smøgte hun sine ærmer op og så sig stridbart om i kredsen som vilde hun udfordre dem allesammen til tvekamp. Ingen voved at binde an med hende. »Fru Jokkumsen, kom for guds skyld!« råpte Jette-mor grættende. »Ellers napper politen Dem.«

Et par venner af den faldne tamburin-spiller kasted fiendtlige blikke til amazonen og slynged en masse velklingende forbandelser ut over hendes heroiske hoved — men de fleste af tilskuerne lod til at more sig kosteligt over striden, og tok som galante mænd damens parti.

»Beppo har uret,« sa de, »*é una donna!*« — Han har angrepet en kvinde — og han fortjener sin straf. Det var jo kun af vanvare, at hun ødela' hans instrument. Beppo kan jo imorgen få sig en ny tamburin.«

»Fru Jokkumsen!« råpte Jette-mor i den yderste nød. »Kære fru Jokkumsen! — Eg får ondt.« — I bevægede situationer faldt altid Jette-mor tilbage til sin bergenske dialekt.

Berøvet sin stolte tiara, med det grå, uordnede hår i lange tjavser ned over skuldrene, med kamp-

blussende ansigt, og med store flænger i sin røde domino, forlod madammen omsider valpladsen, idet hun kasted stridbare, lynende øine til alle kanter. Jetteemor fulgte hende stortudende.

Som en mishandlet dronning skred madam Jokkumsen stolt ned gennem korsoen, uten at vise den ulykkelige Jetteemor den mindste deltagelse. »Bare Di ikke har dræpt ham, fru Jokkumsen!« stønnet Jetteemor. »Fyren lå der som et lik, med blodig næse, uten at røre seg. —«

»Å skidt! — Ukrudt forgår ikke så let.« — Madammen var endnu uforsonlig.

Pludselig, som steget op af jorden, stod Brose foran dem med en stor kameliébuket i hånden. Ved synet af den forpjuskede madam Jokkumsen i det derangerte toilette — hun hadde et utseende som en tirret okse — og af den grætende Jetteemor var han nær ved at tape sans og samling. Bevæget, med en dramatisk gebærde, omfavned han Jetteemor, der med et skrik hadde klynget sig til hans arm . . . Hun tørked sine øine og bebreided ham lidenskabeligt, at han hadde havt hjerte til at forlade hende og udsætte hende for mishandling af »alle disse romerske kanaljer.«

Brose, den snedigste ægtemand, stak buketten ind under Jettes næse, og forsikred hende om,

at han blot var forsvunden et sekund, for at købe hende disse vakre kamelier . . .

»Ja, bild mig de' ind,« sa Jette-mor. »Kåfor gjore du så mange dikkedarer til fru-entimret op på balkonen?« Dog var hun øiensynlig formildet, hun smilte gennem tårer, og holdt trofast på sin buket.

Madam Jokkumsen fortalte nu Brose eventyret i alle dets detalier. Hun krydred fortællingen nu og da med små eder, og var revnefærdig af indignation. Desværre havde hun blot fået skam og skade for sin patriotiske dåd. — Aldrig mere i sit liv — det bandte hun på — vilde hun svinge sig i en hjemlig halling og hævde Norges ære ligeoverfor ildesindede italienerne.

Brose trøstede hende med, at hun måske vilde ha bedre lykke en anden gang.

En stund efter sad de i et gemytligt osteri i *via Tritone*, og glemte al dagens harm og besvær i hvid Capri-vin, der blinkede som sølv i glassene. Madam Jokkumsen fik af værten foræret noget stivt, broget papir, hvoraf hun med stor fingerfærdighed lavede sig en ny tiara — og med tiaraen kom humøret tilbage.

Men når Brose siden i sit liv talte om sin tur til Rom, glemte han aldrig at tilføie, at en »ung, deilig principessa« havde været forelsket i

ham, og med dybe, ømme suk tilkasted ham en blomsterbuket.

For damen med smilehullerne var naturligvis en prinsesse — derom kunde der ikke herske mindste tvil.

trods alle madam Jokkumsens advarsler, lod Brose og Jettemor sig forlede til at besøke den skandinaviske forening i *Via Pontefeci*. Der fandtes jo norske aviser — og man kunde jo ikke aldeles være uten nyheder hjemmefra. Forhåpentlig lå Bergen endnu i god behold med sin tyskebygge, mellem sine syv fjelde.

Den store, smukke sal med de mange malerier og billedhuggerarbeider, aflokked Brose et beundrende udråp. »Man må indrømme vore kunstnere, at de forstår at arrangere,« sa han med nådig mine. »Statens bidrag er her, efter min mening, vel anvendt.« Jettemor kunde dog ikke forsone sig med Thorvaldsens Psyche, der i legemsstørrelse smilte ned fra sin sokkel. Hun hadde jo blot et litet skørt på — kjolelivet mangled. Ikke engang et flor over det nøgne bryst!

Ved deres indtræden i salen, fik de straks øie på et par mistænkelige individer, på hvem madam Jokkumsens skildring nok kunde passe. Ved pianoet, i salens baggrund, sad en gammel, støvgrå, mager dame med hængekrøller, og øvte sig på noget, der ligned en salme — og rundt om bordet med aviserne sneg sig en yngre, blegfete herre med et blidt, elskværdigt smil og en græsk frisure. Det skulde da vel ikke være den skrækkelige kandidat Humle? Jetteemor holdt uvilkaarlig hånden for sine tænder. — Men den blide, blegfete herre bukked ærbødigt for hende og Brose, han havde nok lyst til at komme i samtale med dem. Gennem en åpen dør skimted man i sideværelset et par herrer, der spillede domino. De talte dansk.

»Søker Di måske »Morgenbladet?« spurte artigt den blegfete på norsk, og rakte bukkende Jetteemor det siste nummer af bladet. Jetteemor neied og bukked med et smil. »Det glæder mig at træffe en landsmand,« sa Brose — og forestilte sig og frue. »Vi er fra Bergen,« tilføied han med stolthed, »fra gamle Bergen.«

»Mit navn er Antinous Humle,« svarte den fremmede.

(Han het forresten Anton.)

Brose og Jetteemor nikked i hemmelig forståelse til hinanden. »Der har vi manden!« sa

deres blikke. Jetteemor røbed tilbøielighed til at liste sig bort, hun hadde altid havt en skræk for »desperate mandfolk« — men et strengt blik af Brose holdt hende tilbage.

Kandidat Humles konversation beroliget dog snart Jetteemor. Han opfordred hende slet ikke til at udstøte det skæbnsvangre »friheds-skrik«, sjæle-vandringen nævned han ikke med et ord, og blot to gange i talens løp, ganske *en passant*, fremhæved han de gamle grækernes skønheds-sans og ædle natur-liv. Jetteemor fandt tilslut, at kandidaten var »ganske manerlig.«

Hun fordybed sig i hjemmets aviser — mens Brose og kandidaten afveied Homers fortrin. Homer var naturligvis Antinous Humles yndlings-digter. Brose beklagte, at han kun fra en mangelfuld oversættelse kendte hin store ånd.

Damen ved pianoet havde imidlertid vemo-digt rystet sine hænge-lokker, nu reiste hun sig fra pianoet og gled lydløst som et spøkelse ind i sideværelset, hvor hun satte sig til at læse i en bok, der så ut som en religiøs traktat.

»Dere må for guds skyld gå afveien for hende der,« hvisked kandidaten, idet han med øinene pekte på den skygge-lette dame. »Hun er ikke rigtig herinde.« Han gjorde en betegnende bevægelse mot panden.

»Er hun også gal?« spurte Jettemor naivt, idet hun kek op fra sit »Morgenblad«.

Kandidaten nikked inderlig veltilfreds.

»Binde-gal! — Efter min mening er hele den norske nation det. Grækernes glade livs-syn mangler vi. — For nationer kan være gale ligesom det enkelte individ. Heldigvis har Europa endnu ikke opdaget vor store skavank.«

»Di tar Dem altså selv med, herr kandidat?«

»Naturligvis« — han strøk sig med elskværdig forlegenhet over den skægløse hake. »Europa har som sagt endnu ikke opdaget vor galskab, men jeg er ræd for, at en vakker dag går sandheden op for det — og så sætter de os pinedød fast allesammen.«

Brose lo skingrende høit.

»Men si mig, herr kandidat, hvor i al verden skal man finde et Gaustad stort nok til at inde-spærre hele nationen? — Hahaha!«

»Det blir Europas sak,« mente kandidaten, og gned sig sjæleforføiet i hænderne. Jettemor rømmed sig misbilligende, hun hadde aldrig i sine levedage hørt slikt tosket snak. Så reiste hun sig og kasted bladet.

Brose betragted kandidaten med velbehag. Han kendte ham så kort — og holdt allerede af ham. Det var en original personlighed.

»Deres pessimistiske anskuelser har lykkeligvis

ikke skadet Deres ydre,« bemærked han. »Di er slet ikke mager.«

Kandidaten blev med ét alvorlig. En af hans hemmelige sorger var netop hans fedme. Han havde foretrukket et mere romantisk, »zerrissent« utseende.

»Hamlet var heller ikke mager,« svarte han efter en pause. »Trods alle hans sønderrivende sjælelidelser, hans dødelige melankoli var han ikke mager. Shakespeare la'r etsteds dronningen sie om ham: *«He's fat and scant of breath.»*«

For dette argument bøied Brose sig.

Damen med hængekrøllerne havde lukket sin bok og laved sig til at gå. Hun hadde øiensynlig ingen ro på sig hverken det ene eller det andet sted, men svæved rastløst om. Idet hun passerte kandidaten, bukked han dypt og venskabeligt for hende. »Goddag, frøken Klem — har Di så fundet ham?« Hun smilte yderst forbindtlig, men svarte ham så hviskende sagte — en ren åndestemme — at hverken Brose eller den nysgerrige Jetteemor kunde opfatte meningen. Dog syntes Jetteemor, hvis høreelse var skarpest, at hun hvisked noget om »min salig bror.«

»Di finder ham nok,« sa kandidaten deltagende, idet han grep hendes magre, bleke hånd. »Tap bare ikke håpet, kære frøken Lona!«

Den gamle dame sukked med himmelvendte øine, og gled skygge-let over tæppet ut af døren.

»Men hvad feiler hende egentlig?« spurte Jettemor. »Hun ser så snil og fornuftig ut.«

»Hun har en fiks idé — hun søger efter et kadaver, brorens kadaver,« sa kandidaten, og nød rigtigt Broses og Jettemors uforstilte overraskelse.

»Min salig bror« — mumled Jettemor.

»Netop! — Vil Di høre hendes historie?«

»Gerne.«

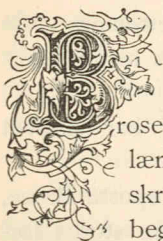
»Den er så mærkelig, at jeg har skrevet den ned.«

»Di er altså også forfatter?« spurte Brose, der havde stor respekt for alt, som stod i forbindelse med litteraturen.

»I ledige stunder. — Og underligt nok er jeg humorist, når jeg skriver — jeg, der som menneske er så melankolsk.«

»Det er modsætningernes tiltrækning,« mente Brose. »Den glade sjæl skriver om sørgelige ting — den sørgmodige derimod digter en jubel-sang à la Bellmann.«

rose og Jette-mor tok plads i hver sin lænestol. Kandidaten trak et litet manuskript frem af lommen, rømmed sig og begyndte.

»Kopistens kadaver« er titlen.«

»Titlen er god,« sa Brose. »Den lover noget.«

Kandidaten rømmed sig påny, og indtok en »plastisk« stilling, hovedet hævet, den venstre hånd hvilende på bordkanten.

»Han var en original, den gamle kopist. Ro og fred elsked han fremfor alt. At flytte sig fra et sted til et andet, var ham meget imot. Han undgik overhovedet al unødvendig bevægelse. En plantes vegetative liv var vistnok hans ideal.

To stole udgjorde hele hans verden, den gamle, høiryggede, læderbetrukne i departementet, og den gamle, bløte lænestol med den broderte trøster hjemme i hans ungarlebolig. Om dagen

sad han i den ene, og skrev af dokumenter, gamle og værdige som han selv. Om kvælden i den anden, idet han røk af sin lange, sølvbeslagne merskums-pipe og studerte aviserne — oftest med et litet glas toddy foran sig. Han hadde formue, men gad aldrig benytte sine penger og sin permission til at se sig om i verden.

Mellem disse to stole svinged hans liv som en perpendikel. De udfyldte det ganske.

Hans søster, frøken Lona, der var ti år yngre end han, styrte huset for ham.«

»Det er hende, vi netop så,« spurte Jette-mor. Kandidaten nikked, lidt fortrædelig over afbrytelsen.

— »Styrte huset. — Og han holdt meget af søsteren. I hans øine hadde hun blot den ene feil, at hun »aldrig kunde holde sig i skindet,« men altid var på farten, i trapperne, på gater og stræder, i kirker og bedehuse. Hun var ligeså rastløs og reiselysten som han var rolig vegeterende.

En vakker dag døde den gamle kopist. Af mangel på motion, mente lægerne — han gik forresten stille ut som et lys. Men mindst aned han, da han til afsked trykte den grættende Lonas hånd, at han, der i livet afskyed så stærkt reiselivet, alt, hvad der smakte af bevægelse og uro, nu skulde efter sin død komme til at foreta lange

ture, med jernbaner og dampskibe, til sør og til nor.

Et år efter broderens bortgang reiste Lona utenlands, til Leipzig, en by, man hadde rost meget for hende. Hun trivedes også godt i den gemytlige Sachser-by. Den lille, skandinaviske kreds, mest bestående af musikere, var så opmærksom mot den gamle, snille, rike frøken, der førte et så gæstfrit hus, og altid var rede til at forstrække dem med »små lån«. Og gudskelov, sakserne var ikke hedninger, men gode kristne og protestanter ligesom vi selv. Hver søndag gik hun i kirke, bevarte sin religiøsitet og øvte sig i sproget.

Frøken Lona fatted omsider den bestemmelse at bo i Leipzig hele sit liv. Kunde man vel finde en mere hyggelig by?»

Jettemor sukked og tænkte på sit kære Bergen.

»For ikke at nævne det delikate kaffebrød, som man fik hos Wiener-bakeren. Det var tusen gange bedre end baker Ohlsens derhjemme.

De første måneder gik fredeligt hen — men så blev frøken Lona melankolsk. Kirkebesøkene, de gratis lektioner i tysk, kaffebrødets sjeldne godhed tilfredsstillt hende ikke lenger, og den lille bidske moppe, hun hadde anskaffet sig, led formelig mangel på sukker, så liten notits tok nu

dens herskerinde af den. Hvad kunde der dog være iveien?

Omsider betroed frøken Lona sig til sin beste veninde, en derboende norsk dame.

Hun savned broderen.

Derhjemme hadde hun været vant til at besøke hans grav næsten hver dag; om søndagen, efter guds-tjenesten, pleied hun at sidde der i flere timer, tænkende med tårer på gamle dager, hvor enig hun og broderen hadde levet sammen (når de da ikke kækled) idet hun bandt en krans om marmorkorset. Og smukke, lyse sommerkvæller drak hun undertiden kaffe hos broderen. Det var så »koseligt«, fandt hun. Hun hadde med under shawlet sin lille, varme, vel indpakkede kedel, og et par ferske kaker i lommen.

»No har eg aldri i mine levedager hørt så galt,« sa Jettemor. »At holde kaffe-slabberads hos et lik.«

Men kandidaten fortsatte uforstyrret.

»Og så gjorde hun interessante udflugter til nabogravene, beundred de nye monumenter, studerte videbegærligt gyldne indskrifter, ransagte blomsterflorete, og snuste i netop opkastede grave, med en forskers iver, til gamle, ærværdige dødingben.

»Huh!« sa Jettemor.

»Ja, alt hadde været så deiligt derhjemme,

når hun selv skulde sie det. En slik hyggelig liten grav som hendes bror, kopistens, så egnet til at drikke kaffe på — der stod den nydeligste, grønmalte havebænk i skyggen af en tårepil — med en dessert af passende vemods-tanker, fandtes der ikke i hele verden. Hun længtes efter den lille, hyggelige grav, det måtte hun åpent bekende. Og hvem indestod hende nu for, at den blev rensset og pyntet som den burde. Gamle Maren kokke hadde jo rigtignok lovt at ville se til den hver lørdag — men hvem kan stole på en gammel kærring?

Gamle Lona gråt, idet hun fortalte sine sorger, og veninden, den gode sjæl, gråt med hende og søkte at trøste hende. Tilslut sa hun helt simpelt:

»Hør, frøken Klem, Di skulde la Deres stakkers bror komme herved til Dem. Det er let at grave ham op, så blir han sendt herved som andet fraktgods i en pakke. Han blev jo efter sit eget udtrykkelige ønske balsameret og nedlagt i en zinkkiste, så at overflytningen kan ske uten mindste ubehagelighed. Di begraver ham her påny, og så kan Di jo i al mag fortsette Deres gamle kirkegårdsliv derhjemmefra. Jeg inviterer mig herved til sammen med Dem at drikke en kop the hos den salig afdøde. Det

er originalt — jeg har ikke oplevet det før — og jeg sværmer for det originale.«

Brose lo — men Jetteemor kunde ikke rigtigt goutere disse kirkegårdshistorier, der ligesom gjorde nar af »det hellige«. Hun sænkede halvt øinene, man kunde tro, hun sov . . . Kandidaten gav hende et bebreidende blik . . .

»Gamle Lona studsede først lidt ved ideens nyhed, men efter nogen overveielse blev hun slået af dens praktiske side. Ja, dette var den eneste utvei. Det vilde jo koste penge, mange penge, — men hvad ofrer man ikke for en kær, gammel bror? Desuten havde »Lorentzmand« godt af at se lidt af verden. I levende livet vilde han jo aldrig stikke næsen udenfor husdøren. Det var nu en svaghed hos ham. stakker. Nu kunde han ha' godt af at røre lidt på sig . . .

Hun skrev til vedkommende øvrighed i Norge — og en vakker dag ankom med jernbanen i en stor, omhyggelig tildækket kasse, den gamle kopist. Frøken Lona var meget bevæget — hun havde dog ikke mot til at åbne kassen og betragte de kære træk — og drak i sin alteration mere kaffe end hun pleiede.

Dagen efter blev han begravet på den kirkegård i Leipzig, som lå nærmest Lonas hjem. Hun havde af flere grunde ønsket, at jordfæstelsen foregik i al stilhed — men hvem beskriver hendes

rørte, taknemmelige glæde, da et sang-kor, ganske frivilligt og uopfordret, af ren kristen-kærlighed, træder frem ved graven og synger de deiligste, lutherske salmer. Disse tyskere var dog et godt, kristeligt, uegennyttigt folk, vorherre velsigne dem allesammen!

En uge efter blev der presenteret frøken Lona en større regning fra begravelses-selskabet »Concordia«. Med et suk betalte hun den. Menneskene var dog ikke så gode som de burde være, de så kun på det usle mammon. Såmange reichsthaler for den kedsommelige salmesang og et par stygge, grønne krans! — og sangen var tilmed på et sprog, som ikke var norsk.

Men så kom den behagelige del af festen. Hun sad som før ved broderens grav, strikked på en gammel strømpe, pusled om blomsterne, og gjorde sig tilvens med graverkaren, hvem hun gjorde en hel del overflødige, men om en ros-værdig videbegærlighed vidnende spørgsmål, hvilke familier der lå i broderens nærmeste nærhed, hvad stand de var af etc. Det var jo morsomt at erfare, at broderen var kommet i godt selskab. Ved hans høire side lå en general, og ved hans venstre en »oberappellationsrath.«

»Sover du?« hvisked Brose og knep Jette-mor i armen.

»Mere end en varm knakwurst blev under

blide tårer fortæret på broderens grav, mens graver-karen løp over til den nærmeste brygger for at hente øl til hende. Når frøken Lona nipped til den skummende drik, måtte hun med vemod erindre, hvor glad den fromme sjæl dernede havde været i det stærke, alle de små toddyer, han i sit liv havde konsumeret — og grepet af en finfølelse, som kun findes hos kvinden, slog hun halvdelen af krusets indhold ned på graven og betragtede opmærksomt og vemodigt, hvordan øldråberne langsomt sived ned i mulden, ned mot hans tørstige mund . . .«

Jettemor, hvem knepet havde fået lysvåken, så forbløffet på kandidaten.

»Men den dumme graverkar forstod slet ikke dette bevis på delikatesse, han vilde foretrække selv at tømme kruset og syntes, at hun »ødsled med guds gaver.« Han fik en mistanke om, at gamle Lona ikke var rigtig i hodet — og behandlede hende fra den dag med mindre opmærksomhed end før, uagtet Lona gav ham rigelige drikkepenge.

Da skete noget forfærdeligt. Den norske familie, frøken Lona især havde knyttet sig til, brød uventet op fra Leipzig, og reiste til Italien. Det var ikke langt fra, at frøken Lona betragtede det som et forræderi mot hende. De hadde selv — både fru S. og hendes mand — rådet

hende til at slå sig ned i Leipzig for hele livet, derfor havde hun også ladet sin stakkers bror komme til sig — og nu tok de afsked fra hende uten videre. Det var troløst i høieste grad.

Den skandinaviske kreds tyndedes mere og mere — og det værste var, at »Delle«, den lille, søte Delle, der var så fin i skindet og så bidsk i munden, blev farlig syk, så syk, at den ikke engang kunde knurre mere eller bite de forbigående i læggen.

Frøken Lona følte sig — især efter Delles død — så frygtelig ene i den fremmede by. Hun sendte breve med sørgerand til venner og bekendte, meldte dem bedrøvet Delles »smertelige bortgang« og bad om »stille deltagelse« — hvad der visselig ikke nægtedes hende, undertiden vistnok ledsaget af en kraftig forbandelse.

Følelsen af forladthed steg. Med tyskerne der hadde bedraget hende så skammelig, vilde hun ikke mere blande sig — og skandinaver var der ikke flere af.

Alene sad hun på broderens grav og gråt. Hun og broderen snakket sammen — egentlig var det kun en monolog, for hun fik af gode grunde aldrig svar på sine spørsmål og sine klager. — Graverkaren var i dårligt humør, han vilde slet ikke inllade sig med hende, og når hun i melankolsk ekstase snuste til nogle gamle,

smuldrende dødningeben, forbød han hende det strengelig. Han bad hende »respektere gravens fred« — så uforskammet var han.

Men fra den norske familie i Italien fik hun det ene lokkebrev efter det andet. Veninden opholdt sig her i Rom, og hun kunde ikke nok som rose stadens skønhed og henrivende beliggenhed. Desuden kunde hun leve langt billigere i Italien end i Tyskland, skrev veninden. Vin drak man til alle måltider, den kosted slet ingen ting.«

Her følte Brose trang til at protestere, han havde nylig for en halv flaske Chianti betalt en ublu penge.

»Ja, de har let ved at skrive, at jeg skal komme derned,« tænkte frøken Lona, hos hvem reise-feberen i stilhed vågnet, »men hvem skal så pleie min stakkers bror? Lade ham tilbage her alene? Mellem disse fæle tyskere, der hadde tat en skrækkelig betaling for at synge en liten salme på hans hædersdag? — Nei, det vilde være troløst handlet mot ham! — Det vilde den salige aldrig tilgi'e hende. —

Men tilslut overvandt lysten til forandring alle hendes søsterlige skrupler. Hun la til afsked en stor krans af forglemmigeier på graven, tok sin gamle, røde kapuds på, og snart rulled den gamle, falmede skikkelse i kupeen, nedover

mot syden, idet hun deklamerte for sig selv:
»Kennst du das land —«

Familien, forberedt på hendes komme, stod på perronen og modtok hende med åpne arme. Men midt i gensynets glæde hvisked frøken Lona med tårer i øinene: *»Min bror, min salig bror!«*

I den første tid af hendes ophold i Rom var alt herlighed og glæde. Hun likte så godt den milde luft, de smukke promenader og de elskverdige mennesker. Men snart fik hun øie for skyggesiderne. Maten var hende usmakelig og —«

»Det er den også, ved gud!« utbrøt Jettemor.
»Riktig nokke ruskomsnusk.«

»— Og insekterne generte hendes fine frøkenhud, og sproget forstod hun ikke en døit af, så hendes indfødte tjenestepige bedrog hende på alle kanter. Men fremfor alt savned hun en protestantisk kirke med pastor Hansen på stolen og alle hjemmets religiøse ceremonier. Når hun så et menneske knæle for et madonna-billed, vendte hun sig foragtelig bort og brummed: *»Hedning, afgudsdyrker.«*

Til disse bekymringer sluttet sig den stadige tanke på den fjerne bror. Hendes gamle melankoli trued med at vende tilbage. Men venindens ømme hjerte ante grunden til hendes forandrede væsen, og en dag, de sad fortroligt sammen ved kaffeen, sa hun til hende: *»Hør, kære frøken*

Lona, det var måske lidt uforsigtigt af os at få Deres dyrebare bror til Leipzig, for det er ikke en by, hvor et menneske lægger sig til ro hele sit liv. Men her i Rom er jeg viss på, at Di, kære frøken Lona, vil bo for resten af Deres dager, og hvad er så naturligere end at Di graver Deres bror op igen — det er jo Deres eneste dyrebare slægting — og får ham Dem tilsendt for at han kan hvile her i Deres nærhed og ha' godt af Deres omgang og pleie. Hernede har man også de deiligste kirkegårde i Europa. Marmortempel ved siden af marmortempel, lange alleer af cypresser og laurbær — et dødens villa-kvartér! Naturligvis vil en sådan overflytning koste adskillig penge, men en sådan kærlig søster som Di, ser jo ikke på udgifterne, når det gælder ham, deres eneste . . .

»Stakkers kopist!« sa Brose smilende. »Efter sin død blir han nok et sidestykke til den evige jøde.«

»Frøken Lona gråt,« fortsatte kandidaten med et blidt, indrømmende nik, »og omfavned veninden, der altid hadde slige gode ideer. Det blev jo en lang, besværlig reise for »Lorentzmand« stakker, men alligevel — Til gengæld vilde hun pleie ham dobbelt ømt, når han arriverte i god behold. Hun vilde sætte et jerngitter om graven og plante en stor cypres på den. Hvem vet,

hvad den fæle graverkar i Leipzig havde fundet på af ondskab i hendes fraværelse? Måske havde han stjålet blomster fra graven og ødelagt den smukke gyldne inskription? Han havde et rigtigt skurke-fysiognomi, når hun rigtig tænkte sig om. Nei, nei! til hin graverkars varetægt turde hun umuligt betro sin bror. Hun måtte få ham til sig. Henede, hos hende, var han i fuld sikkerhed.

En norsk grosserer, der på hjemveien fra syden passerte Leipzig, påtok sig velvilligt at besørge det fornødne. Frøken Lona ådvared ham indtrængende for de mystiske salme-sangere, der ligesom dukked op af jorden, hvor et kadaver var at spore, og bad ham moralisere dygtigt for graverkaren.

Grosserereren lofte alt. En måned efter kom en stor, omhyggelig tildækket kasse, forsynet med frøken Lonas adresse. Atter havde hun sin elskede bror hos sig . . . Men heller ikke denne gang havde hun mot til at åpne kisten . . . Det vilde også være synd at forstyrre broderen i hans dype søvn . . .

Men da den gamle kopist for tredie gang skulde stedes i jorden, opstod der adskillige vanskeligheder. Han var jo protestant — og her var man i et katholsk land. Frøken Lona vilde slet ikke vite af nogen italiensk præst med vievand og krusifiks. Endelig, efter megen møie,

fik kopisten sin beskedne plads anvist på kirkegården ved Cestiuspyramiden, i et hjørne for sig selv.

Frøken Lona planted en cypres på graven, og de smukke sommer-eftermiddage gik hun den lange vei, langs Tiberen derut, gnasked resigneret på en appelsin, hun havde i lommen, nød den klare, behagelige luft, og beklaged i sit hjerte broderen dernede, som slet ikke kunde se al denne skønhed og fryde sig over den deilige, blå himmelhvælvning.

Kirkegården luktes ved solnedgang, og da blev et par blodhunde slupne løs for at vogte den om natten. En eftermiddag, da frøken Lonas matkurv var mere end almindelig vel forsynet, og hendes betragtninger over død og evighed mere dyptgående end nogensinde, glemte hun tiden. Klokken var næsten 8 -- og hun sad endnu der under cypressen, med hænderne front foldet over matkurven . . . Endelig fór hun op og gned sine øine . . . Hadde hun fåt sig en liten lur? — Uf! — Hun var ganske ene på kirkegården — og der var mørkt rundt omkring. Alleen af cypresser tok sig ut som en række svarte spøkelser, der marchered lydløst fremad, bent imot hende; de hvide marmor-monumenter glimted uhyggeligt mellem træerne, og pyramiden der borte ligned ganske et tykt, djævelsk uhyre . . .

Hurtigt, skælvende på alle lemmer, søkte hun utgangsporten. Den var lukket. Hun søkte en anden, mindre port, men også den var forsvarlig stengt. I sin hjerteangst råpte hun høit, — men ingen svarte på hendes kalden.«

Jettemor var nu ganske med, hun bøied sig spændt frem mot kandidaten.

»Stakkers gamle Lona! — Hun blev ganske fortvilet og hendes fortvilelse blev ikke mindre ved at høre en fjern, glammende lyd som af et rasende rovdyr . . . I sin dødelige skræk undersøkte hun murene . . . De var høie og stærke, her og der beplanted med glasskår . . . Men etsteds var muren itu og betydelig lavere end ellers. Om hun våged forsøket? Hun lod matkurven i stikken, løfted skørtet så høit i veiret som hendes ærbarhed som pebermø tillod det, og begyndte at klatre opad muren, benyttende et solidt marmorkors som føds-kammel . . . Endnu en anstrengelse, en siste — og hun var fri . . . Hun sad netop ridende på murens tinde og vilde med ungdommelig resoluthed svinge sig ned på gaten, da hun pludselig følte et par skarpe tænder bore sig ind i sin jomfruelige læg — et vildt glefs, der afpressed hende et hyl af smerte. I besvimet tilstand tumled hun over muren, ned på veien . . .«

»Skrækkeligt!« mumled Jettemor. »Skrækkeligt!«

»I flere uger efter denne rædselsfulde begivenhed var frøken Lona syk af den utstandne skræk og lidelse. Hun lå i sengen, og skønt hun var harmløs og god af naturen, forbanded hun nu hver dag Italien, dette afskyelige land, hvor en ærbar, norsk frøken, der var opdragen i den rene protestantiske tro, både døbt og konfirmeret, ikke kunde få lov til at spasere på en kirkegård og pietetsfuld snuse til gamle familieben, uten at bli antastet af blodige uhyrer. Hun svor høitideligt, at hun vilde ryste støvet af sine fødder, og drage bort straks hun blev rask. Hun vilde tilbake til Norge, det gode, gamle, uskyldige land, som hun aldrig burde ha' forladt. Hvad vilde hun henede, hvor man hverken fik spiselig mat eller den rette sjæle-føde? En mand som pastor Hansen derhjemme fik hun aldrig høre her —«

»Jaja!« sukked Jettemor, hun forstod så vel af egen erfaring heltindens sorger.

»Naturligvis tok hun broderen med sig. Hun kunde umulig bringe det over sit hjerte at la ham bli tilbake i dette fremmede land, fuldt af lutter hedninger, der lå på knæ for et malet fruentimmer med en krone på hodet, og som

hverken kendte til Luthers lille katekisme eller Pontoppidans store forklaring.

Ja, det var hendes pligt at grave broderen op påny, en hellig, uafviselig pligt, det indså hun nu. —

— En dag ut på høsten kom frøken Lona tilbage til sit fødested i Norge, ledsaget af en stor, omhyggelig tildækket kasse. Veninderne troed, at hun der medførte store skatte og foræringer til dem, samled på utenlandsreisen, men det viste sig desværre kun at være — broder Lorentz.

Den gamle kopist skulde nu med stor høitidelighed for femte — nei, for fjerde gang! — sænkes i jorden, og omsider få den ro og hvile, han i livet hadde elsket så meget. Men så var der forbeholdt frøken Lona en stor og smertelig overraskelse. En læge åpned kisten, og undersøkte kadaveret, inden det gravedes ned, — og det viste sig da, at kopisten ikke var kopisten. Med andre ord, kisten indeholdt liget af et fruentimmer.«

»Bravo!« lo Brose og klapped i hænderne. Jettemor spærred munden vidt op. »Et fruentimmer! — Herregud!«

»Gamle frøken Lona var nær ved at tape forstanden over denne skrækkelige opdagelse. Hvor kom det gamle fruentimmer fra? Hvor i

al verden kunde dog hendes bror være blit ombyttet? I Kristiania, i Leipzig eller i Rom? — Og hvor lå han nu, stakker?

Hun havde altså i disse år utenlands reist om med et vildfremmed menneske — måske var det ovenikøbet et gammelt tugthuslem? — det var på et hende uvedkommende fruentimmers grav at hun hadde siddet så mangen gang i ve-mod og spist knakwurst og appelsiner, og utgydt tysk øl og sine bitre tårer . . .

Efter at det første hårde støt var over, rusted frøken Lona sig resolut til en ny reise — en opdagelsesreise, der i hendes snevre kreds vækker samme interesse som Stanleys ute i Europa. Også hun hadde sit »mørke fastland« at gennemforske . . .

Først tok hun til Leipzig — men da alle undersøkelser på kirkegården der viste sig at være unyttige — drog hun videre til Rom. Hun har svoret på, hvad det end skal koste, at opdage sin tapte bror, og da hun har en fin støvernæse og en gammel erfaring i at snuse til smuldrende dødningsben, er der al utsigt til, at hendes heroiske foretagende vil lykkes. —«

— Kandidaten foldede sit manuskript omhyggelig sammen, idet han beskedent mottog Broses og Jettemors tak og komplimenter.

»Di har ladet Deres fantasi råde vel meget,«

sa Brose, »men på den anden side er der jo også noget, som heter »*poetica licenzia*.«

Jettemor udtrykte håpet om at få gøre sin mærkelige landsmandindes nøiere bekendtskab. Det lod sig let arrangere, mente kandidaten. Man kunde for eks. en kvæld møtes i et eller andet osteri. Frøken Lona var slet ingen foragter af et godt glas romersk vin — men søt måtte den være, rigtig søt.

Da kandidaten skiltes fra dem, aftalte de at træffes en af de første kvæller i den lille kneipe ligeoverfor *fontana Trevi*. Brose vilde være så galant at invitere madam Jokkumsen fra Drøbak, og kandidaten frøken Lona.

Det blev i sandhed et litet morsomt norsk selskab, samlet på en plet.

n af karnevalets siste dage, hvor blomsterkastningen var næsten forsvunden, og konfettien havde indtaget dens plads! De skønne signoraer hadde hele poser fulde af den gibside vare, der som små, hårde hagl ramte den forbigående, svied ham i ansigtet og bedækked hans dragt med hvide, melede pletter. Ulykkelig den herre, som var iført sort frakke — han fik snart utseende af en bakersvend eller en bajads.

I den værste trængsel på korsoen opdaged man et underligt, adstadigt par, der midt i deres forsøk på at være lystige og overgivne som de andre, gjorde et eget fremmed og spidsborgerligt indtryk. Både herren og damen hadde solide ståltråds-masker for ansigtet, for at beskytte sig mot konfettien. Mens de ivrigt samtalte med hinanden, strakte de halsen langt frem som om

masken generte dem, hvad der gav dem en ikke ringe likhed med snadrende gæs. Damen havde en gammel, grå regnkåpe på og bevæged sig forsigtigt, næsten snerpet, herren havde med et vist flot sving sat en skotsk reisehue på sit ærverdige hoved.

Begge var forsynte med tasker, fulde af konfetti. Hvor de to gamle, komiske figurer viste sig, var de genstand for et levende bombardement, og de sparte heller ikke på sit krigs-materiale, men gengældte kækt hvert angrep. Især var den værdige herre med skothuen optat af denne sport. Forresten var der en mærkelig kontrast mellem hans pertentlige holdning — den ligned en borgermesters i en småstad — og hans barnagtige beskæftigelse.

»Kor vi é te nar, du Brose!« sa Jettemor og pusted ut efter et tappert tilbageslåt angrep af en forbifarende englænder. »No skulde di i Bergen se os! — Di vilde tru, at vi var blit gal og sende os te »metalen« begge to.«

»Hvem gider nu tænke på Bergen? — Så du hende oppe på balkonen, Jettemor? Nei, der til høire — hun med sølvpilen i håret. — Hun vinked til mig — ja, jeg forsikrer dig . . . Det er en prinsesse, det er jeg viss på . . . Denne majestætiske, yndige holdning! — Akkurat

sådan så Wenche Konow ut i sine unge dage . . .«

»Ka é de', du bilder deg ind, far,« svarte Jetteemor forstemt, hun likte aldeles ikke at høre om hans gamle flamme, — ja, hun var skinsyk på denne uforlignelige Wenche, der først hadde eiet Broses hjerte.

De passerte videre gennem korsoen, angrepet og angripende. Broses skotske hue fik en masse hvide flækker af konfettien. — Jetteemor rødmed af glæde under ståltråds-masken. En ung, romersk kavaller presenterte hende med et fingerkys sin buket. Rigtignok bestod den kun af tarveligt grønt og visne markblomster, og fingerkysset var ledsaget af en gebærde, der just ikke var overvættens arbødig, men alligevel — Herregud, man måtte ikke ta det så nøie, det var jo karneval, og man var jo kun engang i Rom —

»Kast bort det ugræs!« bad Brose. »Det er jo bare strå og halm — en rigtig narrekrans.«

»E' du sjalu?« spurte Jetteemor leende — og stak buketten på sit bryst.

En sirlig abbate brøt sig hastigt vei gennem vrimlen — han gik øiensynlig i kaldspilgter — og blev genstand for en blanding af hyldest og spot. Nogle kvinder af folket kyssed med opriktig ærbødighed hans hånd, men nogle unge

mænd bad leende om hans velsignelse, idet de i smug rakte tunge efter ham . . .

»Det var noget for madam Jokkumsen,« sa Brose, »hun er jo så præste-gal.«

De var nu kommet i nærheden af *piazza del popolo*. Ved kirken, på hjørnet af korsoen, havde et litet opløb samlet sig.

»Men der é hon jo,« råpte Jettemor, og pegte ligeut. »No ska du se, at der igen é nokke tis.«

»Hvem — ?«

»Fru Jokkumsen i egen person.«

Det var ganske rigtigt den kæmpestærke madam fra Drøbak. Men hvor ynkelig og forpjuaket hun så ut i dette øieblik, ikke ulik en stor, mishandlet Pjerrot. Hun hadde glemt at forsyne sig med en ståltrådsmaske, og konfettiens virkning sportes overalt i hendes hvidmalte tjæs, hvor næsen stak frem som en grell, rød klump, i det pudrede hår, i hendes røde domino, hvis skulder og bryst hadde mærker som af en mel-sæk. Strudsfjæren på hendes hat hadde fået et knæk og sad længer bak i nakken end sædvanlig. Rasende sint var hun over den ilde medfart, hun hadde lidt — karnevals-spøk af den art likte hun ikke, så »gemen« var man aldrig hjemme i Drøbak — og hun utdelte nu rappe slag til høire og venstre, til de humoristisk anlagte gategutter, der som en æresvagt, syngende og leende,

eskorterte hende. »*L'elefante — pasticcio di carne*« kaldte de hende fremdeles. Heldigvis forstod madammen ikke italiensk, ellers vilde hendes raseri gåt over alle grænser . . .

Brose trængte gennem folkehopen, bød riderligt sin betrængte landsmandinde armen, og redded hende derved ut af klemmen. Jetteemor bevidned hende sin inderlige deltagelse. Hun tok frem sit lommeværklæde og begyndte at børste madammen det beste, hun kunde.

En liten, næsvis fyr i slyngel-alderen med en hvid papir-hue på det svarte hår, sendte til afsked en velrettet ladning confetti mot madam Jokkumsens svage punkt, hendes røde næsetip. Hun nøs dygtigt, bandte høit — og med udråpet: »Din fordømte rakkerknækt!« styrted hun afsted efter den lille synder og grep ham i kraven. Den lille gjorde modstand, han sparked og slog og bet hende i fingeren. Hylende af smerte vilde hun netop gie ham en eksemplarisk afstrafning, da en barnevenlig gendarm la sig imellem.

»Det fantepak!« råpte madammen, mens Brose og Jetteemor tok hende under hver sin arm og trak afsted med hende, »di er pinedød værre end trolldøiet i »Per Gynt«. Di biter og klorer, hvor di kan komme til.«

Hun suged på sin finger, der blødte.

»Karnevalet har sine friheder,« sa Brose.
 »Bind et lommetørklæde om fingeren!«

»Å, skidt i karnevale! — Jeg er nu træt og lei af alt dette komedie-væsen.« Hun tørked sin svedende, bemalte pande, som det af den blodige finger mærkede lommetørklæde forsynte med røde striper. »Bare jeg hadde noet at drikke. — Jeg er tørstig som en svamp. — Slikt slaksmål med gate-ungerne tar mere på kræfterne end noen trur.«

Brose foreslog hende, at de skulde besøke det lille trattori ligeoverfor fontana Trevi, hvor de sandsynligvis vilde finde kandidat Humle og frøken Lona. Det begyndte allerede at skimre — og det kunde være på tide at træffe vennerne.

»Jeg vil slet ikke se det gamle skelettet for mine øine,« skrek madam Jökkumsen sint,« hun stinker for mig af dødningeben. — Og kandidaten har en skrue løs. Han gier sig vel ikke, før han har fåt hele tandgarnet slått ut på mig.«

Tilslut lod hun sig dog overtale — vinen var så sjelden god i det trattori — og fulgte med Brose og Jettemor.

Den lille kneipe i *Via Tritone* frembød intet mærkeligt, Udstyret var tarveligt, nogle simple borde og bænke af træ. Men vinen var som sagt udmærket, og værten meget venlig og høflig.

Der var mange gæster. Næsten alle pladser

var optagne. Brose kek til alle kanter for at opdage de to landsmænd, han havde sat stævne.

»De gamle grækere brændte sine døde — ja, de brændte dem. Også i dette træk åpenbarte sig deres mærkværdige skønhedssans. Ingen hæslig tanke på forrådnelse turde blande sig ind i be-
skuelsen af dødens venlige højhed, ingen tåpelig spøgelse-frygt, skabt af vor kristelig-barbariske begravelses-måte! . . . Den hvide, rene aske lagdes i en urne af marmor, der prydedes med billeder af amoriner, af fauner og bakkanter . . . Livets herlige fylde overvælded ligesom døden — og berøved den sin brod.«

Kandidatens gennemtrængende vestlands-røst ledte Brose og hans følge på rette vei. Han sad i bakgrunden, ved et reserveret bord, og holdt et litet begravelses-foredrag for den andægtigt lyttende frøken Lona . . .

»Desværre blev min salig bror ikke brændt,« sukked frøkenen. »Da hadde jeg sat hans urne på min kommode — og ingen onskabsfulde mennesker vilde kunnet berøve mig ham.«

Broses ankomst med de to damer hilstes med jubel af kandidaten. »*Salve!*« råpte han og slog som en græsk imperator ut med hånden. »*Salve!* — Frøken Lona reiste sig med et resigneret smil, fuldt af blidhed, kandidaten forestilte nu Brose og hustru, og snart sad allesammen bænket om

bordet, med kostelig Est Este foran sig, i en fortrolig klynge.

Jettemor følte sig meget tiltalt af den stille, venlige, beskedne dame, for hvis skæbne hun nægte så megen interesse. Gid det måtte lykkes hende, at finde broderen igen! Hun kondolerte hende i anledning af »Delles« død, og fortalte at hun selv holdt så meget af dyr. Hun havde en kat, der het »Mons«, og den Mons var så mærkelig — ja, den eied »rigtig menneskeforstand.«

»Det havde stakkens Delle også,« sukked frøkenen. »Når hun mærked, jeg var bedrøvet, sprang hun op på mit fang, så mig medfølede ind i øinene, og gråt sine klare, modige tårer. — Ak ja! — Og Delle var så snil mot min salig bror, logred og dansed, straks hun så ham. — Ak ja, ak ja!«

Men madam Jokkumsen sad med rynket pande, og gned pletterne af sin domino, og snoed lommetørklædet om sin værkende finger. Hun havde idag været på visit »hos herr dikter Ibsen«, fortalte hun, men var desværre ikke blit motaget. Tjenestepigen, der åpned for hende, hadde ladet hende forstå, at herskabet ikke var hjemme.

Brose råded hende til at gentage besøket en anden gang.

»Nei, nei! — Når han Ibsen er så storaktig

på det, så — Kan han undvære madam Jokkumsen, kan hu minsæl åsså undvære ham —«

Ingen af selskabet voved at nære nogen tvil om rigtigheden af dette ræsonnement.

»Hvad vilde Di også hos Ibsen?« spurte kandidaten og kneised med hovedet. »Det er jo ikke Homer — ikke engang Dante.«

»Hommer? — Den personasje, far, kender jeg ikke,« svarte madammen foragteligt, og tok en stor slurk af sit glas. »Men jeg skal skrive til ham,« hun slog i bordet så alle glas begyndte at danse, »jeg skal skrive til ham, så det pinedød skal ringe for ørene på ham, både om hu' Nora og hele spektaklet.«

»Men flasken er tom,« sa Brose og gav smilende et vink til opvarteren.

»De gamle grækere kunde også tømme sit glas,« begyndte kandidaten. »Druen fra Samos var berømt over det hele land . . . Men over deres symposier var der en poesiers skønhed, en festlig livets fryd, som vi ikke kender . . . I plastiske stillinger lå de på de kunstprydede løibænke, bekranste med roser og laurbær, og Diotima« — han bøied sig ærbødigt for madam Jokkumsen, der netop holdt på med at rense sine negle — »Diotima føied i samtalen sin kloge ynde til en Sokrates' dypsind.« Kandidaten reiste sig. »Desværre har vi her ingen roser til at binde os kranse

af, men jeg vil dog se at få fat i nogle laurbærblade . . . Måske opvarteren — hm! —«

Han fjerned sig.

»Nu gik ypperstepræsten,« sa madam Jokumsen. »Herregud, hvor det mandfolk kan sludre! — Jeg er nu så inderlig lei a' hans gamle grækere, gie fanden hadde dom! — Finder han ikke laurbær andetsteds, finder han dem kanske i ansjos-dåsen — hahaha!«

Hendes lystige humør vendte efterhånden tilbage. Fingeren var også holdt op at bløde, såret var ganske ubetydeligt.

»Kandidaten er så snil og skikkelig,« sa frøken Lona til Jettemor. »Skade blot, at han er så abnorm . . . Mig kalder han en moderne Antigone . . . Hvad er nu det for noget?« Hviskende tilføied hun: »Di vet nok, han har været to år i et dårehus. — Stakkers mand! — Min tro er, at han endnu ikke er kureret.«

»Du store Mads!« råpte Jettemor, høilig forskrækket over denne meddelelse. Alle disse mennesker beskyldte hverandre indbyrdes for at være gale. Hvad betød det? Hadde de virkelig alle en skrue løs — og reiste nu uten opsyn omkring her utenlands? Kanske var de rømt bort fra sine vogtere som hin lumske madame Juliette i Paris? — Det var forfærdeligt. —

Jettemor knuged hånden mot sin pande . . .

Det begyndte at løpe surr for hende . . . Hun havde en fornemmelse som om hun selv befandt sig i en dårekiste . . . Vinen var tilmed så stærk, skrækkelig stærk.

»Kandidatens ansigt minder mig forresten om min salig brors,« hvisked frøken Lona. »Det samme ædle profil! — Ak ja!«

Madam Jokkumsen drak påny et glas, hendes lystige humør var i stadig stigen.

Kandidaten vendte tilbage med en håndfuld tørrede laurbærblade, der så ut til at ha været i forbindelse med mat-varer, og som han søgte at lage en krans af. Jetteemor fulgte hver af hans bevægelser med urolige blikke . . . Hvad spilopper hadde den galfrans nu for?

Brose løfted sit glas mot frøken Lona og ytrede med venlig værdighed: »Nu vil jeg få lov at klinke med Dem, frøken, og sie Dem, hvor lykkelig jeg er ved at gøre Deres bekendtskab . . . Et tilfælde har indviet mig i Deres livs tragiske historie, i Deres reises vigtigste formål . . . Af hele mit hjerte« — han nikked og søkte at lægge en øm deltagelse i sit minespil, — »ønsker jeg Dem et godt resultat.«

»Ja, kunde jeg blot finde min salig bror!« udbrøt frøken Lona grætende, med lømmetørklædet for øinene. »Min salig bror!«

Men madam Jokkumsen fra Drøbak slog med

knokerne i bordet kraftigere end før — og hendes mægtige dobbelthake svulmed.

»Nu vil jeg, dekerten annamme mig, ikke høre et ord mere om Deres'ses sali bror — ellers tar jeg reisaus, frøken Lona. — Væk med al melanskoli! — Hvor det gamle skind end hviler med næsen i veiret, har han det godt, vær viss på det. — Til støv og jord skal vi jo alle bli, der er ingen pardon for det — men derfor behøver vi da ikke idag at se ut som det ødelagte Jerusalem og forbitre humøret for vore medmennesker. — Ikvæld vil vi være gla' — det er jo den siste festdag. Di kommer her og fortæller mig, at livet er en jammerdal, men jeg sier pinedød, at livet er en karneval —«

»Bravo!« mumled Brose.

»Sålænge vi har helsen og et godt utkomme, tør vi ikke klage og jamre os som syge katter — det sier madam Jokkumsen, og hu kender lidt til verden.« Hun stødte til flasken. »Vin har vi jo — og friskt humør har vi på lager, hvad vil dere så mere? Heller ikke er det hver dag, at én kommer til Rom, og jeg vil nu — ja, jeg forlanger det — at vi alle skal være muntre og fidéle på denne kvællen. — Fyld Deres glas, gode frøken Lona, og drik med mig istedetfor at sidde der som en anden tåreperse. Di er en perle igrunden, jeg har mere menneskekundskap end

folk trur. Man lurer ikke så let madam Jokkumsen — hihi! — For Rom, for karnevalen, for livsglæden og al velsignet dårskap!« Hun løfted sit fulde glas så ivrigt, at hun kom til at spille vin på Broses lysegrå bukser.

Efter at madammen havde tømt sit glas til siste dråbe, begyndte hun til de italienske gæsters store forundring at synge sin gamle triumf-vise:

»Ræven har seier vunden,
Hurra, hurra! —
Feirer vi glædesstunden,
faldera, trallera — «

»Skål, gamle græker!« Hun dunked kandidaten gemytligt i ryggen. — Skål, Di gamle, skikkelige hustyran og prat-maker!« — Hun stødte sit glas mot Broses, der trods sin krænkede værdighed søkte at bevare fatningen. »Di ler ikke — haha! — Skål, kære, snille fru Brose! — Et leve for os allesammen! — Hurra, hip, hip — hurra—ah!«

»Hon har fåt seg en tår for møkke,« sa Jetteemor hviskende. »Hon drikker jo som en matros.«

»En gang er ingen gang,« sa Brose, og nipped til glasset. Han hadde besluttet sig til at være høimodig og tilgi den ubetænksomme madam Jokkumsen. — Han var da ingen hustyran, derom kunde Jetteemor best vidne . . .

Kandidaten arbeided fremdeles på sin laurbærkrans. Han hadde fundet en stump seilgarn, hvormed han bandt bladene sammen.

»Hvem er den ræv, hun synger om?« spurte han.

»Jeg vet ikke — jeg aner, at hun har en liten ræv bak øret,« lo Brose. Kandidaten nedlod sig til at le med.

Stemningen steg efterhånden til høirøstet jubel, takket være de romerske vines elektriserende evne. Selv frøken Lona krøp ut af sine forskansninger, hun smilte blidt, kek flittigt i glasset, idet hun samtidig påstod, at hun hadde en hønsehjerne, der slet intet kunde tåle . . . og der lå et udtryk af salig rørelse over hendes bleke, visne ansigt med dets rigdom af rynker . . .

Da derfor tilslut kandidaten triumferende satte sin laurbærkrans på madam Jokkumsens gråhårede isse, var der ingen som fandt denne spøk upassende. Tværtimod, man lo og applauderte, madammen selv gren op til begge ørene. De gamle grækere hadde jo denne skik. —

»Diotima!« hvisked kandidaten og betragted i stille henrykkelse sit værk. Kransen passed forresten ikke ganske til madam Jokkumsens tykke, rødmussede, alt andet end klassiske ansigtstræk, til de moderne øredubber af guld, og til den

gamle, ternede bomuldskjole. Platons Diotima havde unægtelig set anderledes ut.

»*Sono pazzi questi inglesi,*« sa værten, der havde sin hemmelige morskab af at iagttage selskabet.

Brose, hvis appetit var vakt, forlangte noget at spise, og snart var bordet dækket med macaroni, parmesan-ost, kastanier, skinke, oliven, appelsiner og en række andre italienske delikateter. Værten bragte med bukken og smil en ny flaske vin.

Brose skænkede hyppigt i glassene . . . Samtalen gik nu så strømmende og gemytligt som mellem gode kammerater, der har kendt hinanden i mange år. Stemningen var nået til det punkt, hvor hjertet ligger på læben, mens selvkritiken lumskelig lister sig bort. Brose vilde endelig drikke dus med kandidaten, hvem han erklærede for at være »et pokkers så godt hode«. Madam Jokkumsen betroede frøken Lona, at hun var halvt træt af sin enkestand, og at hun måske i en nær fremtid giftede sig med en fornem franskmand i sine beste år, der høitidelig havde friet til hende. Kandidaten omfavned Brose og bad Brose kalde sig ved fornavn, Antinous, simpelthen Antinous, og forsikrede ham om, at han, Brose, var værdig til at være født i det gamle Hellas;

der var noget plastisk ved hans figur, noget frigjort i hans livsanskuelse. Jettemor glemte i den grad sin værdighed, at hun i overstrømmende menneskekærlighed koket smilte til en smuk, sortskægget italiener, der sad i kroen ligeoverfor hende — og frøken Lona havde i sin lykkesrus ganske glemt sit »mørke fastland« . . . Alt var i dette øieblik idel herlighed og harmoni . . .

Med et blev der taushed i salen. Selv opvarterne gik sagte for ikke at forstyrre . . . Alles blikke var vendte mot døren . . .

En ung, blek pige, af en ren, aristokratisk skønhed, som hendes fattige sorte dragt gjorde dobbelt iøinefaldende, var trådt stille ind i kneipen, fulgt af en liten, otteårig gut. Hun havde en violin i hånden. Uten at hilse på nogen, uten at sige et ord, med et sørgmodigt smil begyndte hun at spille, bøiene sit smukke hoved hengivent og lyttende ned mot violinen som om hun ånded sjæl i den . . . Fuld og varm som sydens solglans, berusende som orange-duft, som en brise fra golfen, gled tonerne kærtegnende henover tilhørernes sænkede hoveder — gled ind i hjerter, der hidtil trodsigt hadde lukket sig for livsglæden og livsskønheden, kaldte i sekundet døde illusioner tillive hos én, skabte lykkelige fremtidshåp hos en anden, fødende hos alle en drøm om noget fjernt og usigelig deiligt,

der minded om den første, blå vårdag, og den første, frygtssomme elskov . . .

Den dype taushed — man hørte ikke engang et glas klirre — afløstes pludselig af en voldsom applaus og lidenskabelige »*brava, bravissima!*«

Mens den lille gut gik ydmygt om mellem gæsterne og indsamled soldi i sin lasede hue, pakked kunstnerinden, uten at se sig om i lokalet, sin violin omhyggeligt ind. Fulgt af gutten gik hun så stille som hun var kommen. — Og straks begyndte i trattoriet den gamle snakken og larmen.

Kandidaten var næsten fristet til at tro, at det hele hadde været en drøm . . . , En hellenisk skønhedsåpenbaring midt i hverdagslivet —

Brose var naturligvis uhyre »begeistret«, hele selskabet var det. »Hun så ut som en afsat prinsesse,« sa Brose. Kandidaten fandt, at her var stof til et helt digt og påstod, at hun hadde det reneste græske profil som på en antik gemme . . . »Hvem var hun egentlig?« spurte frøken Lona, der var meget musikalsk. »Ja, hvem var hu? gentok madam Jokkumsen. »Hossen kom hu her? En kunde bli' ganske benauet a' at høre på det satans fruentimmer.«

Kandidaten reiste sig med glasset i hånden. Nu måtte han holde en tale — ved Apollo, han hadde trang til det.

»Jeg vil bede selskabet at fæste sin opmærksomhed på den fogliette vin, vor elskværdige signor Pasquale bragte os. I flaskens hals har han istedetfor prop sat en rød rose, en deilig, levende, duftende rose . . .«

Madam Jokkumsen bøied sit laurbærkronte hoved frem for at lugte til den. »A—ah!«

»Dette lille træk er mig som et symbol på folkets medfødte skønhedssans, der åpenbarer sig i alt, i stort som småt. Kun en italiener kan finde på sådant noget. En rose som segl på den duftende vin! — Hvor rørt var jeg ikke, da jeg i Florenz første gang opdaged denne vakre skik, — jeg var nærvædet at briste i gråt, jeg be- kender det —«

Brose fandt her en passende anledning til at tørke sine øine.

»Var jeg ikke Aleksander, vilde jeg være Diogenes,« sa hin fortidens store fyrste. Jeg sier: Var jeg ikke græker — åndelig talt — vilde jeg være italiener. Ja jeg elsker Italien — er det ikke min første, så blir det ialfald min siste kærlighed.«

»Bravo!« råpte Brose adspredt, han begyndte allerede at memorere en skåltale, han selv vilde holde. Kandidaten måtte ikke indbilde sig, at han skulde få lov til at deklamere alene hele

kvællen. Også i Bergen hadde man berømmelige festtalere.

»Når vi fra vort gråveir i norden kommer herved, er det som om vi våkner op til et nyt liv, vi har løftet på det tunge sarkofag-låg, forbi er den lange søvn, og henrykt stirrer vi op i dagen og i solen . . . Vi gnider vore øine, der ikke er vant til lyset, og pludselig husker vi, at vi har drømt noget fælt — om landet med de hvide og grønne vintre — men så tar syden os som en skøn og kærlig mor i sine arme, kysser os på panden og på øinene, så vi i samme øieblik glemmer vor fortid, glemmer kulden, sneen, den kolde hverdags-moral. — Vi blir igen som gamle, fromme hedninger, vi lever, vi jubler, vi nyter med alle vore sanser —«

»For meget af det gode!« tænkte Jette-mor.

»Bare han ikke blir umoralsk.«

»Grækernes svundne livsfryd, deres skønne naturlighed har ligesom fundet et asyl her mellem Roms fintrundede høie. Den skælmske Bakkus vandrer endnu mellem os, skønt forklædt — han har kastet panterskindet og antat en signor Pasquales velnærte skikkelse — — og Venus, den herlige, af bølgeskummet opstegne guddoms-kvinde, åpenbarer sig fremdeles for de indviede blikke . . . Vi så hende nys — hun hadde skjult sine udødelige former under et tarveligt sort

gevandt — men det var dog hende, antikens høie ynde lå over de marmorbleke træk, og vore hjerter bæved og drømte, mens der fra hendes instrument lød en klagesang om, at den store Pan var flygtet fra skogene, og forsagelsens kors sat som et tegn på himlen . . .«

»Hvad kæft der sitter på den mand,« mumled madam Jokkumsen fra Drøbak. »Jeg forstår ikke et muk.«

»Jeg vil opfordre mine damer og herrer til med mig at tømme et glas for det skønne Italien, dette andet Grækenland, som gæstfri har modtat os og git os lov til at være os selv, til at utfolde naturfrit vort inderste, eiendommelige væsen, til at sværme og elske, at tilbede kvinde, kunst og skøn natur, uten smålig moraliseren — til at feire symposier som dette, hvor høie guder usynlig er tilstede . . . Leve Italien!« råpte han med hævet stemme. »*Eviva Italia!*« brølte han, vendt ut mod italienerne i kneipen. Disse, der mest bestod af arbeidere, fattige artister, kuske etc., så smilende forundret, men ikke uten sympathi på den i deres land så forelskte normand. Nogle nikked venligt til ham, et par applauderte, en enkelt, der sad kandidaten nærmest, reiste sig og trykte hans hånd som vilde han sige: »Jeg forstår dig — du mener os det godt.«

»*Amico mio!*« råpte kandidaten og vilde i sin begeistring gie ham en broderlig omfavnelſe.

»*Fratello mio!*«

En ung ſkomager bøied ſig ærbødigt for madam Jokkumsen, hvis laurbærkrans og majestætiske ſkikkelse lod til ſærlig at imponere ham.

»Hvem ſka følge han kandidaten hjem?« ſa madam Jokkumsen, der hadde et viſt ſundt, praktiſk blik på alle forhold. »Han har fåt ſig en pirum og trænger nok til en støtte.« —

»Den ungdom!« ſukked Jetteſemor. Hun mente forreſten, at madam Jokkumsen kunde paſſe ſig ſelv, hun kunde nok ſelv trænge til en støtte . . . Frøken Lona ſad og blundede ſå blideligt, der lå et ſmil om hendes tynde læber, i denne ſtund hadde hun ſikkerlig glemt ſin »ſalig bror«.

Broſe trak kandidaten ut af den varmhjertede italienerens favntak, og fik ham placeret ved bordet.

»Du har gode talegaver, Antonius —«

»Antinous,« retted kandidaten.

»Antinous — ſom du behager,« ſa Broſe og la hånden gemytligt om ſin unge vens ſkulder. »Gode talegaver! — Du, Jetteſemor, vet du, hvad jeg tænker på? Her ſkulde Siewertsen været med. — Herregud! — hvor det vilde moret ham!«

»Og tante Petronelle, du,« ſvarte Jetteſemor. »Den kære Petronelle! — Og Tinka, og Mina, og Jan Didrik — og Dorthe, ſtakker.«

Nu var det Broses tur at lette sit taletrængte hjerte.

»Venner, landsmænd,« begyndte han, svingende pathetisk med hånden. »Vel er Italien skønt, underskønt, kandidaten har ganske ret i sine beundrende uttalelser« — men der er dog et andet land, som ligger vort hjerte nærmere og som vi fuld af sønlig taknemmelighed vil mindes i dette festlige stævne . . . Det er sandt, dette vort lands kortvarige sommer er ofte kold og kan lignedes med en grøn vinter. Det har ingen blomstrende mandeltræer at fremvise som vi nu ser det hver dag på Monte Pincio, det har ingen rike marmorpaladser og ingen vinhaver — men i al sin fattigdom og kulde er det land vort, vort eget, og derfor elsker vi det som barnet elsker sin mor og vil ikke bytte det bort for noget sted på jorden. Der er vi født og opdraget, der gror alle vore barne-minder, der har vi alle vore kære . . . Når vi lever derhjemme, er vi undertiden utilfredse, vi skænder som en uartig gut på vort land, men neppe er vi kommet ut i verden, før end vi, trods al sol og skønhed, længter tilbage til »de høie fjelde«. Ja,

»du savner den jord, hvor din moder har grædt,
 hvor som barn du i skogene sang . . .
 I det land, hvor din fader til jorden er stedt,
 vil du længes at hvile engang.«

Et leve for gamle Norge og vennerne derhjemme!
— Hurra!«

»Hurra!« råpte hele selskabet, Broses oprigtige bevægelse smittede damerne. — Kandidaten rømmede sig som om han havde fået noget i halsen.

»Di tre sønnerne mine!« udbrød madam Jokkumsen. hun skalv i røsten, og stødte kraftigt sit glas mot Broses. »Jeg vil be' til vorherre, at gud må velsigne dere, Brose. — Skål!«

Men Jetteemor trykte i stilhed Broses hånd. Og så sa hun stille og bedende noget til ham, mens hendes øine stod fulde af tårer — og han svarte hende ligeså hviskende, og dette svar fik hendes lille magre ansigt til at stråle som en ung piges . . .

Vort selskab sad endnu længe sammen, spøgende, passiarende, utbringende toaster og smakkende på signor Pasquales gode drikkevarer. Men den lyksaligste af alle var Jetteemor, hun glemte endog, hvor de nye sko trykket hende. Blidelig smilte hun til alle kanter og hadde et godt ord til alle . . . Brose hadde nemlig i kvæld lovet hende, at hun skulde få sit hjertes ønske opfyldt. Efter karnevalets slut skulde de direkte vende tilbage til det land, han nylig hadde prist i så høie toner.

Selskabet brøt først op, da kandidatens »antike livsfryd« kulminerte i et gennemtrængende

»friheds-skrik«, der havde de mest forskelligartede virkninger. Jettemor holdt sig ængsteligt for tænderne, frøken Lona fór forskræmt op af sin lille lur, madam Jokkumsen rev sin laurbærkrans af hodet og flygted mot døren, signor Pasquale styrted frem med bestyrtet mine — men Brose, der midt i stormen bevared sin gentleman-holdning, tok op sin portemonnaie for at afgøre regningen.

»Nu får han en rie igen,« stønned madam Jokkumsen. »Pas bare på!«

Kandidaten, hvis følelser for Grækenland nu hadde fåt tilstrækkelig luft, smilte beroligende. Selskabet gik, under gæsternes stille munterhed, fulgt tildørs af den ironisk bukkende signor Pasquale.

Utenfor var der så deiligt og friskt. Arm i arm vandred vennerne i den månellyse vårkvæld hjemover. Madam Jokkumsen og Jettemor hadde tat den vaklende kandidat mellem sig, som to konstabler holdt de ham trofast under hver sin arm, mens han, lidt stammende, indvied dem i de gamle grækeres livssyn. Brose og frøken Lona fulgtes ad. Nu og da følte han et sentimentalt tryk af hendes jomfruelige arm . . .

Da de passerte fontana Trevi, rev kandidaten sig løs fra sine to vogtere. Han vilde endelig kaste en soldi i vandet. Det var en smuk poetisk skik, en skik, deklamerte han, som alle, der forlod

Rom, pleied at respektere, ifald de da håpte
nogensinde at komme tilbage til den gamle pavestad.

Men Jettemor motsatte sig på det bestemteste
utøvelsen af denne hedenske ceremoni. Hjulpet af
den stærke madam Jokkumsen fik hun atter tak
i kandidaten og de to damer slæbte trolig afsted
med ham. — Jettemor vilde slet ikke tilbage til
Rom mere — hun svor i sit stille sind på, at
denne første utenlandsreise også skulde bli deres
siste.

Jemkomstens dag! —

Den kunde blot sammenlignes med bryllupsdagen, syntes Jettemor, så hjerteglad og feststemt var hun, som hun ved Broses side stod ombord på »Thy«, der en vakker maidag gled ind mot Bergensjorden.

Brose var iført det samme eiendommelige reise-kostume, hvori han engang forlod sin fødeby, skothuen, plaidet, gamascherne, turiststokken med negerhovedet, etc. — men nu var han blit solbrændt og mindre korpulent, så det passed ham bedre. Hans mine var stolt og selvbevidst som en tilbagevendende seierherres . . . Nu skulde bare Siewertsen våge at binde an med ham . . .

Jettemor bar trods solskinet sin gamle regnkåpe. Hun vidste, at man i »Ulrikens« nærhed ikke riktig kan stole på godveiret.

De hadde passeret »Kvarven« og kunde nu se byen i det fjerne. Konsul Jansons hvide, store landsted, der som et slot behersker indseilingen tilhøire, var det første, Jettemor fik øie på. Ganske grepet gjorde hun Brose opmærksom derpå . . .

Dampskibet gled videre . . . Se, der stak Nordnæs-pynten ut, og der tilvenstre var Fløifjeldet. —

Men Jettemors blik fór i retning af Kalfaret, hvor deres lille hus lå . . . Hun kunde jo ikke se det herfra, men det var så morsomt at vite, at deroppe lå det . . . Glemte var nu i gensynets rike stund alle reisens uheld og genvordigheder, Broses utroskab, arrestationen i Paris, det beryggede hotel, de uhøflige opvartere, karnevalets strabadser, de trættende jernbanefarter, altsammen var glemt. Jettemor, der ikke hadde sunget på hele turen, begyndte nu pludselig at nynne:

»Jeg tok min nystemte cithar i hænde,
sorgen forgik mig på Ulrikens top —«

Ja, hun var rørende fornøiet, den stakkers Jettemor, endskønt hun efter sin ægteherres mening slet ingen grund hadde dertil, for hun vendte jo hjem uten den »sjæl«, som han med så megen kunst hadde søkt at indpode hende, og som hos hendes byesbørn skulde vakt langt mere opsigte end i sin tid madam Erpekams berømte gebis . . .

Jettemor hadde imidlertid »sjæl« nok til at elske sin gamle fødeby, til hjerteligt at fryde sig over den — og varme tårer dugged hendes øie, når hun tænkte på alle de gode, kære venner, hun snart skulde gense. — Hvor hyggeligt skulde det ikke være at betro dem alle sine eventyrlige oplevelser! Hun vilde by Petronelle til chokolade allerede imorgen . . . Og Mons fik også en kærlig og omsorgsfuld tanke . . .

Brose hadde imidlertid forlangt en halv flaske portvin og drak nu en velkomst-skål med den elskværdige kaptain.

»Godt var det at reise, men best var det at vende hjem igen,« sa han og så smilende ind mot byen, hvor der allerede her og der var reist flagstænger . . . Allerede imorgen var det nemlig den 17. mai, og i denne fest var Brose den uundværlige deltager. Han tænkte på, med hvilken værdighet og ædel nationalfølelse han vilde indta sin plads i processjonen, og på hvordan folk vilde respektfuldt pege på ham og hviske: »Det er Marius Brose, den vidtbereiste Marius Brose, der har været både i Rom og i Paris« — og han nøt forut den usigelige tilfredsstillelse ved at være førstemand i et selskabeligt lag, aldeles distancerende Siewertsen og hans stump pariser-reise. Nu var det Broses tur at føre det store ord, og han vilde, ved gud, også føre det! Han hadde jo

stof nok. Franske markiser, der var blit forliebt i ham, romerske prinsesser, der hadde tilkastet ham blomster og brændende blikke — og så alle de eksentriske, hjertensgode mennesker, han hadde stiftet bekendtskab med underveis. Et pragt-eksemplar som madam Jokkumsen fandtes der nu ikke i hele Bergen. Drøbak alene nøt æren af at ha frembragt hende.

»Det er en god portvin, kaptain,« sa han og satte sin reisehue på tre hår. »Man får den ikke bedre i Paris, heller ikke i Rom, det gier jeg Dem mit ord på. — Deres velgående, herr kaptain!«

Jettemor satte kikkerten for øinene. De var netop seilet forbi Nordnæspynten og ind over Vågen, med stigende rørelse opdaged Jettemor Walkendorfstårnet, »slottet«, tyskebyggen, alle de gamle huse og bygninger, alle de gamle gater, smug, almenninger — og hun nikked og nikked som var det gamle venner, der hilste på hende og ønsked hende velkommen tilbage. Og hun smilte til de gamle fløtmænd, der roed forbi i sine båte . . . Med disse ansigter var hun så fortrolig . . .

Brose fik travlt med at børste sin dragt og drapere på en malerisk måte sin plaid. Fra Kristiansand af hadde han telegraferet til Siewertsen, når han kunde ventes, og sandsynligvis stod

nu Siewertsen og hele venneflokket på toldboden for at modta ham på festlig vis. Han ønsked dog ingen ovationer, skønt han kanske nok kunde fortjene det . . . Nei, nei, for guds skyld ingen ovationer, der vilde gie ildesindede mennesker anledning til spot. Han var jo ingen Ole Bull, der vendte hjem fra Amerika for at feire grundlovsdagen sammen med sine landsmænd — han var en jævn, bergensisk borger, intet andet.

»Hør Jette-mor! — Hvordan tar jeg mig ut? — Dette pariserserslips er kanske for ungdommeligt og moderne? Skulde jeg ta' det af? Den blodrøde farve er ogsaa så uheldig. — Man kunde tro, jeg var blit kommunard derborte i Paris.«

»Der er toldboden!« råpte Jette-mor henrykt, hun hørte slet ikke på ham, men stirred uafadeligt gennem kikkerten.

»Jeg går på »logen« ikvæld, Jette-mor. — Du har vel ingenting derimot.«

»Gå bare, hvis de' kan more deg. — Eg får nok besøk a' både den ene og den annen.«

»Jeg har så meget at fortælle dem, du . . . Jeg er så fuld, så fuld, jeg er som en bombe, jeg vil ligesom sprænges. — Lån mig kikkerten et øieblik.«

Han så ind mot toldboden.

»Der står en flok mennesker forut . . . Skulde

det være vennerne? — Jeg vil gå op på skansen.
— Der kan man bedre se mig fra land af.«

Så hurtigt som hans værdighed og korpulence tillod det, ilte han derop. Jettemor fulgte ham i hælene.

»Herregud! — Der står jo Siewertsen!« råpte hun og trak Brose i ærmet. »Ser du han ikke? Han har den gamle musegrå frakken sin på — og høg silkehat. D'é té ære for os.«

Hun vifted med sit lommetørklæde af alle kræfter.

»Ja, minsæl er det ikke ham.« Brose begyndte at svinge med armene som vilde han omfavne usynlige verdener. »Den hæders-pasja! — »Og der bak står Petronelle — det gamle skind!«

»Og der é Dorthe, og Jan Didrik og Tinkam — og alle barnene deres! — Karen é der osså. — Bare hon no har passet vel på huset! Kor hon é blit fet, men hon har osså havt go'e dager, mens vi har vært borte.«

Hun vifted, tørked sine øine, og vifted påny. Fra toldboden fór som på et givet signal en masse lommetørklæder iveiret som en flok hvide fugle, der bereder sig til flugt . . .

»Du gamle Bjørgvin!« mumled Brose, hvem bevægelsen overvælded. »Olaf Kyrres gamle stad! — Her har du din søn igen!«

»Gudskelov, at eg é vel héme!« sa Jette-
 mor. »Eg trudde aldri, at eg skulde komme levendes
 igen te Bergen. — Gesvint, Brose. — Tøiet ska'
 no iland. Du vet, vi har tre koffertter, foruten
 din hatte-æske og min nat-sæk. — Og gløm, for
 guds skyld, ikke regn-hattene!«

